

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wydaniu wieczornym, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświęczone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelminowski, wiadomości potocznych Wiktor U'ma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 492

Poznań, piątek dnia 24 października 1930

Rok XXV

Kłeska bezrobocia

Bezrobocie, ta okropna kłeska społeczna, nierozłącznie związana z kryzysami gospodarczymi, stało się w ostatnich latach zjawiskiem niezmiernie groźnym ze względu na swą powszechność, siłę natężenia i przewlekłość. Kraje, w których kryzys trwa, wykazują zastraszające cyfry bezrobocia: w Niemczech około 3 miliony, w Anglii 2.200 tys., w Stanach Zjednoczonych co najmniej 4 miliony itd.

W Polsce, jeśli wierzyć mamy danym publikowanym przez Główny Urząd Statystyczny, bezrobocie, które osiągnęło swój punkt kulminacyjny w drugiej połowie marca rb., kiedy zbliżyło się do cyfry 300 tysięcy, odąd stale zmniejszało się. Na dzień 4. bm. Gł. Urząd Statystyczny podaje cyfrę 167.454 bezrobotnych zarejestrowanych na całym obszarze państwa w państwowych urzędach pośrednictwa pracy. Stwierdzić przytem należy, iż z tej liczby zasiłki pobierało tylko 63.932 bezrobotnych. Wykazy urzędów pośrednictwa pracy nie obejmują znacznej liczby bezrobotnych, którzy się nie zarejestrowali, nie obejmują też częściowo bezrobotnych, pracujących parę tylko dni w tygodniu.

Jeśli porównamy cyfry odnoszące się do bezrobocia w rb. z cyframi zeszłorocznymi, okaże się, iż mimo znaczącej się od wiosny poprawy sytuacja na rynku pracy jest obecnie gorsza, niż w r. ub., i to gorsza o 100 procent. W dniu 5 października 1929 r. mieliśmy tylko 83.000 bezrobotnych, w dniu zaś 4 października 1930 przeszło 163.000. Liczba robotników czynnych w produkcji zamiast zwiększać się w miarę przyrostu ludności, zmniejsza się. I tutaj dla ilustracji można znowu przytoczyć cyfry statystyczne. W zakładach przemysłu przetwórczego zatrudniających co najmniej 20 robotników pracowali w sierpniu 1927 r. — 476.005 robotników, 1928 r. — 548.836, 1929 r. — 526.217, 1930 r. — 434.267 robotników, czyli o 112 tys. mniej, niż przed dwoma laty.

Cyfry powyższe są zastanawiające i niepokojące. Jesteśmy świadkami następującej proletaryzacji mas robotniczych w miastach, a równocześnie silniejszej może jeszcze zaznaczonej proletaryzacji ludności wiejskiej, dotkniętej niebywałym wprost kryzysem rolniczym. Nie można liczyć, by w najbliższych paru miesiącach nastąpiła zmiana korzystna na tem polu, wręcz przeciwnie, z powodu zimy kłeska bezrobocia dozna jeszcze zaostreżenia.

Ostatnio na zebraniu warszawskiej izby przemysłowo-handlowej prezes jej, inż. Klarner stwierdził brak podstaw dla rozjaśnienia się naszego horyzontu gospodarczego. Z pewnej strony wmawia się systematycznie w społeczeństwo, że przesilenie gospodarcze w Polsce ma wyjątkowe źródło w powszechnym kryzysie światowym. Konjunktura światowa się odwróciła — tak się mówi — i Polska na to nie nie poradzi, gdyż tworzy tylko małą część w schorzałym światowym organizmie gospodarczym. Dobra konjunktura w latach 1927 do 1928 była copperską, zasługą rządów pomajowych, natomiast od obecnego marazmu te same czynniki umywają ręce.

Teza taka jest z gruntu fałszywa. Nie umniejszamy znaczenia wpływu międzynarodowej sytuacji gospodarczej na stosunki polskie, jednak wobec olbrzymiej roli, jaką odgrywa państwo wskutek swej polityki etatystycznej i nabrzmiałego nadmiernie budżetu w naszej gospodarce narodowej, od polityki gospodarczej państwa zależy u nas bardzo wiele.

A polityka ta jest niewątpliwie w wielu punktach fałszywa i dla zdrowe-

Wiceprezesem N. Izby Kontroli Państwa także wojskowy

Warszawa, 24. 10. (Tel. wł.) — Wiceprezesem Najwyższej Izby Kontroli Państwa został mianowany puł-

kownik Litwin Lubodziecki, członek Najwyższego Sądu Wojskowego.

Listy kandydatów w okręgu toruńskim

Lista niemiecka nie przyłączona do listy państwowej —
Lista Ch. D. unieważniona

Toruń, 24. 10. (Tel. wł.) Dnia 23 bm. odbyło się posiedzenie komisji wyborczej okręgu 31 (toruńskiego). Komisja zatwierdziła narazie listy do Sejmu i Senatu nr. 1 B. B. i nr. 4 narodową. Lista niemiecka otrzymała nr. 22 i z powodu pewnych uchybień

formalnych nie została przyłączona do listy państwowej. Lista Ch. D. (nr. 19) została unieważniona z powodu braków formalnych. Sprawa listy nr. 7 centrolewu rozpatrywana będzie na jutrzejszym posiedzeniu komisji okręgowej.

Bandyckie występy „Strzelca“

Grudziądz, 24. 10. (Tel. wł.) W czwartek, 23 bm. miał się odbyć w hotelu „Pod Złotym Lwem“ odczyt ks. Panasia p. t. „Demokracja a dyktatura“. Publiczności zebrało się dużo, albowiem treść odczytu jak i osoba prelegenta budziła zainteresowanie. Na sali jednak znalazła się bojówka, złożona z członków „Strzelca“ i „Federacji Pracy“. Gdy tylko ks. Panas zaczął mówić, bojówka podniosła wrzask i hałas i zaśpiewała „Pierwszą Brygadę“.

Publiczność zareagowała „Rotą“, na co w odpowiedzi bojowcy „sanacyjni“ roziali jakiś cuchnący płyn. Na wezwanie telefoniczne przybyła policja, która nie wyrzuciła awanturników z sali, lecz oświadczyła, że jeżeli w ciągu 5 min. nie zostanie zaprowadzony spokój, to odczyt nie będzie się mógł odbyć.

Bojówka nadal hałasowała, wobec czego ks. Panas zaniechał wygłaszania odczytu.

W myśl hasła „ausrotten“

Hitlerowcy domagają się ustawowego zakazu nabywania ziemi przez Polaków — Socjaliści przeciw polskim robotnikom sezonowym

Berlin, 24. 10. (Tel. wł.) Jak już donosiliśmy, w parlamencie Rzeszy przedstawiciel narodowych socjalistów Frick zgłosił w imieniu hitlerowców, wniosek domagający się od rządu Rzeszy, niedopuszczenia Polaków obywateli niemieckich do nabywania ziemi lub nieruchomości na wschodzie. Wniosek przyznaje fun-

dusze kredytowe i dodatkowe dla właścicieli ziemskich i rolników, jednakże tylko tym, którzy nie zatrudniają robotników polskich.

Frakcja socjalistyczna sejmiku pruskiego postawiła wniosek żądając nieprzyjmowania sezonowych robotników polskich z powodu obecnego wielkiego bezrobocia. (w)

Tajemnica twierdzy brzeskiej

Warszawa, 24. 10. (Tel. wł.) Komisarz wyborczy Giżycki uwiadomił Beraża jako zastępcę pełnomocnictwa listy centrolewu, że 18. b. m. otrzymał od sędziego śledczego Demanta deklarację wyborczą b. posłów Putka i Bagińskiego, podpisaną przez nich dnia 16. bm. Jednocześnie komisarz

Giżycki stwierdził, że odpowiedzi na depezę, wysłaną przez sędziego Demanta do zarządu więzienia wojskowego śledczego w Brześciu nad Bugiem dnia 15. bm. z zapytaniem, czy b. posłowie Putek i Bagiński otrzymali do podpisu deklarację kandydacką, nie otrzymał.

Badanie więzionych posłów

Warszawa, 24. 10. (Tel. wł.) — Sędzia śledczy Demant i prokurator Michałowski wyjechali do Brześcia

nad Bugiem celem zbadania wśród uwięzionych posłów tych, którzy dotąd nie byli jeszcze zbadani. (w)

Potworne morderstwo w kościele

Lubawa, 24. 10. (Tel. wł.) Dnia 23 bm. w południe dokonano tu strasznej zbrodni, która w całym mieście wywołała przynębiające wrażenie. W Lubawie bawiła w gościnie u swego brata, właściciela hotelu, 40-letnia Klementyna Kowalska z Bydgoszczy. Dnia tego była ona w kościele farnym na modlitwie. Około południa kościelny znalazł ją koło drzwi głównych na podłodze w kałuży krwi. Przywołany le-

karz stwierdził rany, zadane nożem czy też sztyletem w prawą stronę głowy. Ofiara bestjałskiego mordu znajduje się w agonji i niema nadziei utrzymania jej przy życiu. Policja wdrożyła śledztwo i aresztowała kilku podejrzanych osobników. Kościół został opieczątowany a Przenajśw. Sakrament przeniesiono do kościoła św. Barbary.

go rozwoju gospodarczego państwa szkodliwa. Nie uchylili się ona od odpowiedzialności i za kłeskę bezrobocia, które jest tylko jednym z objawów, z punktu widzenia ludzkiego i społeczne-

go szczególnie niepokojącym i niebezpiecznym.

Od tych ogólnych rozważań przechodzimy na nasz teren lokalny. Obserwujemy, jak w Poznaniu i wogóle w

Wielkopolsce kurczy się życie gospodarcze, jak zamierają warsztaty przemysłowe, rzemieślnicze, handlowe, jak rolnictwo walczy ostatnim tchem o możliwość przetrwania i utrzymania się na powierzchni. Trzeba stwierdzić ze smutkiem, że Wielkopolska silnie jest dotknięta przesileniem, niż inne dzielnice kraju. Jej dobrobyt ściśle jest związany z powodzeniem rolnictwa, podstawowym konsumentem produktów stosunkowo silnie rozgałęzionego przemysłu i rzemiosła wielkopolskiego.

Dobrze ilustruje obecne stosunki gospodarze w naszej dzielnicy jeden przykład, mianowicie stan interesów jednego z największych zakładów przemysłowych Polski, Sp. Akc. H. Cegielski w Poznaniu. Na podstawie danych dotychczasowych obliczyć można spadek obrotów tej firmy w rb. o jedną czwartą w porównaniu z ub. rokiem z 53 na 40 milionów. Liczba robotników na 1 stycznia rb. wynosiła 3.300, obecnie tylko 2.700. Największy spadek zatrudnienia wykazuje oddział fabrykacji maszyn rolniczych, który zwolnił 5/6 ogólnej cyfry robotników (stan zatrudnienia spadł z 600 na 100). Powodem jest niewypłacalność rolników, która przysporzyła ciężkich strat firmie. Popyt na maszyny i narzędzia rolnicze istnieje wprawdzie w dalszym ciągu, jednak rolnicy domagają się długoterminowego kredytu, którego im firma udzielić nie może. Podobnie przedstawiają się stosunki w „Unji“ grudziądzkiej fabryce maszyn rolniczych, która również redukuje pracowników.

W dziale konstrukcyj żelaznych (nieznany wśród szerszej publiczności szczegółem jest, iż firma Cegielski buduje wszystkie niemal wieże antenowe w Polsce, m. i. olbrzymią antenę w Łazach pod Warszawą dla tamtejszej potężnej radiostacji), kotłów, aparatów cukrowniczych itd. zamówienia spadły znacznie, a stan ten pogorszy się jeszcze w miarę zbliżania się zimy.

Małe zatrudnienie jest również w oddziale budowy wagonów, który kończy zamówienia rządowe i w zimie będzie prawie bezczynny, gdyż dalsze zamówienia nie wpływają. Powstaje to w związku z umową między rządem a Sp. Akc. Lilpop, Rau & Loevenstein, która dzięki dopływowi kapitału amerykańskiego udziela rządowi długiego kredytu, uzyskując wzajemnie wyższe ceny. Znaczny spadek zamówień ze strony samorządów, które ograniczają inwestycje, pogarsza również wybitnie sytuację. Dział lokomotyw jest narazie zatrudniony zamówieniami rządowymi i zagranicznymi, jednak zaznacza się już powściągliwość ministerjum komunikacji w dalszych zleceniach.

Wogóle istnieje obawa, że w pierwszym półroczu 1931 nastąpi dalsza jeszcze znaczna redukcja robotników, o ile ogólna sytuacja gospodarcza nie dozna poprawy.

Otóż na tym przykładzie firmy związanej interesami z różnemi gałęziami życia gospodarczego, z rolnictwem, przemysłem, budownictwem, komunikacją itd., nakreślić można obraz naszej fatalnej sytuacji gospodarczej i dalsze perspektywy rozwoju bezrobocia. Życie gospodarze zamiera, armia bezrobotnych utrzymuje się na wysokim poziomie, bo podstawy naszego bytu politycznego wstrząsane są ciągłymi eksperymentami, bo zagranica i obywatele sami nie mają zaufania do dzisiejszego systemu w Polsce. Kapitał nietylko omija nas, ale ucieka z kraju, który go teraz właśnie najbardziej potrzebuje.

Bez zmiany systemu politycznego nie można marzyć o uzdrowieniu i rozkwicie życia gospodarczego w Polsce, który da zatrudnienie wszystkim obywatelom. Trzeba więc usunąć to, co przeszkadza społeczeństwu w spokojnej i wydajnej pracy, prowadzącej do dobrobytu. O tem niech pamiętają wyborcy!

4 LISTA NARODOWA staje do wyborów, aby wywalczyć wszystkim obywatelom sprawiedliwą opiekę prawa i zmniejszenie ciężarów publicznych. 4

P. Schacht w Ameryce

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”)

Berlin, 23 października.
Ledwie co minęło „niebezpieczeństwo dyktatury”, którym Niemcy tak zresztą od chwili wyborów groziły, stał się głośnym w Ameryce znany wróg traktatów pokojowych dr. Hjalmar Schacht. Ogłasza artykuły, udziela wywiadów, składa wizyty w Białym Domu, konferuje z sekretarzem skarbu Mellonem i jego pomocnikiem podsekretarzem p. Ogden Millsem. Nie zapomina o sekretarzu stanu Stimsonie i oczywiście przewodniczącym nowojorskiego „Federal Reserve Bank”, Harrisonie.

Odroczenie Reichstagu do 3 grudnia ma na celu przygotowanie 30 projektów ustaw, przeprowadzających reformę finansową państwa niemieckiego. — Rząd Brüninga, na to, aby przetrwać Boże Narodzenie, musi się wykazać jeszcze czemś ponad działalność ustawodawczą. W świeżej mamy pamięci fakt, iż socjal - demokraci oddali Brüningowi swe głosy, nie wiążąc się niczym z jego systemem, a nawet zastrzegając si eprecji niemu. Kanclerz musi zatem przynieść Reichstagowi prezent na „gwiazdkę”. Nie odbędzie się to oczywiście kosztem Niemiec.

Prezent może być większy lub mniejszy. W pierwszym wypadku rewizja lub obietnica rewizji planu Younga w drugim moratorium, o którym dużo mówi p. Schacht. Chodzi wedle doniesień telegraficznych via Londyn o uzyskanie przedewszystkiem zgody Ameryki na moratorium, dotyczące spłat aliantów na to, aby podobne ulgi uzyskać i dla Niemiec. P. Schacht wykazuje Amerykanom, iż głównym powodem kryzysu w Stanach Zjednoczonych jest odpływ złota do Stanów Zjednoczonych i Francji. Od tego wniosku do wniosku o wadliwość planu Younga już tylko jeden krok — tembardziej, że kanclerz stwierdził w swej wielkiej mowie stałe pogarszanie się sytuacji od chwili przyjęcia tego planu.

Wprawdzie część opinii francuskiej zwraca Niemcom złośliwie uwagę na łączność, jakiej wymagali między spłatą długów a ewakuacją Nadrenji, a niektórzy z dawnych zwolenników bezwarunkowego zbliżenia się francusko-niemieckiego znacznie w swych zapachach ostygli od czasu ostatnich wyborów, czego dowodem jest chociażby niedwuznaczne stanowisko zjazdu w Grenoble — to jednak Francja daleką jest do otrzeźwienia. Nadto i we Francji kryzys ekonomiczny daje się odczuć między innymi na skutek wciąż pogarszającej się sytuacji amerykańskiej. Nie jest zatem wykluczone iż projekty p. Schachta, o ile zostaną przez Wall-Street zaakceptowane, trafią na stosunkowo dogodny te-

ren we Francji tem bardziej, że rząd Tardieu znaleźć się może wobec różnorodnej natury trudności w niedalekiej przyszłości.

Angielska opinia zaprzęta jest na razie innymi zagadnieniami. Konferencja Imperjum, sprawy indyjskie i rozpoczynająca się przeciwko labourystom kampania są powodem dostatecznych trosk. Mimo to zagadnienia gospodarcze nie schodzą na plan drugi. — Bezrobocie jest nadal najcięższą plagą Anglii. Nie pozabawiona zresztą propaganda niemiecka podkreśla stale solidarność interesów ekonomicznych zwycięzców i zwyciężonych. Argument ten zdaje się sobie zyskiwać coraz to nowych zwolenników w Anglii. Nie należy też zapominać o tem, iż stanowisko Snowdena jest dziś w gabinecie londyńskim przynajmniej tak ważne, jak premiera Mac Donalda. Usłotkowanie się Snowdena do zagadnienia odszkodowań wojennych nie wymaga komentarzy.

Pisałem ostatnio o wybujałym nieco entuzjazmie niektórych kół włoskich dla Hitlera. Zwycięstwo rządu przy pomocy socjalistów, jak donosi prasa włoska, ochłodzi nieco ten młodociany zapal (we Włoszech wszystko jest młodociane) lecz chwilowe pronieemieckie nastawienie opinii nie ulegnie zmianie. — Trzeba przyznać, iż Niemcy wykazali dużą zrzeczność, nie wywołując od dłuższego czasu trudności w Tyrolu i zostawiając niechybnie na później sprawę „anschlusu”. Tak jak i inne kraje, tak i Włochy przechodzą ostry kryzys ekonomiczny i podobno bardzo im zależy na pożyczce zagranicznej. Nie dawniej jak w ubiegłym tygodniu odbył b. włoski minister skarbu hr. Volpi di Misurata szereg konferencji z osobistościami, posiadającymi poważne interesa finansowe w Ameryce. Volpi pozostaje w kontakcie z Banca „Commerciale Italiana”, na której ciąży germanofilska reputacja. Nie wydaje się prawdopodobnym, aby „combinazione”, którą p. Schacht ustali w Ameryce, natrafiła na trudności we Włoszech.

Zwycięstwo Brüninga, które porównywa się tutaj nawet do bitwy pod Lipskiem, Niemcy zresztą spieniężają. — Atak na plan Younga i starania o moratorium to tylko epizod w walce z Traktatem Wersalskim. Nastroje, wywołane kryzysem ekonomicznym, tej taktyce zdają się sprzyjać. Jaką wobec tego będzie wytyczna naszej polityki zagranicznej? Czy nasza polityka zagraniczna wogóle istnieje od przeszło lat czterech? Te pytania pozostawiamy czytelnikom jako temat do bardzo aktualnych rozmyślań.
M. N.

Wybory są tajne

Prasa „sanacyjna” z wielkim entuzjazmem podaje wiadomość, że w Siemianowicach odbyło się zebranie nauzczyli, zorganizowanych w „Ognisku”, którzy uchwalili, że w dniu wyborów „jawnie” głosować będą na jedynekę. Prasa ta powołuje się jednocześnie na nieznaną dotąd „okólnik” ministerstwa spraw wewnętrznych, wydany rzekomo w ostatnim czasie, a powiadający o „opinii” generalnego komisarza wyborczego, że „wyborca ma prawo jaknajswobodniejszego zachowania się w objawianiu na zewnątrz swej woli i przekonania tak, iż wszelkie towarzyszące temu aktowi czynności i okoliczności może uwzględnić według swego upodobania”. Z tej niejasnej opinii generalnego komisarza wyborczego wyciąga p. minister spraw wewnętrznych wnioski, że wyborca „może” skorzystać z prawa tajnego głosowania, ale nie musi. Katowicka „Polska Zachodnia”, donosząc o tem wszystkim, nawołuje, by ludność głosowała jawnie na jedynekę i ażeby z kartką wyborczą ukrywał się jedynie „renegat, lub zdrajca” (!)

Perfidne te argumenty są jednak sprzeczne najpierw z konstytucją, która nakazuje, aby wybory były tajne, a również z przepisami ordynacji wyborczej, która bardzo szczegółowo określa, w jaki sposób należy zapewnić tajność głosowania. Między innymi kartka wyborcza wówczas tylko jest ważna, o ile

Kupując Proszek i Mydło

Regera

popierasz wytwórczość krajową i zapewniasz pracę robotnikowi polskiemu.

W 5610 41-R. 1684/56

wrzucona jest do urny w specjalnej kopercie, do której należy ją włożyć za specjalnym parawanem.

Ale „sanacja” pragnęłaby widocznie zapewnić sobie możliwość kontrolowania w dniu wyborów głosujących. Kto będzie głosował tajnie, ten będzie zgóry „zdrajcą i renegatem”. Oczywiście wszystkie te sztuczki na nic się nie zdadzą, gdyż Sąd Najwyższy nie będzie mógł uznać wyborów, w których pogwałconoby zasadę jawności. Również żaden sąd nie uzna, że ten, kto głosuje tajnie, na prawie zgłoszone listy jest „zdrajcą lub renegatem”.

Uchwała nauczycieli w Siemianowicach charakteryzuje jednak nastroje, jakie panują w „sanacji” w stosunku do ludzi zależnych, których chce się pozbać elementarnych praw obywatelskich i godności osobistej. Ale jednocześnie świadczy ona o tem, jak „sanacja” boi się tajnego głosowania.

Przeciw trzymiljardowemu budżetowi

P. premier obecnego rządu wypowiedział się za budżetem, sięgającym wysokości trzech miliardów. Dochody obecnego roku nie starczą na osiągnięcie tej sumy. W roku przyszłym nie będzie lepiej. Jeżeli się chce utrzymać budżet w danej wysokości, trzeba nałożyć nowe ciężary na społeczeństwo. — Stan gospodarczy kraju na to nie pozwala. Budżet państwa i budżet samorządów musi być mniejszy, niż był w latach poprzednich; bez tego nie przewidywać się przesilenia gospodarczego.

Klub Narodowy w Sejmie występował zawsze przeciw zbyt dużemu powiększeniu wydatków państwowych. Jego wnioski, domagające się wprowadzenia oszczędności, były stale odrzucane przez większość „sanacyjno” - lewicową.

Posłowie, wybrani z listy narodowej nr. 4 będą nadal walczyli o oszczędność i porządek w gospodarstwie państwowym.

Nie może być żadnego wydatku, który nie jest przewidziany w budżecie, na który nie pozwala ustawa.

Każdy obywatel państwa ma prawo wiedzieć, na co idą pieniądze publiczne, uzyskiwane z podatków. Budżet musi być jawny i szczegółowy. Rząd winien wyliczyć się ściśle, co do grosza, z tego, co wydał. Niezależna kontrola nad gospodarką rządu musi być wzmocniona, nie wolno jej ograniczać, ani podrywać jej powagi.

Bez przeprowadzenia tych zasad nie będzie porządku w gospodarstwie państwowym, nie zapobiegnie się nadużyciom, nie będzie zaufania w kraju i zagranicą do Polski, nie będzie taniego kredytu, nie pokona się przesilenia i bezrobocia.

Zwycięstwo listy narodowej, to zwycięstwo oszczędnej i praworządnej gospodarki.

Głosujcie na listę narodową nr. 4.

Wybory a prawo małżeńskie

Ks. prałat Choromański przestrzega przed stronnictwami radykalnymi i B. B.

Ks. prałat Choromański zwraca w „Kurjerze Warszawskim” uwagę na konieczność zapewnienia przyszłemu sejmowi takiej większości, któraby zdolną była m. in. przeciwstawić się zakusom na katolicki charakter małżeństwa i uchwalić prawo małżeńskie, odpowiadające zasadom katolickim i interesom rodziny. Projekt komisji kodyfikacyjnej nie odpowiada tym postulatom, co widać już z udzielonych przez komisję wyjaśnień. Ks. prałat Choromański pisze dalej:

„Wyborcy muszą wiedzieć, jak ich wybrani posłowie ustosunkują się przy głosowaniu w przyszłym sejmie do tego doniosłego zagadnienia. Stronnictwo Narodowe i Chrześcijańska Demokracja wyraźnie się wypowiedziały, że bronić będą świętości i nierozdzielności małżeństwa. Stronnictwa radykalne, oczywiście, będą głosowały za projektem, boć przecie to jeden z ich punktów programu, a w tym przypadku — jak dotychczasowa działalność i wystąpienia wskazują — będą mogły w tym względzie liczyć na poparcie ze strony Bezpartyjnego Bloku Współpracy z Rządem.

„Ujawnienie projektu prawa małżeńskiego rzuca wiele światła na orientację wyborczą dla tych wszystkich,

którym dobro polskiej rodziny leży na sercu”.

Nawiązując do tych uwag ks. prał. Choromańskiego, pisze katolicki „Głos Narodu”:

„Ks. Choromański poruszył tu jedno z wielu zagadnień, których rozwiązanie ma ścisły stosunek z katolicyzmem i olbrzymi wpływ wyrznie na losy Kościoła w Polsce... „Katolicy” z B. B. nawołują katolików z opozycji, by przy wyborach poparli listy rządowe. Zapytujemy ich, czy zdają sobie sprawę z odpowiedzialności, którą wobec przyszłości katolicyzmu w Polsce biorą na swoje sumienie? Czy są pewni, że pp. Bobrowski, Hołówko, Miedziński, Ewert, Smulikowski, Czerwiński, Duch, Kühn, Boerner będą w parlamencie głosowali za zabezpieczeniem religijnego wychowania młodzieży, lub za katolickim prawem małżeńskim? Czy mają pewność, że się nie powtórzy scena, kiedy w sprawie okólnika p. Bartla klub B. B. rozłamał się na dwie części. Jeśli mają, to niech nam to powiedzą publicznie. Niech nie okłamują ludności katolickiej przysięgami, że oni nie dopuszczą do antykatolickich ustaw. Nie o nich chodzi. Chodzi o klub B. B.”.

Radjo Poznańskie a wybory

Wczorajszy dodatek polityczny o sytuacji przedwyborczej w Polsce ogłoszony w Radjo Poznańskim przez p. Stefana Wernera, utrzymany był w ramach bezstronności. Stwierdzano to chętnie. Jednocześnie podkreślić musiny jednakowoż, że tego rodzaju obiektywność w Radjo Poznańskim należy do faktów niezwytych. Pominiawszy bowiem transmisję stacji warszawskiej, opanowanej w zupełności przez czynniki żydowsko-„sanacyjne”, także Radjo Poznańskie wciągane jest przez „sanację” w sposób bezceremonjalny do partyjnej walki wyborczej. Różne referaty i odczyty, mające wyraźnie charakter polityczno-agitacyjny, rozpowszechniane są przez Radjo, jak gdyby chodziło o interes ogólnopolski. Podobnie utrzymany jest w duchu „potrzeb sanacyjnych” poranny dziennik radjowy. Radjostuchacze są oburzeni na ten wyzysk instytucji powszechnej dla celów partyjnych, która w sferze stosunków wewnętrzno - politycznych przestrzegać powinna bezwzględnie zasady obiektywności.

„Skapitulowali przed endecją”

„Robotnik”, organ P. P. S., orientując się w sytuacji i przewidując sukces Stronnictwa Narodowego w wyborach, zapewnia swoich czytelników, że „sanacja” walczy jedynie z socjalistami. Twierdzi więc, że nikogo nie powinny zmylić fakty, iż „ofiara przesładowań padają też endecy”. „Są to — dodaje — fakty nieliczne (!) i bynajmniej nieis-

totne... Jestto lekkie ostrzeliwanie się obozu rządowego, który skapitulował przed endecją... „Endecja — pisze dalej „Robotnik” — nie tylko nie jest znieszczona, lecz wejście do nowego Sejmu wzmocniona liczebnie...”

Tak zgóry przygotowuje „Robotnik” swoich zwolenników na wyniki wyborów. Myli się jednak bardzo, twierdząc, że zapowiadany przez niego sukces Stronnictwa Narodowego będzie wynikiem rzekomo mniejszego „prześladowania” endecji, niż lewicy. „Endecja” jest przesładowana od r. 1926, początkowo nawet przy pomocy socjalistów. Jej obecny rozwój jest tylko wynikiem jej nieugiętego charakteru i jej siły ducha, której nikt nie złamał i nie złamie.

Następca Wieniawy

Warszawa, 24. 10. (PAT) Prasa dzisiejsza dowiaduje się, że komendantem garnizonu warszawskiego ma być mianowany pułk. Strzeziński, dotychczasowy dowódca dywizji kawalerji, którą ma objąć pułk. Wieniawa-Długoszewski.

Nowy kierownik departamentu morskiego

Warszawa, 24. 10. (Tel. wł.) — Kierownikiem departamentu morskiego min. przemysłu i handlu został mianowany Feliks Hilchen, dotychczasowy przewodniczący polskiej delegacji w radzie portów i dróg wodnych w Gdańsku.

Wielka katastrofa samochodowa

Plk. sztabu gen. Tataro zabity, por. Zaćwilichowski i szofer ciężko ranni

Warszawa, 24. 10. (Tel. wł.) — Dzisiaj około godz. 7.30 z rana na 4 klm. od miejscowości Drobin na szosie gdańskiej z Warszawy do Gdańska nastąpiła fatalna katastrofa samochodowa, której ofiarą padł pułkownik sztabu generalnego Tataro, zastępca szefa Oddziału II, który został za-

bity. Jadący z nim porucznik Stanisław Zaćwilichowski jest ciężko ranny i ma obie nogi złamane, szofer ciężko ranny. Jechali oni do Grudziądza na rozprawę w sądzie wojskowym. Samochód jechał za szybko i wpadł na drzewo i kamienie, co spowodowało katastrofę.

Bezskuteczne protesty B. B.

Przeciw nazwie „Katolicki Blok Ludowy

Katowice, 23. 10. (Tel. wł.) Pełnomocnik listy B. B. wniósł protest przeciw nazwie Kat. Bloku Ludowego we wszystkich trzech okręgach wyborczych Śląska: Katowice, Król. Huta i Cieszyn, utrzymując niesłusznie, że nazwa ta może wprowadzić w błąd wy-

borców. Pełnomocnik Kat. Bloku Ludowego p. Chmielewski wniósł sprzeciw, który rozstrzygnął gen. komisarz wyborczy p. Giżycki w Warszawie na korzyść Kat. Bloku Ludowego. Wobec tego pełnomocnik listy B. B. swój protest wycofał.

Protest B.B. przeciwko kandydatom Witosa, Liebermana i Orzecha

Warszawa, 24. 10. (Tel. wł.) Przedstawiciel klubu B. B. w państwowej komisji wyborczej, b. pos. Podoski nadesłał na ręce p. sędziego

Miedzińskiego protest przeciwko umieszczeniu na listach państwowych Witosa, Liebermana i Orzecha. (w)

Wizyty przedwyborcze

Toruń, 24. 10. (Tel. wł.) Bawił tu wczoraj pułkownik Sławek. Odbył on narady z przywódcami B. B. W kilku-godzinnej konferencji wzięli udział m. in. pp. Kuliczkowski, Paluch, Tebinka, Sad. Pułk. Sławek opuścił Toruń o godz. 2 w nocy.

Gniezno, 24. 10. (Tel. wł.) Przybył tutaj z Poznania w towarzystwie żony i sekretarza min. Składkowski. Dziś udaje się p. Składkowski w dalszą podróż do Ostrowa Pozn.

Zjazd Międzynarod. Unji Intelktualnej

Kraków, 24. 10. (Tel. wł.) Międzynarodowy Związek Unji Intelktualnych (w skrócie poznańskim „Fidui”) odbywa corocznie swoje kongresy, które gromadzą elitę duchową Europy. Ostatni taki kongres odbył się w Barcelonie. Obecny kongres odbywający się w Krakowie jest siódmym z rzędu.

wał jego znaczenie i program, poczem nastąpiły odczyty: Karola Huberta Rostworowskiego p. t. „Wiara”, oraz Ramona Fernandoza p. t. „Duch krytycyzmu”. O godz. 15 goście udali się na zwiedzanie miasta. O godz. 17 pierwsze posiedzenie dyskusyjne otworzył prezes Akademii Umiejętności prof. Kostanecki, poczem rozpoczęła się ożywiona dyskusja w języku francuskim nad referatami. O godz. 20 min. 15 rozpoczął się w Starym Teatrze koncert muzyki polskiej, poczem o godz. 21 min. 30 miasto wydało w salonach magistratu raut na cześć gości.

Zjazd rozpoczął się wczoraj o godz. 10 rano w Auli Uniwersytetu Jagiellońskiego. Na otwarcie Zjazdu przybyli przedstawiciele władz i sfer naukowych. Zjazd otworzył przewodniczący delegacji polskiej p. Aleksander Skrzyński. Po powitaniach generalny sekretarz zjazdu ks. Rohan spręczy-

Uwięziony gen. Wallenius niedoszłym dyktatorem

Uwięzienie kilku wyższych oficerów stoi w związku z zamachem stanu, planowanym przez Lapowców

Helsingfors, 24. 10. (Tel. wł.) Prezydent republiki mianował pułkownika Tuompo szefem sztabu generalnego w miejsce aresztowanego generała Walleniusa. Z powodu wielkiego zaniepokojenia społeczeństwa ostatnimi wypadkami, zbrali się w czwartek w stolicy przedstawiciele „Korpusu ochrony”, którzy po zebraniu wydali komunikat, w którym wzywają społeczeństwo do poparcia władzy konstytucyjnej.

Wallenius uchodzi za bardzo zdolnego oficera; jego aresztowanie wywołało w całym kraju wielkie poruszenie.

Wallenius był na krótko przed wprowadzeniem Stahlberga w Joensuu, gdzie spostrzeżono jego obecność dlatego, że jego samochód przy przejeździe przez rzekę wpadł do wody.

Aresztowany onegdaj szef sztabu generalnego armii fińskiej, gen. Wallenius, przesłuchiwany był ubiegłej nocy. Jak się wyjaśnia, był on inicjatorem porwania b. prezydenta republiki, Stahlberga. Zdecydował się on na krok ten w celu wywołania w kraju rozruchów i objęcia dyktatury. Brał on również udział bezpośredni w porwaniu Stahlberga.

Helsingfors, 24. 10. (Tel. wł.) Dzienniki lewicowe donoszą, że aresztowanie wyższych oficerów fińskich ma związek z zamachem stanu, planowanym na koniec października. Przygotowania do tego zamachu prowadziło kierownictwo ruchu lappowskiego i kilku wyższych oficerów.

Równocześnie stwierdzono plan wprowadzenia posła sowieckiego w Helsingforsie i innych członków poselstwa sowieckiego. Plan ten miały popierać rosyjskie koła monarchistyczne w Helsingforsie.

Aresztowania innych jeszcze posłów w związku z tem wywołały w Helsingforsie silne wzburzenie.

Gen. Wallenius liczy 37 lat; wykształcenie wojskowe odebrał w pruskim batalionie strzelców, w którym służyło wielu ochotników z Finlandji.

Prezydium policji otrzymuje liczne listy z żądaniem zwolnienia generała Walleniusa. W obawie o dokonanie jakiegoś zamachu, władze przewiozły generała Walleniusa do innego więzienia.

Obrady międzynarodowego kongresu dziennikarzy

Berlin, 24. 10. (PAT.) Na dzisiejszym posiedzeniu Międzynarodowego Kongresu Prasy po dłuższej dyskusji przyjęto do federacji międzynarodowej cztery związki zagraniczne, a mianowicie dwa związki paryskie, związek korespondentów zagraniczn. w Berlinie i związek korespondentów zagr. w Pradze. Na przyjęciu, jakie wydał wczoraj związek prasy niemieckiej na

część delegatów kongresu m. in. przemawiał także delegat polski red. Deaupré, który wskazał na doniosłe znaczenie, jakie posiadają obrady Międzynarodowego Kongresu dla sprawy zbliżenia międzynarodowego. Podkreślił on, że celem współpracy międzynarodowych organizacji dziennikarskich winno się stać wzajemne zrozumienie, umożliwienie tendencji pokojowych i wzajemne respektowanie postulatów narodowych, nie zaś próżna hasła braterstwa.

Będzie wywiad

Warszawa, 24. 10. (Tel. wł.) P. Bogusław Miedziński zapowiada nowy wywiad p. premiera. (w)

Echa podsłuchów telefonicznych

Warszawa, 24. 10. (PAT) Prasa dzisiejsza zamieszcza sprawozdanie z wczorajszej rozprawy w Sądzie Apelacyjnym w sprawie Jana Seinfelda, oskarżonego o podsłuch rozmowy telefonicznej między Zamkiem i Spółą w okresie przesilenia gabinetowego. Sąd Apelacyjny zatwierdził wyrok uniewinniający Sądu Okręgowego.

Zabójstwo na tle majątkowym

Łódź, 24. 10. (PAT.) Kurjer Łódzki podaje ze Słupcy, że wykryto tam potworną zbrodnię, o której doniósł pewien człowiek, podbiegłszy do autobusu, jadącego w stronę Słupcy i powiadomiwszy jadących autobusem, że niedaleko na szosie leży ofiara morderstwa, a sprawcy zbrodni uciekają wozem. Jadący autobusem inspektor P. P. Brożyński i komendant powiatowy Fichna udali się na miejsce zbrodni, gdzie znaleziono dogorywającą ofiarę morderstwa. Sprawców zbrodni dopędzono i ujęto. Z przeprowadzonego dochodzenia wynika, że między zabitym Józefem Nowakiem i sołtysiem Tomaszewskim wynikała na tle majątkowym sprzeczka, w czasie której towarzysz sołtysa uderzeniem deski obzwiadził Nowaka, który osunął się na ziemię, a wówczas sołtys olbrzymim kamieniem rozbił Nowakowi głowę.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8,9475 zł; w Gdańsku na Warszawę 8,92 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 marek niem. w dewizach 211,86 do 212,16 zł, gotówką 211,46 zł; za 100 guldenów gd. w dewizach 172,99 zł do 173,25 zł, gotówką 172,65 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 24. 10. 1930 r. Dzisiejsza giełda miała tendencję więcej utrzymaną. Ruch był nieco żywszy, a zwłaszcza w dziale papierów o stałym oprocentowaniu. — 5 proc. poz. konwers. straciła na kursie, jednakże utrzymała się przy notowaniu 45 1/2 proc. w placeniu. — Również poszukiwano premj. dolarowe po 57.— (za sztukę 5-dol.) i poz. inwestycyjną po 100.— Z pap. lokacyjnych Pozn. Ziem. Kredyt. płacono za 8 proc. listy dolarowe (stare) 93 proc. (przy dew. 8,90), natomiast oddawano 4 proc. listy zast. konwert. po 38 1/2 proc. Dopytywano się również o 6% listy żytnie po 18.—, jednakże nie było oddawców.

Z akcyj bankowych oddawano Bank Polski po 152,50, zaś akcje przemysłowe w zaniedbaniu i bez notowania.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu).
5% Pożyczka konwersyjna 45 1/2% P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kred 93% P.
4% listy zast. konw. Pozn. Ziem. Kredyt. 38 1/2% O.

(Kurs w złotych).

5% Pożyczka premjowa seria II 57.— P.
4% Premj. Pożyczka Inwestyc. 100.— P.

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję).
Bank Polski I em. 152,50 O.
Tendencja utrzymana.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 24. 10. 1930 r.

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy: a) żyta 694,5 gr. (118,2 f w. h.), b) pszenicy 744 gr. (126,4 f w. h.), c) jęczmienia przemiałowego 867 gr. (113,1 f w. h.), d) owsa 468,5 gr. (78,1 f w. h.).
„Ceny orientacyjne” parytet Poznań

Żyto	17,50—18,00
Usposobienie spokojne.	
Pszenica	23,25—25,00
Usposobienie słabe.	
Jęczmień przemiałowy	19,00—21,50
Usposobienie słabe.	
Jęczmień browarowy	25,00—27,00
Usposobienie spokojne.	
Owies	17,00—19,00
Usposobienie spokojne.	
Mąka żytnia wł. work 65%	28,50
Usposobienie spokojne.	
Mąka pszenna 65% wł. work.	42,50—45,50
Usposobienie słabe.	
Otreby żytnie	10,50—11,50
Otreby pszenne	12,00—13,00
Otreby pszenne (grube)	14,00—15,00
Rzepak	45,00—47,00
Groch Victoria	28,00—33,00
Ziemniaki jadalne	2,00—2,80

Ogólne usposobienie spokojne. Ziemniaki fabryczne bez obrotów. Ogólna sytuacja bez zmiany.

TARGOWISKO MIEJSKIE

Poznań, 24. 10. 1930 r.

Spędzono: wołów —, buhajów 2, krów 2, świń 262, cieląt 127, owiec 19; razem zwierząt 417.

Z powodu małego spędu notowań nie przeprowadzono.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 24. 10. 1930 r.

Waluty **Gotówka**
Dolary St. Zjedn. tr.: 8,93 1/2, sp.: 8,95 1/2, kup.: 8,91 1/2.

	trans.	sprzed.	kup.
Belgja	124,37	124,68	124,06
Holandja	359,24	360,14	358,34
Gdańsk	173,33	173,76	172,20
Kopenhaga	238,67	239,27	238,07
Londyn	43,34	43,45	43,23
Nowy Jork	8,912	8,932	8,892
Nowy Jork kabel	8,921	8,941	8,901
Paryż	35,01	35,10	34,92
Praga	26,44 1/2	26,51	26,38
Szwajcaria	173,23	173,66	172,80
Wiedeń	125,79	126,10	125,48
Włochy	46,71	46,83	46,59
Berlin	212,49		

Tendencja cokolwiek słabsza.

Papiery wartościowe i obligacje.

4% poz. inwest. 103,00 102,00
3% poz. bud. 50,00

Akcje w złotych:

Bank Polski	156,00—155,50
Częstocice	0,00—37,00
W. T. F. Cukru	0,00—35,00
Lilpop	0,00—22,25
Norblin	0,00—35,00
Ostrowieckie Zakłady	0,00—46,00
Rudzi	0,00—10,50
Haberbusch	105,50—106,50

Tendencja niejednolita.

Komentarz.

Z papierów państw. mocniejsza inwestycyjna. Dla listów zast. tendencja przeważnie słabsza, dla akcyj niejednolita. Z bankowych mocniejszy Bank Polski, z cukrowniczych utrzymany Cukier, mocniejsze Częstocice, z metalurgicznych słabszy Lilpop, Norblin, jedynie Ostrowiec utrzymany, ze spożywczych słabszy Haberbusch.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg reszta za 100 kg.

Berlin, 24. 10. 1930 r.

Pszennica march. od st. załad.	221,00—223,00
75—76 kg.	
Tendencja spokojna.	
Żyto march. od stacji załad.	146,00—148,00
70—71 kg.	
Tendencja mocniejsza.	
Żyto meklemb 70—71 kg. cif	
Berlin sprzed.	0,00—154,00
Tendencja mocniejsza.	
Jęczmień march. brow. od st. załadowania	184,00—210,00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	165,00—176,00
Tendencja spokojna.	
Owies march. od st. załad.	141,00—152,00
Tendencja spokojna.	
Mąka pszenna	27,00—35,00
Tendencja utrzymana.	
Mąka żytnia przemiał. do 60%	23,50—26,50
Tendencja spokojna.	
Ospa pszenna	7,25—7,75
Tendencja spokojna.	
Ospa żytnia	6,75—7,25
Tendencja spokojna.	
Groch Victoria	27,00—31,00
Groch pastewny	19,00—21,00
Peluszka	19,00—20,00
Bób polny	17,00—18,00
Wyka	18,50—20,50
Makuch rzepakowy	9,10—9,60
Makuch lniany	14,80—15,00
Wytłoki suche	5,00—5,40
Srót Soja	12,50—13,10

Ogólna tendencja niepewna.

Notowania złotego w Berlinie

z dnia 24. 10. 1930 r.

Wyplaty na Warszawę 46,925—47,125
Noty wielkie 46,975—47,25

Wybory w Norwegji

Sukces mieszczańskich ugrupowań prawicowych

Oslo, 23. 10. (Tel. wł.). Wybory do norweskiego parlamentu dały nieoczekiwany wynik. Ugrupowania radykalne, mianowicie Radykalna Partja Ludowa, Partja Robotnicza i komuniści utracili w stosunku do ostatnich wyborów przeciętnie według dotychczasowych obliczeń około 40% głosów na rzecz stronnictw prawicowych. Szczegółowy wynik przedstawia się

według niekompletnych jeszcze obliczeń jak następuje: Konserwatyści i liberali uzyskali 45 mandatów (mieli 31), demokraci 33 mandaty (mieli 31), Partja Chlopska 27 mandatów (mieli 25), radykalna partja ludowa bez mandatu (miała 1), Partja Robotnicza 45 mandatów (miała 61), Komuniści pozostali bez mandatu (mieli 1).

Rolnicy a etatyzm

„Dziennik Kujawski” zamieszcza pod powyższym nagłówkiem ciekawe uwagi, jakie nasunęły mu zebrania, urządzone przez Narodowy Komitet Wyborczy na Kujawach specjalnie dla włościan. Czytamy tam:

„Włościanie, bo ci przedewszystkiem z ludności rolniczej uczestniczą w tych zebraniach przedwyborczych, garną się do nas i dobrze nas rozumieją. Byli oni dotąd w większości zorganizowani w PSL. Piastcie, ale władze tej partji źle kierowały naszym włościaństwem. Już przy wyborach poprzednich w naszym bydgoskim okręgu rozbiło się połączenie Piasta z Chadecją, przez co żadne z tych stronnictw mandatu nie uzyskało. Gorzej jeszcze postąpiono obecnie bo zaprowadzono Piasta do centrolewu między socjalistów i komunistycznych wyzwolenców. Honor włościaństwa naszego ratują włościanie sami, bo skoro tylko uzyskali od władz swobodę wyborczą w okręgu bydgoskim, postanowili oddzielnej listy nie zgłaszać, aby nie osłabiła listy narodowej i nie marnować głosów.

„Trzeba to z uznaniem podkreślić i postawić takie postępowanie za wzór innym partjom, które w r. 1928 również zmarnowały po kilkanaście tysięcy głosów, mandatu nie uzyskały żadnego a obecnie znów o głosy się ubiegają, chociaż wiedzą, że zabiegi ich o tyle tylko będą skuteczne, że kilkanaście tysięcy głosów polskich przeпадnie na marne.

„Po głosy włościan naszych sięga dziś „sanacja”. Po wsiach kręci się pełno agitatorów „sanacyjnych” dobrze opłacanych i „wyposażonych w stopy gazet „sanacyjnych”, ulotek i broszurek agitacyjnych. „Sanacja” ma przeciw pieniądze. Zachwalają oczywiście ci agitatorzy swój towar jako najlepszy, w ulotkach i broszurkach wyczytać można niestworzone rzeczy o tem, ile rządu pomajowe zrobiły dobrego dla włościan, a ile jeszcze zrobią. Mamy tam znane stare przechwałki i nowe demagogiczne obietnice.

„Włościanie biorą broszurki i gazety „sanacyjne”, bo zawsze się bierze, gdy ktoś za darmo daje, ale myślą swoje. Przypominają sobie mianowicie, jakto było podczas agitacji w r. 1928. Ile wówczas obiecywała „sanacja” każdemu, jakie kredyty przyrzekała i jaki dobrobyt rolnictwu, skoro tylko głosować się będzie na ową smutnej pamięci trzydziestkę. I niektórzy rolnicy obalamuceni agitacją oddali głosy na zachwalaną listę trzydziestki. Później żalowali tego, bo trzydziestka przepadła zupełnie, a jeszcze później nie mogli sobie darować, że głosując na trzydziestkę, osłabili listę narodową, a pośrednio wzmocnili „sanację” i jej rządy.

„Dzisiaj rolnicy wiedzą, bo nauczyło ich doświadczenie 4 i pół letnie, że rządy „sanacyjne” nie mogą być pomysłem dla rolnictwa. Weźmy chociażby taki przykład.

„Zboże dziś jest bardzo tanie. Najpierw rządy pomajowe przez zakup zboża zagranicznego umyślnie obniżyły cenę zboża polskiego, a później doszedł do tego nadmiar produkcji zboża w całej Europie, przywóz zboża z Ameryki i z Bolszewji. Obecnie istotnie trudno jest podnieść ceny na zboże. Ale rząd mógłby w inny sposób polepszyć doję rolnika. Nie da się podwyższyć cen żyta, to postarać się o to, by potaniały wyroby fabryczne. Zawsze łatwiej byłoby na wsi wyżyć.

„Ale rządy pomajowe, nawet gdyby minister rolnictwa do tego ucziwie dążył, nie zdołają się na to. Dlaczego? Bo rząd sam jest właścicielem różnych fabryk i kopalń, z których chciałby czerpać zyski. Taka polityka rządu, która chce mieć jaknajwięcej państwowych fabryk, nazywa się etatyzmem. I otóż, gdyby miały obniżyć się ceny wyrobów fabrycznych, to rząd nie miałby tyle zysków z fabryk państwowych, musiałby zerwać całkowicie z etatyzmem. A tego rządy „sanacyjne” nie zrobią, bo im chodzi wia-

śnie o to, by mieć jak najwięcej przedsiębiorstw państwowych, przez które uzależniają całe mnóstwo ludzi od siebie.

„Na tym małym przykładzie zapamiętajmy sobie, że przyczyną drożyzny wyrobów fabrycznych jest etatyzm, że więc w interesie każdego rolnika leży wybierać takich posłów, którzy są przeciwnikami etatyzmu, a więc nie „sanatorów” i nie z centrolewu, jeno posłów narodowych.”

List apostolski Ojca św. Piusa XI do Episkopatu Polski

Jak donosi Katolicka Agencja Prasowa, Ojciec św. Pius XI wystosował list apostolski do Episkopatu Polski w odpowiedzi na adres hołdowiczy, przesłany z okazji Kongresu Eucharystycznego w Poznaniu. Pius XI wyraża w nim radość i zadowolenie z powodu tej wielkiej manifestacji uczuć katolickich narodu polskiego, jaką był Kongres w Poznaniu. Dalej wspomina Ojciec św. projektowany w przyszłości wszechświatowy Kongres Eucharystyczny w Polsce, zaznaczając, iż wykonanie tego projektu, zgadzającego się w zupełności z Jego wolą, byłoby rzeczą pożądaną. Nakoniec udziela Ojciec św. Episkopatowi i całemu narodowi polskiemu błogosławieństwa apostolskiego.

Antyreligijne wystąpienia profesora Uniw. Warszawskiego

Katolicka Agencja Prasowa donosi o fakcie następującym:

Jeden z czołowych przywódców i członek zarządu Związku t. zw. wolnomyślicieli, p. Tadeusz Kotarbiński, prof. Uniwersytetu Warszawskiego, przeniósł ostatnio swą agitację w mury uniwersyteku w sposób nie liczący z powagą nauczyciela wyższej uczelni.

P. Kotarbiński jest jednym z wydawców pisma ateuszowskiego p. t. „Racjonalista”. W n-rze 1. tego pisma, w artykule p. t. „Przywary wyznaniowe Almae Matris”, p. Kotarbiński występuje przeciwko zawieszeniu krzyża w auli Uniwersytetu, przeciwko urządzaniu nabożeństwa na otwarcie roku akademickiego, jak również w sposób niewybredny występuje przeciwko swym kolegom - profesorom oraz studentom, którzy nie podzielają ateuszowskich poglądów p. Kotarbińskiego. Mało tego, p. Kotarbiński pozwala sobie na bluźnierstwa i zohydzenie dogmatów wiary chrześcijańskiej na wzór bezbożników moskiewskich.

Niepoważne wystąpienia p. Kotarbińskiego obniżają powagę wyższej uczelni, wprowadzają zarzewie walki religijnej do murów uniwersyteckich, nie wytwarzają atmosfery zgodnego pożytku i spokojnej pracy naukowej. To też młodzież akademicka już wystąpiła z protestem przeciwko bezbożniczej działalności p. Kotarbińskiego.

Ponieważ wystąpienia antyreligijne p. Tadeusza Kotarbińskiego wyrządzają szkodę uczelni, jego osobą zatem winny się zająć Senat akademicki i Minist. W. R. i O. P.

„Lojalność” niemiecka

P. Carl Wolkowicz optyk i amator-fotograf

Przy ul. 27 Grudnia 9, jest skład optyczny, na którym niema innych napisów, tylko cztery razy powtarzające się imię i nazwisko „Carl Wolkowicz”. P. Wolkowicz jest niezwykle interesującym przedstawicielem „lojalnej” mniejszości niemieckiej w Polsce. Pomijamy przyczynę, dla której na sklepie niema innych napisów. Domyślni sądzą, może nawet słusznie, że p. Carl Wolkowicz nie chce by na jego magazynie, do którego przecież zachodzi też polska klientela, był jakikolwiek napis w języku polskim. Mniej-

sza zresztą o powody braku innych napisów — być może, że dzieje się to w celach reklamowych.

Interesującym niezwykle stał się p. Carl Wolkowicz od niedzieli, dnia 12 października, br. w którym to dniu — jak wiadomo — odbywały się w Poznaniu manifestacje antyniemieckie. Gdy demonstrowano przed niemieckim gimnazjum przy Wałach Jana III, wówczas p. Wolkowicz, który jako optyk zajmuje się też fotografią amatorską, fotografował manifestantów. W jakim celu — nietrudno się domyśleć. Chodziło zapewne o to, by prasa polakożerca w Niemczech, a o ile możliwości także w Polsce miała materiał fotograficzny. Optyk wystąpił więc w roli „Pressefotografa”.

Fakt ten nie uszedł jednak uwadze jednego z agentów kryminalnych, który Wolkowicza przytrzymał i skonfiskował mu aparat fotograficzny z długą taśmą filmową do zdjęć. Niefortunny optyk-fotograf został zdemaskowany.

Postępowanie Wolkowicza jest ponownym wyraźnym stwierdzeniem antypolskiego stanowiska Niemców w Polsce, co do których niektórzy Polacy, nawet zajmujący wpływowe stanowiska, mają jeszcze złudzenia. Okazuje się, że Krzyżak pozostaje Krzyżakiem, choćby nawet obłudnie się maskował i udawał lojalnego. (k)

W sprawie prof. Peretiatkowicza

Od prof. Peretiatkowicza otrzymujemy następujące sprostowanie:

„W związku z poruszoną przez „Kurjer Poznański” sprawą ustąpienia p. Szczepkowskiego z redakcji „Dziennika Poznańskiego” z powodu pewnego artykułu stwierdzam, co następuje:

„1. Nieprawdą jest, że prof. Peretiatkowicz nie wyznał, że on o artykule tym wiedział i wziął zań odpowiedzialność.

„2. Natomiast prawdą jest, że prof. Peretiatkowicz wziął na siebie całą odpowiedzialność formalną i na drugi dzień po ukazaniu się artykułu złożył na ręce p. prezesa rady nadzorczej swoją dymisję z kierownictwa politycznego pismem.

Prof. Antoni Peretiatkowicz”.

Od redakcji: A więc jeden moment w sprawie „odpowiedzialności formalnej” prof. Peretiatkowicza był mylnie przedstawiony. Natomiast wszystkie inne twierdzenia podtrzymujemy, przedewszystkiem to, że odpowiedzialność prof. Peretiatkowicza za artykuł o otoczeniu p. Piłsudskiego była nie tylko formalna, ale i polityczna, skoro go sam poprawiał i zalecił do druku.

Prof. Peretiatkowicz pisze, że się z powodu tego artykułu podał w „Dzienniku Pozn.” do dymisji. Ale dymisja — oczywiście — nie została przyjęta, i prof. Peretiatkowicz — oczywiście — pozostał w „Dzienniku Pozn.”, a p. Szczepkowski na żądanie owego otoczenia p. Piłsudskiego — oczywiście — musiał „Dziennik Pozn.” opuścić. A teraz prof. Peretiatkowicz, czołowy wychowawca młodzieży, gromi społeczeństwo, że jest zbyt „zasadniczo opozycyjne” i — oczywiście — za mało giętkie. Czyli, że sprawa prof. Peretiatkowicza jest — zupełnie w porządku...

Słuszna odprawa

Jedna z niemieckich firm bankowych w Poznaniu doniosła niedawno właścicielowi drogerji p. N. w Odolanowie o odstąpieniu jej przez kupca P. w Poznaniu należności za dostarczone towary i prosila o przekazanie jej tej sumy pieniędzy. Tak dalece byłoby wszystko w porządku.

DOSKONAŁE
PRZYLEGAJĄCE

PUDRY MAJOLA

ZADĄC
WSZĘDZIE

W PROSZKU
I
PRASOWANE

Pw 5363-42525

Natomiast uzasadnione oburzenie u p. N. i wszystkich, którzy list ten czytali, musiało wywołać to, iż był on pisany po niemiecku i że, co gorsza, pod nim również swój podpis umieścił ów kupiec Polak (nazwisko na razie zamilczamy) odstępujący swą pretensję bankowi niemieckiemu.

Pan N. w Odolanowie oczywiście nie przyjął takiego zawiadomienia. Skutek zaś był taki, że po kilku dniach już miał drugi list, lecz tym razem — po polsku.

Gdyby tak wszyscy postępowali, z pewnością wnet ustałyby tego rodzaju wypadki nieliczenia się z tem, co nam się należy!

Z różnych stron Polski

Plaga wilków na Wileńszczyźnie.

Z gminy dziewieniskiej donoszą, że wilki we wsi Małe-Lepie porwały wieprza i psa. We wsi Masiuny (wieś skolonizowana) ludność o zmroku obawia się wyjść z domu, ponieważ wilki wpadają wprost do zagrod, przeważnie na kolonjach oddalonych lub pomiędzy zarosłami.

W tejże gminie Masiuny Adamowi Bursulowi dziki zniszczyły doszczętnie 7 kóp gryki na polu i około 200 metrów kartofli. Ludność widziała około 12 dzików. Dziekan Jan, zamieszkały w tejże wiosce, skarży się, że do jego zagrody przychodzą wilki prawie każda noc całymi stadami.

Powysze fakty zaczerpnięte z otrzymanego świeżo raportu sołtysa, nie są osobnionne, gdyż podobne skargi ludności spotyka się stale.

Ludność drobno-rolnicza sama się nie obroni, gdyż nie posiadając obszarów na tereny łowieckie, nie może otrzymać pozwolenia na broń myśliwską.

Budowa wielkiej tamy zaporowej na rzece Soła.

Rzeka Soła, jak większość naszych rzek górskich w okresie powodziowym, wyrządza duże straty, niszcząc mienie i dobytek okolicznych mieszkańców. Przebieg wody na Sołe wynosi normalnie 18 metr. sześć, na sekundę przy powodzi zaś wzrasta do 1.300 mtr. sześć, na sekundę. Fala bywa zazwyczaj krótka, ale bardzo wysoka. Zachodziła więc konieczność uregulowania Soły, przedewszystkiem dla celów czysto meljoracyjnych, w tym też celu postanowiono wybudować olbrzymią tamę zaporową.

Miejsce do wzniesienia tamy jest bardzo dogodne, gdyż po obu stronach rzeki są wzgórza, które po wybudowaniu tamy stanowiąc będą wielki naturalny basen.

Tama spiętrzy wodę w tam miejscu na 22 metry wżwyż na długości 6-7 km. w górę rzeki. Pojemność basenu wyniesie około 35.000.000 metrów sześć. wody. Przed powodzią, zależnie od wysokości sygnalizowanej fali, basen będzie całkowicie lub częściowo wypróżniany i będzie mógł wstrzymać nawet najwyższą falę przyboru. W tamie znajdują się liczne przegrody, które, w zależności od wysokości nadchodzącej fali, będą odpowiednio przepuszczały wodę i w ten sposób regulowały odpływ wód w czasie powodzi.

Dla zamortyzowania kosztów budowy tamy postanowiono wbudować w nią wielki zakład wodny o sile 12.000 kilowatów, który produkować będzie 25.000.000 kw./godzin rocznie. Zakład ten będzie zasilał energię elektryczną trzy najbardziej uprzemysłowione powiaty: bielski, żywiecki i wadowicki.

**KTO KUPUJE TOWARY ZAGRA-
NICZNE, ODBIERA
CHLEB ROBOTNIKOM POLSKIMI!**

Oni nie śpią!

Fakt to ogólnie znany, że na ziemiach Polski rozwijają ruchliwą, a wysoce szkodliwą działalność dziesiątki najprzeróżniejszych sekt. Nie tak dawno znowu prasa podawała fakt wykrycia sekty czcicieli szatana!

My, katolicy, nie możemy być bierni wobec tej aktywności nieprzyjaciół Kościoła naszego.

Skoro wróg nasz nie śpi, lecz ciągle pracuje nad tem, by szerzyć zamęt w naszych szeregach, to jedynie godną odpowiedzią z naszej strony może być „Czyn katolicki”

Czyn katolicki — oto hasło, pod którym odbędzie się w całej Wielko-

polisce tegoroczny VII Dzień Katolicki w najbliższą niedzielę, t. j. 26 b. m.

Wszycy popierajmy i wstępujemy do organizacji katolickich

Każdy katolik obowiązany jest manifestować moc swych przekonań katolickich

Pamiętajmy również o zbiorce na VII Dzień Katolicki i nie szczędźmy grosza na cele katolickich organizacji!

Spieszmy wszyscy na uroczystą akademię VII Dnia Katolickiego która się odbędzie w auli uniwersytetu poznańskiego o godz. 17-ej

Bilety w cenie 2,— i 1,— zł. nabywać można w Księgarni św. Wojciecha pl. Wolności 1

Młodzież akademicka w zwartych szeregach za listą nr. 4

Odezwa przywódców życia akademickiego

Prasa warszawska ogłasza następującą odezwę do ogółu młodzieży akademickiej:

Od krwawego przewrotu politycznego, dokonanego 12 maja 1926 roku i wymierzonego głównie przeciw Obozowi Narodowemu, obozowi, który odrodził polską myśl polityczną, a w czasie wielkiej wojny wysiłkiem politycznym i militarnym doprowadził do zjednoczenia i niepodległości naszej Ojczyzny — stanowisko Polaków uległo wielkiej zmianie na niekorzyść.

W chwili obecnej Polacy nie odgrywają w swym państwie roli wyłącznych gospodarzy — przeciwnie wydarzenia ostatnich lat i miesiące wykazują, że właśnie wobec polskich grupowań stosuje się najdalej idące represje, że polskość naszych kresów wschodnich coraz bardziej jest zagrożona, że coraz dalej jesteśmy od realizacji hasła: „gospodarzem w Polsce jest Naród Polski”.

Zamach majowy trwa do dnia dzisiejszego, niezmienny przez fakt, że dwa jego skrzydła — lewica i „sanacja” rozpoczęły między sobą walkę o władzę.

Dziś kiedy zbliża się okres wyborów do parlamentu, młodzież polska nie poprze grupowań, które nie posiadają szersze i bez zastrzeżeń charakteru polskiego. Nie poprze list, na których widnieją nazwiska Prylucyńskiego, Wiślickiego, Minberga, Jaegera i Mendelsohna. Nie poprze ich tak, jakby nie mogła poprze listy sjonistycznej czy białoruskiej.

Koleżanki i Koledzy!

Wzywamy was do oddania Waszych głosów, pracy Waszej i Waszych sił do dyspozycji Listy Narodowej nr. 4. I wzywamy do spełnienia tego narodowego obowiązku zarówno studentki i studentów, jak również młodzieży robotniczą, rzemieślniczą i wiejską. Wszyscy młodzi głosują na Listę Narodową nr. 4.

Wiemy, że wynik wyborów nie spowoduje natychmiastowej zmiany sytuacji, ale uważamy wybory obecne za plebiscyt, w którym cała młodzież stanie solidarnie w imię ideałów narodowych w imię wiary ojców, w imię Wielkiej Polski, w imię zasad moralnych — po stronie listy nr. 4.

Nie chcemy powrotu do słabych rządów — ale dążymy do Polski potężnej, narodowej opartej na przywiązaniu szerokich mas swych obywateli.

Chcemy mieć rząd narodowy, oparty na ścisłym przestrzeganiu prawa wewnątrz kraju, budzący respekt na zewnątrz jasną linią swej polityki zagranicznej — stanowczej zwłaszcza w stosunku do Niemiec.

Chcemy mieć armję narodową wolną od wpływów partyjnych.

Chcemy mieć szkoły polskie nie tylko z imienia lecz i ducha.

Chcemy ukrócenia hajdamacyzny na kresach.

Chcemy poszanowania prawa i moralności.

Niech żyje Polska!

**Akademicki Narodowy Komitet
Wyborczy:**

„Przewodniczący — W. Sylwestrowicz.

Członkowie: Arlitewicz Jan inż. (WSH), Baye Witold (UW), Brzeziński Stanisław (UW), Chęciński Jan U. W.), Członkowska Halina (P. I. D.), Czyrycki Andrzej (WSH), Dłużewski Józef (SGW), Dietrych Janusz (Pol. W.), Fabiani Tadeusz, mag. (UW), Fedorowicz Aleksander (SNP), Fedkowski Stanisław (UW), Gaczeński Stanisław (UW), Gałęzowski Stanisław (Pol. W.), Gertychówna Janina (SNP), Górecki Aleksander (UW), Grodecki Antoni (SNP), Harasimowicz Kazimierz (SNP), Heinrich Antoni (UW), Hopter Jerzy (UW), Jodziewicz Kazimierz (WSH), Klimkówna Eufemia (UW), Kmita Stanisław (Pol. W.), Kubasik Marjan (UW), Kurcyusz Jerzy (UW), Ługowski Zygmunt (Waw. I. Tow.), Mayo Czesław (UW), Mogilnicki Henryk (UW), Mosdorf Jan (UW), Muśnicki Prot (UW), Niebudek Stefan (UW), Nowicki Stefan (SGGW), Paprocki Jan (SGGW), Pawski Erazm (UW), Pączkowski Jerzy (UW), Pelz Izabela (UW), Piotrowski Korwin Jan (Pol. W.), Ruskowski Tadeusz (WSH), Siedzieniewski Henryk (Pol. W.), Sprusiński Anastazy (WSH), Stopczyk Janusz (WSH), Tuszyński Jan (PW), Wasutyński Wacław (UW), Wasutyński Wojciech (UW), Znański Jerzy (UW), Zaremba Stanisław (UW), Żelicho Jan (SSW), Zuberbier Jerzy (UW).

Od redakcji: Jak wiadomo, powyżej wymienieni członkowie Akademickiego Narodowego Komitetu Wyborczego piastują następujące godności w akademickim życiu społecznym:

Arlitewicz Jan, inż. — rezes „Bratniej Pomocy Stud. W. S. H. w Warszawie i dyrektor Biura Samopomocowego Międz. Konfederacji Studentów (C. I. E.),

Baye Witold, mag. — prezes Ogólnopolskiego Związku Kół Naukowych, Chęciński Jan, — redaktor „Wiadomości Korporacyjnych”,

Czyrycki Andrzej — wiceprezes „Br. Pom. Stud. W. S. H.,

Fabiani Tadeusz, mag. — sekretarz Naczelnego Kom. Akademickiego, Gaczeński Stanisław — prezes sądu koleżeńskiego Br. Stud. U. W.,

Kubasik Marjan — prezes „Br. Pom. Stud. Polit. War.,

Kurcyusz Jerzy — prezes Ogólnopolskiego Związku Kół Prowincjonalnych i prezes Bratniej Pom. Stud. Uniw. Warszawskiego.

Meyro Czesław — wiceprezes „Bratniej Pom. Stud. Polit. War.,

Mosdorf Jan — prez. Rady Naczelnej Młodzieży Wszeczpolskiej i red. „Akademika Polskiego”,

Muśnicki Prot — prezes Warszawskiego Koła Międzykorporacyjnego,

Niebudek Stefan — prezes Sekcji Majańskiej Akad.,

Paprocki Jan — wiceprezes Centrali Akad. „Bratniej Pomocy”,

Pączkowski Jerzy — prezes Związku Polskich Korporacji Akad.,

Ruskowski Andrzej — prezes Stow. Charytatywnego „Pomoc Bliźniemu”,

Siedzieniewski Henryk — wiceprezes Akad. Kom. Narodowego,

Sprusiński Anastazy — prezes komisji rewizyjnej „Br. Pomocy” Stud. Pol. Warszawskiej,

Stopczyk Janusz — prezes komisji rewizyjnej Centrali „Bratniej Pomocy”,

Tuszyński Jan — prezes koła Mech. Stud. Pol. Warsz.,

Wasutyński Wacław — wiceprezes Zw. Polskich Korporacji Akad.,

Wasutyński Wojciech — referent prasowy Naczelnego Kom. Akad.,

Zaremba Stanisław — wiceprezes Koła Pracowników Un. Warsz.,

Grodecki Antoni — prez. kom. kontr. „Br. Pom.” Stud. Uniw. Warsz. i prezes Katolickiej Młodzieży Narodowej.

Spółeczeństwo wielkopolskie manifestuje za listą nr. 4

Manifestacja na rzecz listy
narodowej w Słeszewie

Słeszew, 24 października.

Na czwartek godz. 19 zwołane zostało zebranie Stronnictwa Narodowego do sali p. Zeusnera. Krótko przed rozpoczęciem zebrania jego organizator p. Al. Weyhan otrzymał wiadomość od p. Zeusnera, że ten „ze względów od siebie niezależnych” musi Stronnictwu Narodowemu salę odmówić. Okazało się, że miejscowe niedobitki „sanacji” z burmistrzem na czele, dowiedziawszy się o mającym się odbyć zebraniu, wymogli na właścicieli lokalu przyrzeczenie, że do zebrania w swym lokalu nie dopuści. P. Zeusner z konieczności i ze strachu przed ewentualnymi szykanami lokalu istotnie odmówił. Wobec tego zebranie odbyło się w innej sali.

Tu zebrały się tłumy publiczności wszystkich stanów tak, że dwie przyległe do siebie sale wypełniły się po brzegi.

Zebranie zagał w podniosłym nastroju p. Aleksander Weyhan, wyrażając radość, że mimo szklan społeczeństwo tutejsze tak tłumnie się stawiło. Następnie zabrał głos p. Feliks Fikus z Poznania. Referent stwierdziwszy na samym wstępie, że obecność na zebraniu przedstawiciela władz bezpieczeństwa stoi w jasnej sprzeczności z ustawą o ochronie czystości wyborów z dnia 8 lutego r. b. (?) i że wystąpi u odnośnych czynników z doniesieniem na tego rodzaju naruszenie obowiązujących ustaw, przeszedł do obszernego omówienia kryzysu gospodarczego, politycznego i moralnego, w jaki wprowadziła naród „sanacja”. Rzeczowe swoje wywody poparł prelegent niezbitymi faktami i cyframi. Referatu p. Fikusa wysłuchano w niezwykłym napięciu i skupieniu, a żywiołowe wprost oklaski były najlepszym wyrazem ustosunkowania się całego tutejszego społeczeństwa do listy Stronnictwa Narodowego.

W dyskusji, zabierali głos pp. Biały i Kozłowski, podkreślając niecie metody „sanacji”, która za wszelką cenę chce zbalamucić społeczeństwo. Na zapytania prelegent udzielił wyjaśnień w sprawach zasadniczych i technicznych.

Zebranie zakończono okrzykiem na cześć uwiecznionego b. posła Dębskiego oraz odśpiewaniem „Roty”. Porządku, który ani na chwilę nie został zakłócony, pilnowali Młodzi O. W. P.

Zebranie narodowe w Gębicach

Gębice, 22 października.

We wtorek, dnia 14 października br. odbyło się na sali p. Gałęzowskiego w Gębicach zebranie, urządzone przez Narodowy Komitet Wyborczy. Zebranie zagał o godz. 19 p. prezes, witając zebranych licznie obywateli oraz p. red. Cieślaka z Inowrocławia.

P. red. Cieślak w swym przeszło dwu i półgodzinnym przemówieniu, przedstawił zebranym dokładnie obecny stan stosunków politycznych jak i gospodarczych w Polsce. Mówca spotkał się z całkowitem uznaniem ze strony zebranych i przy zakończeniu przemówienia otrzymał długie niemilkające oklaski, które były niejako potwierdzeniem, że tak, jak i mówca, myślą wszyscy zebrani.

W końcu przemawiał p. prezes, który zwrócił się do zebranych z gorącym apelem, ażeby wszyscy w odpowiedzi na nieprzebiegającą w środkach agitację „sanacji” głosowali ławą na listę nr. 4.

Włec przedwyborczy w Dolsku

Dolsk, p. śremski, 22 października.

Na niedzielę, dnia 19 bm. zwołał zarząd tutejszego Stronnictwa Narodowego zebranie na salę hotelu „Viktoria”. Już na pół godziny przed oznaczonym czasem była sala w całości zajęta przez członków i sympatyków Stronnictwa. Przybyło ogółem 300 osób. Na zebranie przyjechał b. poseł i obecny kandydat naszego okręgu z listy nr. 4 p. dyr. Kawecki w towarzystwie trzech obywateli z Śremu.

Zebranie zagał prezes koła p. Stanisław Ochocki, witając p. dyr. Kaweckiego oraz zebranych.

Referat na temat obecnego położenia gospodarczego ze specjalnym uwzględnieniem rolnictwa wygłosił p. Kawecki. Mówcę nagrodzono burzą oklasków. Przed zakończeniem zebrania wnieśli obecni żywiołowy okrzyk na cześć marszałka Trąpczyńskiego i listy nr. 4.

Wśród zebranych widzieliśmy m. in. dużą ilość ludzi młodych i kobiet.

Zebranie przedwyborcze w Kruszwicy

Kruszwica, 22 października.

W niedzielę, dnia 19 bm. na sali p. Rucińskiego odbyło się zebranie przedwyborcze Stronnictwa Narod., na które przybyło liczne obywatelstwo miasta Kruszwicy i okolicznych wsi. Zebranie zagał p. Kopański.

Pierwszy mówca p. red. Cieślak w swoim obszernym referacie wyjaśnił obecne położenie gospodarcze i polityczne naszego państwa. Cała sala oklaskiwała gorąco mówcę.

Drugi referat, również gorąco przyjęty, wygłosił p. red. Ciesielski z Bydgoszczy.

Nastąpiła dyskusja, w której zabrali głos p. Sandecki z Chełmic i p. Makowski z Kruszwicy. W czasie przemówienia p. Makowskiego, który wystąpił w obronie „sanacji”, na sali rozległy się protesty. Odpowiednią odprawę panu M. dali referenci. Na zakończenie zebrania wzniesiono okrzyk na cześć Rzeczypospolitej, również marsz. Trąpczyńskiego, Dmowskiego i gen. Józefa Hallera. Nastrój wśród zebranych był podniosły i zdecydowanie narodowy.

Na zebranie przybyli rozbijacze „sanacji”: ze Strzelna, Kaźmierczak i Jezierski, lecz nie zostali wpuszczeni na salę i politykował w przedśionku. Nadmienić należy, że przez cały dzień w Kruszwicy były rozdawane masowo ulotki „sanacyjne” oraz egzemplarze „Nadgoplanina” ze Strzelna. Ludzie brali, bo to za darmo, tylko się dziwili, skąd „sanacja” tyle pieniędzy bierze na bibułę wyborczą.

Biuro wyborcze Młodych

Biuro wyborcze Młodych O. W. P. znajduje się przy św. Marcynie 65, II. piętro. lewo. Tel. 55-29. Biuro jest czynne codziennie od godz. 11-13.

We wszystkich sprawach, dotyczących akcji przedwyborczej, jak sprawy prelegentów, druków itd. należy się zwracać do biura.

Pod sąd opinii publicznej

Rogóżno, 22 października.

Pamiętne było wystąpienie menera „sanacji” rogozińskiej, p. adw. Sławka, który napadł na Stronnictwo Narodowe oraz na Obóz Wielkiej Polski, nazywając członków tych organizacji „zdrajcami ojczyzny”. Dzisiaj mamy do zanotowania niesłychany fakt, który ostatecznie demaskuje niecną robotę obozu „sanacyjnego” w Rogoźnie.

Oto w ubiegłą sobotę, dnia 18 bm. wieczorem, jeden z tutejszych menarów „sanacji”, kierownik Banku Ludowego p. Duszczałko poił wódką w lokalu p. Wieczorka pewnych ludzi, namawiając ich do wybiicia szymb „administracji i redakcji „Kurjera Rogozińskiego”, oraz do tego, aby napadli na przedstawiciela tegoż pisma, p. Wojneckiego.

Oświadczył również, że o ile napaściny uczynią to, to dostaną pieniądze, a gdyby zostali schwyceni, to on, jako osoba wpływowa, postara się o to, że im włos z głowy nie spadnie.

Do takiego zachwalstwa i brutalstwa posuwają się działacze „sanacji moralnej”.

Godz. 20 15

Dziś w RADJO **Robert Casadesus**
(fortepian)

Wstydzą się przyznać

„Dziennik Pozn.” organ — katolickich konserwatystów „sanacyjnych”, zsolidaryzował się w całej pełni z ks.ks. Zongołowiczem, Szydelskim i Czaplewskim i w imię — „dobra Kościoła Katolickiego” rozdziera szaty nad nami. Tylko „Dziennik Pozn.” jak zresztą cała prasa „sanacyjna” nie ma odwagi przyznać się wobec swych czytelników, o co chodzi. a mianowicie. że wymienieni księża kandydują na listach B. B. obok Żydów, — dwaj pierwsi bezpośrednio. lista bowiem bydgoska B. B. jest złączona z państwową listą „sanacyjną”, która tak pachnie Żydami. Nawet bowiem czytelnikom „Dziennika Pozn.” ten zapach nie przypadłby do gustu a tem mniej spótk księża „sanacyjnych” (na szczęście odosobnionych) z Żydami.

Obrazki wyborcze

Gdzie odbywają zebrania przedwyborcze B. B.

Niezwykłą wiadomość podaje sosnowiecki „Kurjer Zachodni” z Człodzi. Oto przybyła tam p. Berbecka, kandydatka na posłankę z listy B. B. i zebrawszy (z czyją pomocą?) wszystkie żony funkcjonariuszy politycznych, urządziła agitacyjne zebranie przedwyborcze w... komisariacie P. P. Miało to być podobno zebranie „Rodziny Policyjnej”, z którą p. Berbecka nie ma nic wspólnego. Wiadomość o agitacji w urzędach brzmi wprost nieprawdopodobnie.

Podobnie w ub. niedzielę zebranie agitacyjne B. B. odbyło się w gmachu szkoły powszechnej Nr. 1 i 2 przy ul. Będzińskiej, której kierownikiem jest p. Aleksander Cieśliński.

Nie wolno się zaręczać?

A oto inne zdarzenie, podane również przez wspomniany organ sosnowiecki. W Nivce miało się odbyć zebranie członków Stronnictwa Narodowego u p. Podziemskiego. Było obecnych kilkadziesiąt osób, lecz policja zebranie rozpuściła, dowodząc, iż nie było... zalegalizowane.

Zebrani rozeszli się, jednakże kilka osób pozostało u p. Podziemskiego jako jego goście w prywatnym mieszkaniu. Wówczas policja zjawila się ponownie i kazała gościom się rozchodzić. Protesty p. P. i dowodzenia, że to jego własni goście w prywatnym mieszkaniu, nie odniosły żadnego skutku. Nawet uwagę, że w takim razie i zaręczyn nie będzie wolno odbywać, pozbyto krótko:

„Niema dzisiaj żadnych zaręczyn!”

Sowiety zakupiły 20 tys. świń w Niemczech

Warszawa, 24. 10. (Tel. wł.) — Sowiecka misja handlowa w Berlinie, zakupiła w Niemczech 20 tysięcy świń, rzekomo w celach hodowlanych. Będą one częściowo wysłane do Wystrucy i Bytomia. W jakim celu przeprowadzono tę transakcję, narazie jeszcze nie wiadomo.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

O szatę zieleni dla Poznania

**Wysadzanie ulic drzewami — Szczęśliwa inicjatywa —
Działwa szkolna pracuje z zapalem**

Ogrody miejskie przystąpiły do sadzenia szeregu ulic naszego miasta i przeznaczono na to przeszło 1600 drzewek. Wysadzać się będzie ulice klonami, jaworami, lipami i wiązami.

Do tej akcji wciągnięto po raz pierwszy naszą młodzież szkolną, która — przyznać trzeba — z całym zapalem bierze się do roboty. Myśl, poparta przez radę miejską, wyszła ze sfer naukowych, a przede wszystkim tow. pedagogicznego z prof. Kaluszą na czele. Nauka przepłataną podobną pracą będzie miała niezawodnie ten sukces, że młodzież więcej będzie szanować drzewostan i chronić go przed dewastacją.

Na ulicy Focha rojło się od młodszej działwy szkolnej, która z zapalem pracowała. Satysfakcję sprawiło popatrzenie, jak ci chłopcy uwijali się z łopatomy w rękę, robiąc doły, zakopując osmolone pale i sadząc drzewka pod kierunkiem ogrodników. Dumą i radością pałały twarzyczki małych robotników. W pracy tej, prowadzonej ooczko, mimo iż mżył lekki kapuśniaczek od wczesnego ranka, mali robotnicy wykazywali moc zainteresowania tak, że nie było słyhać nawet zwykłej temu wiekowi wrzawy wśród dzieciarni zaabsorbowanej swem zajęciem. Przyklasnąć należy inicjatorom. Impreza ta bezwzględnie nie jest bez

znaczenia w ogólnym dorobku kulturalnym, jest jakby lekcją kultury dla młodzieży i starszych.

Sadzenie drzew ulicznych przez dzieci szkolne — to poczynanie na większą, wychowawczą, zakrojone skalę. Obok radości dzieci z pracy i wysiłku fizycznego, uczy ona małych wykonawców miłować naturę, uczy cenić te często maleńkie oazy zieleności, rozsiane w ciasnocie murów miejskich. Tak władzom szkolnym jak i Dyrekcji Ogrodów Miejskich należą się słowa uznania za piękną myśl przygotowania naszym chłopcom tak zajmującej rozrywkowo - wychowawczej lekcji.

Powracając do samej akcji, należy nadmienić, że ulice, które ze względu na wzmagałą się komunikację ulegną w niedługiej przyszłości rozszerzeniu względnie pewnym zasadniczym, zmianom, pozostaną narazie bez obsady drzew. Tak samo ulice, gdzie znajdują się postroje samochodowe, jak n. p. Sew. Mielżyńskiego i t. d. również pozostaną chwilowo bez sadzenia. W kilku miejscach na ul. Marsz. Focha trzeba na nowe drzewka przywozić świeżą ziemię, albowiem stwierdzono, że często dotychczasowa gleba przesiąknięta jest ulatniającym się z przewodów gazem. (z)

Pod razami kijów

Tragiczny finał waśni mieszkaniowych

Między mieszkańcami Stęszewa Andrzejem Nowakiem, oraz małżeństwem Adamczaków, a St. Galonem od dawna już istniała nienawiść na tle stosunków mieszkaniowych. Nowak i Adamczakowie zajmowali mieszkanie na strychu domu, którego administratorem był St. Galon. Wypowiedział on im mieszkanie, gdyż zamierzał rozerwać dach celem dokonania jego naprawy, co spotęgowało uczucie nienawiści u wspomnianych lokatorów.

Pewnego dnia w sierpniu zaczęła córka Nowaków, syna Galona, grającego na podwórzu na organkach ustnych. Młody Marjan Galon rozgniewany zaczępką, zaczął gonić Nowaków i dopędził ją na strychu. Na krzyk dziewczyny wybiegł z domu ojciec i uderzył drągiem chłopca. W trakcie tej bójkii zjawił się Adamczak z żoną i wspólnie zaczęli bić młodego Galona. Usłyszał to jego ojciec i chciał swego syna wyrwać z rąk rozbestwionych lokatorów. Nie zdołał się jeszcze należycie zorjentować w sytuacji, gdy doskoczył do niego Nowak i zaczął niemilosernie bić drągiem. Zanim przyszła pomoc w osobach Józefa Tabaki, technika budowlanego oraz jego brata Feliksa, stary Galon leżał już na ziemi bez przytomności.

Przywołane pogotowie lekarskie odwiozło ciężko pokaleczoną do lecznicy miejskiej w Poznaniu, gdzie Galon zmarł następnego dnia nie odzyskawszy przytomności. Zbrodniarzami zajęła się policja.

Wczoraj właśnie rozegrał się w sądzie epilog tej ponurej tragedji. Oskarżeni twierdzili, że działali w obronie własnej — mimo, iż bił Galona, leżącego na ziemi. Wszyscy byli uzbrojeni w drągi przyczem Adamczak nawet w widły, które mu dała żona. Świadczyli bójkii zeznali na niekorzyść oskarżonych. Orzeczenie lekarskie stwierdziło, że powodem śmierci śp. Galona było złamanie podstawy czaszki. Poza to na ciele widniało 12 ciężkich ran.

Prokurator kwalifikując czyn oskarżonych z paragrafów 223a i 226 k. k. wniósł o ukaranie podsądnych po 5 lat ciężkiego więzienia dla każdego. Oskarżeni Nowak i Adamczak prosili o łagodny wymiar kary. Trybunał skazał każdego na 3 lata więzienia, przyczem jako okoliczność łagodzącą uwzględniono stosunki mieszkaniowe, które wywołały całą tragedję. (z)

KALENDARZYK

Piątek, 24 października, a 1930
Słońce: wschód 6,33; — zachód 16,40; — długość dnia 10 godz. 7 min.
Księżyc: wschód 10,03; — zachód 17,29; — po nowiu.

Stan pogody według sprostżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Piątek, godz. 7 rano: Temperatura powietrza umiarkowana + 7 st. C., pochmurno, wiatr południowy, ciśnienie atmosferyczne niskie 742 mm. — W ubiegłej nocy temperatura najwyższa + 11 st. C., najniższa + 7 st. Cels. Ilość opadu 1 mm.

Przewiednia pogody na sobotę: Zachmurzenie zmienne przy nieznacznych opadach; chłodno.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Drog Wodnych w Poznaniu: Dzisiaj + 1,63 m.

Kal. rzk.: Rafał Archaniol; jutro Kryspin. Kal. słow.: Lemisław; jutro Samomysł.

KRONIKA KOŚCIELNA

— **Nabożeństwa w kościele S. S. Karmelitank Bosph** (przy ul. Niegolewskich nr. 23). W niedzielę, 26 bm. o godz. 10 msza św. za wszystkich dobroczyńców Karmelu. Po południu o godz. 5 nabożeństwo ku czci św. Teresy od Dzieciątka Jezus. Po nabożeństwie przyjmowanie do Bractwa.

OSOBISTE

— **Jubileusz pracy.** P. Walenty Łopiński, pielęgniarz chorych w szpitalu miejskim, obchodził w czwartek 25-lecie pracy w swym zawodzie. Przełożeni szpitala, siostry i koleżdy, zgromadziły się w sali wykładowej, by uczcić jubilata, który przez 25 lat potrafił wytrwać na swym trudnym posterunku. Przemawiali m. in. prof. Jezierski, który, podnosząc zasługi jubilata około łagodzenia cierpień chorych, złożył mu serdeczne życzenia. W gorących słowach przemówił też do p. Łopińskiego nadinspektor p. Nowacki. Imieniem Magistratu przemówił do jubilata radca dr. Szulc, wręczając upominek. — Wzruszony objawami serdeczności jubilata w serdecznych słowach podziękował za zgotowaną mu miłą niespodziankę. (z)

— **Z Uniwersytetu Poznańskiego.** — Stopień magistra farmacji uzyskali pp.: Eleonora Simińska z Wierzyc w woj. poznańskim, Antoni Zykowiak z Witten (Nadrenja), Alfons Koczubik z Gliwic (Śląsk), Stefan Kowalczyk z Brzozy w woj. poznańskim, Stanisław Rajkowski z Kazimierza n. W., Stanisław Lencki z Bogulmy (Rosja), Sławomira Rogowska z Zborowa w woj. tarnopolskim, Michał Pfadt z Wiślicy w woj. kieleckim, Henryk Jarnuszkiewicz z Kalisza, Stanisław Górecki z Maciszewic w woj. łódzkim, Anna Koreneć z Kamienicy, Stanisława Cianciarówna z Kamienicy Polskiej w woj. kieleckim. — Dyplom i tytuł magistra praw uzyskał p. Stanisław Góźdz z Truszczyzna w woj. pomorskim.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Z Tow. Młodych Przemysłowców.** Zebranie plenarne odbędzie się w poniedziałek, 27 bm o godz. 20 w sali Domu Rzemieślniczego. Na porządku obrad wykład p. dr. Chelmskiego o „Wrażeniach z podróży po Anglii” oraz sprawozdanie ze zjazdu delegatów Tow. Przem. i Rzem. O liczny udział prosi Zarząd.

— **Z Akademickiego Koła Trzemesznan przy U. P.** Walne zebranie odbędzie się w sobotę, 25 bm. o godz. 20 w Poznaniu na salce p. Jarockiej przy ul. Maształarskiej 8. W razie braku quorum zebranie odbędzie się w drugim terminie o godzinie 20,30 bez względu na ilość członków.

ŻYCIE SOKOLE

— **„Sokol” — Wilda.** Zbiórka w sobotę, 25 bm. o godz. 15.15 przy ul. Żupańskiego 4 celem udziału w pogrzebie śp. żony druha Jerzykowskiego.

WYCHOWANIE, KURSY

— **Kursy handlowe.** Zarząd Oddziału Poznańskiego Związku Pracowników Kupieckich organizuje dla pracowników, zatrudnionych w przedsiębiorstwach handlowych, przemysłowych itp. kursy handlowe. Celem kursów jest dokształcenie zainteresowanych osób w księgowości, stenografji, języku polskim, niemieckim itp. Lekcje odbywać się będą pięć razy w tygodniu od godz. 19,30—21,30. Przewidywane przedmioty wykładów będą kwalifikowane siły pedagogiczne, tak, że wysoki poziom wykładów jest zapewniony. — Uczestnicy otrzymają na zakończenie kursu świadectwa na zasadzie koncesji Min. Wyznań Rel. i Ośw. Publ., posiadające ten sam walor, jak świadectwa wszelkich koncesjonowanych szkół tego typu. Informacje i wpisy w sekretariacie generalnym, ul. Podgórna 12 b. II p. (Tel. 2288) w godz. od 9—16 i od 19—21.

KOMUNIKATY RÓŻNE

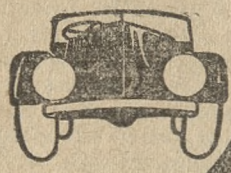
— **P. konsul czeskosłowacki** przyjmując z okazji czeskosłowackiego święta narodowego we wtorek, dnia 28 października, wizyt oficjalne od godz. 11 do 13 w kansulacie przy pl. Sapieżyńskim 8.

— **Lotniczy konkurs modeli latających.** W niedzielę, 26 bm. o godz. 3 po południu na Stadionie Miejskim odbędzie się konkurs modeli latających, urządzony staraniem Koła Przyjaciół Harcerstwa przy I. Harc. Drużynie Lotniczej w Poznaniu. Obok harcerzy I. Drużyny Lotniczej wezmą też udział zwycięzcy ostatniego konkursu L. O. P. P.

— **Koło Naukowe Tow. Stud. i Dyplom. W. S. H.** w poniedziałek, 27 b. m. zwiedza zakłady fabryki sztucznych nawozów w Luboniu. Przewodnictwo wyieczki objął p. prof. Flatau. Wyjazd autobusami P. K. E. o godz. 9 z przed W. S. H. (Al. Marcinkowskiego 3).

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Z targu.** Dnia 24 b. m. na placu Sapieżyńskim placono za nabiał: 1 kg. masła wiejskiego 4,20—4,60 zł; masła mleczarskiego 5,00—5,20 zł; twarogu 1,00—1,20 zł; mendel jaj 3,10—3,30 zł; litr śmietany 1,60—2,00 zł; litr mleka pełnego 32—34 gr; za mięso: 1 kg. słoniny świeżej 2,60 do 2,80 zł; słoniny wędzonej 3,40—3,60 zł; wieprzowiny 3,00—3,80 zł; wolowiny 2,40 do 3,60 zł; cielęciny 2,40—2,80 zł; skopowiny 2,60—3,00 zł; koziny 2,00—2,20 zł; smalcu 4,00—4,20 zł; za drób: kura 3,50 do 5,00 zł; perlica 5,00—6,00 zł; kaczka 4,50 do 6,00 zł; 1 kg. tucznej gęsi 3,80 zł; para gołębi 1,30—1,50 zł; sarnina 3,00—5,00 zł za 1 kg.; para kurecząt 3,00—4,50 zł; królik 3,00—4,00 zł; kuropatwy para 2,50 do 4,50 zł; zając 6—7 zł; za ryby: 1 kg. karpia 5,00—5,60 zł; okonia 2,40—3 zł; suma 4,00 1 kg. sandacza 5,00—6,00 zł; mietusa 4,00 zł; szczupaka 4,40—5,00 zł; lina 4,40—5,00 zł; 1 kg. węgorza 6,00—7,00 zł; za jarzyny: 1 główka kapusty białej i włoskiej 10—20 gr; modrej 15—20 gr; 1 kg. ziemniaków 6—8 gr; 50 kg. 2,50—3,50 zł; 1 kg. marchwi 20 gr; buraków 10—15 gr; cebuli 10 gr; szpinaku 0,30—0,50 zł za 50 g; jarmużu 30—40 groszy; pietruszki 50—60 groszy; 1 kilogram bobu 1,20 złotych; sałatka zielona główka 10—15 gr; pepek rzodkiewek 10 gr; 1 mdł. ogórków 25—60 gr; 1 kalfajor 0,20—1,00 zł; 1 kg. fasoli 0,50 do 1,00 zł; mendel raków 1,00—2,50 zł; 1 kg. pomidorów 0,40—0,80 zł; borówek 2,00 do 3,00 zł; zórawin 1,80—2,00 zł; głogu 0,40 do 0,60 zł; jabłek 0,30—1,00 zł; gruszek 0,40

Samochód

Zagadnienia nowoczesnej komunikacji
Technika — Praktyka — Kronika

Wydawnictwo: Drukarnia Polska S. A w Poznaniu, św. Marcina 70

Nr. 4 — 1930 — Egzemplarz tylko 30 groszy — 16 stron

Trolleybus - autobus - tramwaj

Ostrożnie z ogniem!

**Dzieci sprawcami licznych podpałów.
Kilka wymownych przykładów.**

W Racicach w pow. strzebińskim powstał pożar u gospodarza Wincenego Korytowskiego, który wkrótce zdołano stłumić. Straty nie były wielkie. Okazało się, że ogień spowodowały pozostawione bez nadzoru dzieci bawiące się zapalkami. W pow. kępińskim w Kuźnicy Skakawej spłonęła sterta słomy własność Tomasza Spigela. Stwierdzono, że stertę podpalił bawiący się zapalkami 5-letni synek robotnicy Gożakowej, Franciszek. — W Dziewierzewie w pow. znińskim spłonęła stodoła z narzędziami rolniczymi i chlew u Bernarda Czarneckiego. Straty wynoszą około 7 tys. zł. Okazało się, że stodołę podpalił chłopiec Mieczysław Piasecki, który igrał zapalkami w pobliżu stodoły. Na podwórzu probostwa w Budzynie w pow. chodzieskim powstał pożar spowodowany również przez bawiące się dzieci. Jedynie dzięki temu że ogień wcześniej zauważono i stłumiono, nie wynikły poważniejsze straty. — W pow. chodzieskim w Klotydzinie, spłonął stóg łubinu, wartości około 3 tys. zł własność Kazimierza Szumińskiego. Stóg zapaliła 6-letnia Krzacanka, która pasąc kozy roznieciła ogień w pobliżu stoga. Dla pogorzela strata jest tem dotkliwsza, że nie był ubezpieczony.

Kilka tych przykładów winno stać się groźnym ostrzeżeniem dla wychowawców i opiekunów a przede wszystkim skłonić ich do skrupulatnego chowania zapalek. (k)

Skazanie fałszerzy

Przylapano ich na gorącym uczynku puszczania w obieg podrabianych 100-złotówek.

Na ławie oskarżonych zasiada dwóch młodzieńców, litograf Julian Piesowocki i pomocnik biurowy Edmund Schneider, którym oskarżenie zarzuca fałszowanie banknotów stułotowych. Piesowocki pracował w drukarni „Concordia”, lecz posadę tę stracił już w marcu b. r. Mówił, że fałszer-

stwa popełniał z biedy, ponieważ wyczerpała się zapomoga z Urzędu Pośrednictwa Pracy.

Dalej opowiadał przed trybunałem, — że raz idąc Starym Rynkiem spotkał swego kolegę Sneidera, przed którym wypowiedział się ze swych cierpień i niedostatków. Kilkakrotnie już karany Sneider, zamierzał wykorzystać dla swych celów położenie Piesowockiego. Dał mu więc banknot stułotowy, by kupił bilet do kina Apollo. Był dość względny dla kolegi i przyjął tylko zwrot 80 zł, a resztę z 20 zł podarował Piesowockiemu. Po drodze wstąpili do lokalu przy ul. św. Marcina. Tu znowu wyjął stułotówkę. Kelnier jednak zorientował się że jest fałszywa i banknotu tego nie przyjął.

Mieli szczęście, że sprawa w ten sposób się zakończyła, czemprędzej też opuścili lokal i udali się na ul. Marsz. Focha, gdzie spotkawszy jakąś dziewczynę, prosili ją, by wstąpiła do restauracji i kupiła butelkę wina, oraz czekolady. Dziewczyna, nie wiedząc, że banknot fałszywy, zgodziła się i poszła do lokalu. Gospodarz jednak od razu zorientował się i dał natychmiast znać policji. Tymczasem dwaj młodzieńcy czekali cierpliwie na dziewczynę, nie domyślając się, że wkrótce dostaną się w ręce władzy bezpieczeństwa. Zostali wreszcie aresztowani.

Przeprowadzona rewizja w domu Piesowockiego dała nadspodziewane wyniki. Znaleziono u niego 20-centnową maszynę, klisze i papier oraz inne potrzebne przedmioty do fabrykacji banknotów. Piesowocki wzięty w krzyżowy ogień pytań, przyznał się do fabrykowania 10 fałszywych stułotowych banknotów. Sneider zeznaje, że o niczem nie wiedział

Piesowocki w swej obronie wygłosił wielkie przemówienie i często przewodniczący musiał go przywołać do porządku. Prokurator prosił o zasądzenie każdego na trzy lata ciężkiego więzienia, biorąc pod uwagę §§ 143, 147 kk. Trybunał skazał każdego na rok więzienia, przyczem jako okoliczność łagodzącą wzięto pod rozwagę żyjącą w nędzy rodzinę Piesowockiego. Prokurator założył apelację. (z)

do 1 zł; śliwki 0,80—1,60 zł za kg.; jeżyny 1,00 — 1,20 zł; winogrona 2,40 — 3,40 zł; grzyby: rydzy duże 2,00 zł; drobne 3,00 zł; maślaki 1,20—1,60 zł; kurki 1,00—1,20 zł; zielonki 0,60—1,00 zł; inne grzyby 0,40 do 0,80 zł. — Targ bardzo ożywiony. Dowozy duże. Ceny bez znaczących zmian. (hu.)

KRONIKA WYPADKÓW

— **Ostrożnie z naftą.** 9-letni Stefan Meissner, zamieszkały u rodziców przy ul. św. Marcina 33, rozniecał wczoraj ogień w piecu, posługując się przytem naftą. W pewnym momencie butelka eksplodowała i chłopiec został dotkliwie poparzony na twarzy i rękach. Przywołane pogotowie lekarskie (55-55) po opatrzeniu ran zostawiło chłopca pod opieką domową. (z)

— **Atak epileptyczny.** Wczoraj o godzinie 18,30 dostał nagłe ataku epileptycznego Wiktor Kaźmierczak (za Bramką 13), pomocnik firmy „Potow” przy ul. Podgórznej 1. Po udzieleniu mu pomocy przez pogotowie lekarskie (55-55), chorego odstawiono do domu. (z)

KRONIKA POLICYJNA

— **Oszustwo z dolarówkami.** Do mieszkania p. M., ul. Pamiątkowa 7, przybył w sierpniu pewien osobnik, który dowiedział się, że p. M. ma dolarówki, wyłudził je i oświadczył, że w zamian za dwie otrzyma ona trzy z Banku Gospodarstwa Krajowego w Krakowie, gdyż obecnie wyszła III emisja dolarówek. Dopiero po dłuższym czasie okazało się, iż p. M. stała się ofiarą oszusta. Dolarówki miały numer 4284546. (k)

— **Kradzieże i włamania.** Ze składu p. Garsteckiego M., ul. Kozia 19, skradziono różnego towaru za 3000 zł. — Z mieszkania p. Wirkowskiego Franciszka, plac Bernardyński 4, skradziono różną odzież, obuwie i bieliznę, wart. 600 zł. — P. Lebedzińskiego, ul. Bukowska 31, skradziono rower marki „Torpedo” nr. 20451, pozostawiony na boisku „Sokola”. — P. Lichtenberg Ernest, Rynek Łazarski 3, został okradziony z odzieży i 62 zł gotówki. — Ze składu p. Maciejewskiego Jana, Górna Wilda 73, skradziono różne towary lokciowe, wart. 1191 zł. — Do mieszkania p. Mizgalskiego Marcina, ul. Stroma 2, włamali się złodzieje i skradli walizkę z przyrządami krawieckimi i 2 pary bucików damskich. — Ze strychu p. Stankowskiego Stefana, ul. Słowackiego 42 skradziono bieliznę wart. 250 zł. (z)

— **Czyja to własność?** W komisariacie V. P. P. znajduje się rower męski czarno lakierowany, bez błotników, bez marki fabrycznej i numeru. Przy kierownicy czerwone gumowe obrączki. Na ramie z przodu tabliczka z napisem „Mańczak Posen O. 5. „Fahräder und Nähmaschinen”. W komisariacie VI. P. P. znajduje się rower marki „Torpedo” nr. 154859 i części do roweru wysigowego. Poszkodowani zechcą się zgłosić celem odbioru. (z)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— **Zawód miłosny powodem samobójstwa.** Marja Zubikowska z Warszawy, która przed kilku dniami przybyła do Grudziądza, napila się esencji octowej i uległa zatruciu. Przewieziona do szpitala miejskiego, zakończyła po kilku godzinach życie. Przyczyna rozpaczyliwego kroku był zawód miłosny. (ski.)

— **Wylowione zwłoki.** W pobliżu Nowego wylowiono z Wisły zwłoki jakiejś nieznannej kobiety w wieku około 50 lat. Ciało topielicy znajdowało się w pełnym rozkładzie. Policja wszczęła dochodzenia celem ustalenia tożsamości denatki. (ski.)

— **Katastrofa samochodowa.** Na szosie Grudziądz — Toruń wpadła pod Biełczynami taksówka P. W. 51308 na drzewo przydrożne i rozbiła się. Trzej pasażerowie, mieszkańcy Torunia, uszli wprawdzie z życiem, odnieśli jednak ciężkie obrażenia cieleśne. (ski.)

— **Statystyka pożarów na Pomorzu.** W Pom. Stow. Ubezpieczeń zanotowano w wrześniu 56 wypadków pożaru. Ogólna suma odszkodowań wynosi 269 633 zł. — Najwięcej pożarów — w 17 wypadkach — powstało przez podpalenie a 12 przez nieostrożność. (x)

— **Wielki pożar.** W sąsiednim Włocławku spaliła się fabryka cykorii, własność p. Bohma. Straty wynoszą 100 tys. zł. Pożar powstał wskutek eksplozji benzyny w garażu. Podczas gaszenia ognia dwie osoby uległy wypadkowi. Przewieziono je do lecznicy miejskiej. (x)

— **Po dwóch latach wydała Wisła swą ofiarę.** Pod Toruniem wydobyto z Wisły zwłoki 8-letniego Fr. Nadolskiego, który, ślizgając się w lutym 1928 r. na zamrzniętej Wiśle, zalał się i utonął. — Stroskana matka rozpoznała chłopca po bucikach i szcztakach ubrania. (x)

— **Tajemnicza zbrodnia.** Przed trzema tygodniami znikł bez śladu domokrajny Antoni Piątkowski z Osieka. Zwłoki jego znaleziono obecnie w lesie pod Osiekiem. Komisja sądowno-lekarska ustaliła, że P. został zamordowany. Przy zwłokach nie znaleziono ani gotówki ani towaru, jaki zabrał z sobą. Morderca ściągnął swej ofierze nawet buty z nog. Policja jest na tropie mordercy. (x)

Z WIELKOPOLSKI

— **Koźmin.** (Echa zabójstwa.) Śledztwo w sprawie zabójstwa śp. Józefa Szymczaka w Skokowie ujawniło wstrząsające szczegóły zbrodni. Paserb zamordowanego Józefa Pachurka kupił rewolwer, z którego strzelił podczas wszczętej bójki. Le-

żącego już na ziemi ojczyma bil Pachurka jeszcze widłami i rozbił mu czaszkę. Żona zamordowanego i córka jej pomagały nieczemu pasierbowi i podjudzały go do zbrodni. Szymczakowa, matka Pachurki, syna po drugim jej mężu, była po raz trzeci zamężna. Każdy z jej mężów miał istne piekło na ziemi. Pierwszemu mężowi dokuczala do tego stopnia, że tenże wyjechał do Westfalji i zginął w katastrofie górniczej. Drugie małżeństwo było również bardzo nieszczęśliwe. Szymczakową Magdalenę i jej dzieci Józefa i Weronikę Pachurków aresztowano i odstawiono do więzienia sądowego w Koźminie. Przyznali się, że zbrodnia była uplanowana od dawna. (k)

— **Chodzież.** (Wypadek na torze kolejowym.) P. Leonowi Plewie, kolejarzowi z Milcza, idącemu w niedzielę 19 bm. o godz. 18,30 torem w kierunku Chodzieży zdarzył się nieszczęśliwy wypadek. W tym samym bowiem czasie w kierunku Chodzieży jechał pociąg, który najeżdżał na Plewę i druzgotał mu nogę prawą powyżej kostki. Poza to został strząsnany rower, prowadzony przez Plewę. Ofiarę własnej nieostrożności przywieziono w stanie przytomnym do szpitala w Chodzieży. (jm.)

— **Obrzycko.** (Rocznica harcerek.) — Zeńska drużyna harcerek im. Królowej Jadwigi obchodziła dnia 14 bm. pierwszą rocznicę swego istnienia. Z tej okazji wzięły członkinie wraz z swą zastępą kierowniczką, nauczycielką p. Eleonorą Schollówną udział w zamówionej przez drużynę mszy św. Wszystkie harcarki przystąpiły do komunji św. Tegoż dnia po południu odbyło się w szkole katolickiej uroczyste zebranie drużyny. (os.)

— **Inowrocław.** (Godne potępienia.) Właściciel młyna, niejaki p. Kotowski w domu swym przy ul. Kilińskiego wydzierżawił skład żydowski, który założył magazyn konfekcyjny. Skład ten zajmował poprzednio hurtownik tytoniu p. Dembiński, po nim zgłaszali się kandydaci Polacy, ale widocznie p. Kotowski nie rozumie swych obowiązków obywatelskich i za „dobrą cenę” dopomaga do zażydzenia naszego miasta.

— (Ujęcie złodziei.) W styczniu roku bież. w strzelnicy Bractwa Kurkowego skradziono zwój kabla telefonicznego wartości 250 złotych. Po długim poszukiwaniu sprawców kradzieży udało się wręczyć policji ujętym złodziejom. Złodzieje pocięli skradziony kabel i sprzedali handlarzowi starego żelaza za cenę zaledwie kilkunastu złotych.

— (Koncert.) Na koncercie, zorganizowanym przez Tow. Śpiew. „Echo” z udziałem artysty opery poznańskiej p. Mayem, zgromadzili się liczni miłośnicy muzyki. Koncert poświęcony był twórczości Stanisława Moniuszki i obejmował jego utwory, więc po odegraniu przez orkiestrę 59 p. p. uwertury do opery „Halka”, dyr. Styś wygłosił odczyt o życiu i dziełach wielkiego kompozytora. Wykonanie utworów przez chór oraz partji solowych stało na wysokim poziomie, nikt też z pewnością nie żałował przybycia. Oklaskiwano wykonawców gorąco, a p. Maya oraz p. Styśa w nagrodę za jego niestrudzoną pracę obdarzono kwiatami.

— (Lotnisko cywilne.) Rozpoczęto prace niwelacyjne na terenie lotniska, które będzie następnie zwalowane i obsiane specjalną trawą, zapuszczającą głębokie korzenie, a tem samem umacniającą powierzchnię ziemi. Jesienią w roku przyszłym, po powtórnie zwalowaniu i obsianiu trawą, będzie lotnisko oddane do użytku publicznego. Prócz zniwelowania terenu przewidziane jest ze względu na urządzenie w Inowrocławiu stacji komunikacji międzynarodowej otoczenie lotniska płotem drucianym. Następnie od strony północnej na długości 500 metrów będzie wykopany t. zw. kanał smyrnński, celem odprowadzania nadmiaru wód deszczowych. Poza to projektuje się budowę hangaru i domu administracyjnego, gdzie mieścić się będzie stacja celna, agencja pocztowo-telegraficzna, poczekalnia z kawiarnią etc. Prócz tego urządzone będzie w domu administracyjnym wieża obserwacyjna, reflektory, wartownia i mieszkanie dla dyrektora lotniska. Zapalu i chęci do pracy nie brak, miejscowe firmy bezinteresownie dostarczyły materiały lokomotywnego w postaci szyn, wózków, szufli, ale posiadany kapitał 40 tysięcy złotych nie starczy na dokonanie całości, komitet miejski L. O. P. liczy więc w dużej mierze na ofiarność społeczeństwa i z pewnością nie zawiedzie się.

— **Śrem.** (Usiłowana ucieczka.) Aresztowany przed kilku tygodniami morderca Gumpert z Brodnicy, zamierzał zbiec z aresztu śledczego. G. powyrwał w swej celi cegły, tak, że powstała dziura, przez którą zamierzał się wydobyć na wolność. Celem przykrycia wylomu w murze, rozwinął na nim płaszcz. Jednak dozorca zbadał celę i udaremnił ucieczkę.

— (Kradzież.) Włamano się w biały dzień do mieszkania piekarza p. Łukomskiego i skradziono biżuterję, odzież, różne przedmioty oraz gotówkę. Straty wynoszą około 5000 zł. (z)

— **Szamotuły.** (Srebrne gody małżeńskie.) Zasluzony na niwie pracy śpiewaczej p. Tomasz Leśnik i małżonka jego Leokadia z Kędziorów obchodzą dziś swe srebrne gody małżeńskie. Jako wielki miłośnik muzyki wokalnej poświęcał się p. Leśnik przez całe życie sprawie śpiewaczej. W Szamotulach mieszka od prze-

szło 20 lat i przez cały ten czas był dyrygentem „Lutni” szamotulskiej. Od roku 1920 jest dyrygentem okręgu szamotulskiego. Poza to dyrygował przez pewien czas „Lutnią” wroniecką. „Lutnia” szamotulska zamianowała Jubilata w uznaniu jego zasług swym członkiem honorowym. P. Leśnikowi, nauczycielowi śpiewu przy tutejszym gimnazjum oraz jego przezacnej małżonce zasyłamy najserdeczniejsze życzenia.

— **Wieleń.** W środę, dnia 5 listopada r. odbędzie się jarmark kramny oraz na konie. Spęd byłła i trzody chlewniej z powodu zarazy w powiecie wzbroniony.

Odezwa

Polskie Towarzystwo Opieki nad Grobami Bohaterów w Poznaniu

urządza, jak w latach ubiegłych, w dniach 1 i 2 listopada r. b. ogólną zbiórkę publiczną na obszarze Województwa Poznańskiego, dla przysporzenia funduszy na pielęgnowanie i uporządkowanie mogił i cmentarzy wojennych bohaterów polskich, poległych za sprawę odzyskania niepodległości naszej Ojczyzny, których wygład pozostawia jeszcze w wielu miejscowościach dużo do życzenia. Zarząd Okręgowy Towarzystwa, ufny w ofiarność Spofeczeństwa, zwraca się do Niego z gorącym apelem o poparcie działalności Towarzystwa, przez wydanie poparcie zbiórki. Spłaćmy choć cząstkę długu tym, którzy za wolność naszą oddali swe życie.

Za Zarząd Okręgowy Polskiego Towarzystwa Opieki nad Grobami Bohaterów w Poznaniu (— Ks. Kanonik Franciszek Ruciński, przewodniczący.

Uwaga! W obrębie miasta Poznania, w dniach poprzedzających Dzień Zaduszny, sprzedawać będą członkowie Związku Inwalidów Wojennych, zaopatrzeni w odpowiednie legitymacje, nalepki i pocztówki wydane przez P. T. O. N. G. B.

Składki i pokwitowania

Na pomnik Serca Jezusowego: A. T. 9 zł. — Ziemska 5 zł. — Jan i Marja Gąsowscy za otrzymane łaski 3 zł. — Zabrano na ślubie pp. Burów 17 zł. — Nina z prośbą o łaski 1 zł. — Marja Kargowa 5 zł. — Antonina Bosak 5 zł. — H. N. N. 5 zł. — Marja Wielrzyńska, Kaszanowo, 5 zł. — Werno, Pakość 1 zł. — Marjan Brzezan, Częstochowa 2 zł. — Ignacy Szudlarski 1 zł. — Miśkowiak, Pakość 1 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 2951,90 zł.

TEATRY

— **Z Teatru Wielkiego.** Dziś arcydzieło muzyczne Verdiego „Aida”. W tytułowej roli p. Bojar - Przemieniecka. W partjach głównych dr. Roesslerówna, Tarnawski, Zathey, Maj i Szpingier oraz cały doskonale zgrany zespół, który tworzy całość godną tego wielkiego dzieła. Impionująca i efektowna opera ta dyryguje p. dyr. Wojciechowski.

W sobotę 25 bm. „Zamarle oczy”. Wspaniałe to dzieło muzyczne - dramatyczne d'Alberta przygotowała dyrekcja opery z nadzwyczajnym nakładem pracy. W partjach naczelnych jak i dalszych najwybitniejsze siły zespołu — prima-donna p. Zofja Żmigrod - Fedyczkowska, dr. Roesslerówna, Tylewska, Święcicka, Polańska, Aleksander Karpicki, Michał Tarnawski, Roy i Szpingier. Kierownictwo muzyczne dyr. Wojciechowski.

Popołudniówka w Teatrze Wielkim. Przepiękna opera „Carmen” dana będzie w niedzielę, dnia 26 bm. po cenach znizowanych. W roli tytułowej wystąpi Aleksandra Szafrąńska.

Kasa zamawiań w Biurze Ogłoszeń „Par”, ul. 27 Grudnia 18 (gmach Hotelu Wiktorja) od godz. 10 do 17.

— **Z Teatru Polskiego.** Ustupająca wkrótce z afizy w pełni powodzenia, wesola i miła sztuka „Proboszcz wśród biedaków”, która stała się największym kasowym i artystycznym sukcesem Teatru Polskiego, odegrana będzie w piątek, sobotę i niedzielę bieżącego tygodnia. Doskonale zgrany zespół artystów z niezrównanym Proboszczem — dyr. Szczurkiewiczem zbiera sute żniwo oklasków po każdym akcie tej milej i pogodnej komedji.

Bajka o „Stasiu Lotniczku”. W sobotę o godz. 3 po południu występuje Teatr Polski z premierą pięknej i wesolej bajki dla dzieci „Stas Lotniczek” J. Remusa. Zabawna akcja bajki, cały szereg ucieśnych typów i sytuacji, odlot bohaterów sztuki na prawdziwym samolocie, skonstruowanym w warsztatach Teatru Polskiego, barwne i malownicze tańce tworzą z bajki o Stasiu Lotniczku wyjątkowe widowisko dla starszej i młodszej dlatwy. „Stas Lotniczek” powtórzony będzie po raz drugi w niedzielę 26 bm. o godz. 3-ej. Główne role grają pp. Zarebińska (Stas), Zasepianska, Sachnowska, Sierska, Bracka, Kwaskowski, Kordowski, Czajkowski i Kostrzński. Role żywych lalek odtwarzają uczniowie i uczennice Szkoły Dramatycznej. Tańce układu p. Ciesielskie-

go. Reżyseruje p. Młodziejowska. Dekoracje Stanisława Węgrzyna.

— **Z Teatru Nowego.** Dziś ostatni gościnny występ znakomitego artysty Józefa Węgrzyna w historycznej sztuce J. A. Hertza p. t. „Książę Józef Poniatowski”. Wielki artysta pożegna Poznań jedną ze swych najlepszych ról, zdobywając ogromny sukces na scenie Teatru Nowego. **Jutro premiera „Zarząd przymusowy”.** W sobotę premiera najweselejszej komedji ostatniej doby p. t. „Zarząd przymusowy”. Świetna ta komedia o założeniu farsowem zdobyła rekordowe powodzenie na wszystkich scenach zagranicznych, dzięki arcyzabawnej treści, komicznym sytuacjom i wybornemu dowcipowi. Obsadę stanowią pp. Czarnicka, Piaskowska, Koronkiewiczówna, Winiarzówna, Żeromska, Bystrzyński, Górski, Kaden, Pionka - Fiszer, Mazanek, Rudnicki, Przebiński i Rolicz. Reżyserja p. Bystrzyńskiego, dekoracje Al. Kobrynia.

Bajka dla dzieci. W niedzielę o godzinie 3-ciej po południu piękna bajka dla dzieci p. t. „Kot w butach”, która zdobyła ogromne powodzenie u naszych najmłodszych widzów. Przygodny szlachetnego kota, piękne tańce i śpiewy myszek i kwiatków oraz śliczny balet wywołują żywe oklaski.

Jedyny występ

genjalnego pianisty francuskiego **ROBERTA CASADESUSA** odbędzie się w nadchodzącą niedzielę, dnia 26 b. m., o godzinie 20-ej, w auli uniwersyteckiej. Zapowiedź tego jedynego występu genjalnego pianisty wywołała w naszym mieście, tak jak zawsze, wielkie zainteresowanie wśród muzyków jak i melomanów. Na koncertach Casadesusa zbiera się najwytworniejsza publiczność miasta i okolicy i zapełnia salę po brzegi, co najlepiej świadczy o olbrzymim powodzeniu tego jedynego w swoim rodzaju wielkiego mistrza fortepianu. Wśród pianistów młodszej generacji zajmuje Casadesus pierwsze miejsce, gdyż nad fenomenalną techniką, którą artysta rozporządza, góruje strona duchowa, jaką rzadko spotkać można u pianistów. Słusznie też pisze krytyk paryski w „Le Monde Musical”: „Gra Casadesusa jest poezją, jakiej dotąd nie słyszeliśmy nawet od najgłośniejszych dziś pianistów”.

Z niezliczonych, pełnych entuzjazmu krytyk zagranicznych o grze Casadesusa, wymieniamy recenzje znanego krytyka warszawskiego St. Niewiadomskiego: „Robert Casadesus jest mimo swych trzydziestu lat artystą bardzo wielkim. Słuchaczowi, gdy się z grą jego zetknie, nie potrzeba żadnych informacji uprzednich, aby się zorientować, kogo ma przed sobą, pierwsza część sonaty Mozarta powie mu więcej, niżby to mogły uczynić najwyszykanwsze reklamy. Zamiast wszystkich pochwał powiem, że dotąd nie słyszałem żadnej gry na fortepianie w tym stopniu przykuwającej uwagę słuchacza do siebie, jak Casadesusa”. Piękny i imponujący program, którym artysta wykona, składa się z kompozycji, z których jako niezrównany odtwórca zasłynął mistrz Casadesus. Oprócz utworów Rameau i Ravela usłyszymy we wspaniałym wykonaniu trzy Sonaty Scarlatti'ego, wielką Sonatę A-Dur op. 101 Beethovena i wreszcie cztery Ballady Chopina.

Bilety na mistrzowski koncert nabyć można w składzie cygar A. Szrejebrowskiego, ul. Gwarna 20, telefon 56-38, w niedzielę od godziny 11 do 14 i wieczorem od godz. 6 w kasie przy wejściu na aulę, zw 26 040

Teatr Wielki

DZIŚ — „Aida” — opera Verdiego.
Sobota, 25. 10. „Zamarle oczy” (wznowienie) opera d'Alberta.
Niedziela, 26. 10. po pol. „Carmen”, opera Bizeta.
Niedziela, 26. 10. wiecz. „Orlow”, operetka B. Granichstaedtena.
Poniedziałek, 27. 10. „Manru”, opera Paderewskiego.
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Przedsprzedaż biletów w biurze ogłoszeń „Par”, ul. 27 Grudnia 18, od godz. 10 do 17. W niedzielę i święta w Teatrze Wielkim od 11,30 do 13,45.

Teatr Polski

DZIŚ — „Proboszcz wśród biedaków”.
Sobota, 25. 10. po południu „Stas lotniczek” (przedstawienie dla dzieci).
Sobota, 25. 10. wiecz. „Proboszcz wśród biedaków”.
Niedziela, 26. 10. po południu „Stas lotniczek” (ceny znizone).
Niedziela, 26. 10. wiecz. „Proboszcz wśród biedaków”.
Poniedziałek, 27. 10. „Rewizor z Petersburga”.
Bilety wcześniej do nabycia w kasie Teatru Polskiego, ul. 27 Grudnia.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Książę Józef Poniatowski”. — Ost. gość. występ J. Węgrzyna.
Sobota, 25. 10. „Zarząd przymusowy”. — (Premjera).
Niedziela o godz. 3 popoł. „Kot w butach”, bajka dla dzieci.
Niedziela o godz. 8 wiecz. „Zarząd przymusowy”.
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zygarewskiego, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

Z PRACOWNI I Z WYSTAW ŻYCIE KULTURALNE „LEGNICKIE POLE“ WYOBRAŻNIA I HISTORIA

U PRZYJ. SZTUK PIĘKNYCH

Wystawę inauguracyjną nowy sezon, otwarto w Towarzystwie Przyjaciół Sztuk Pięknych, Przejdziemy kolejno sale. W pierwszej znajdujemy akwarele Rupniewskiego, krajobrazy z nad polskiego morza, z Jugosławii i z Bydgoszczy; są one bogatsze w kolorycie, słoneczne i żywo światłem przepojone; do najlepszych należy sumiennie opracowana „Wenecja bydgoska“. Z typów rybaczek tegoż artysty wyróżnia się dobrze scharakteryzowany typ „Rybak II.“. Pejzaże Vlastimila Hoffmana posiadają specyficzny urok poetyczności, przypominający jego dobrą epokę przedwojenną; jest w nich dużo słońca i nastroju („Kopiec Kościuszki“). Lewański w scenach rodzajowych z życia rybaków i w portrecie kobiecym („Motyl“) wykazuje pewne tendencje do stylizacji. Akwarela Augustynowicza: „Prządka“ uderza plastyką i nader starannym rysunkiem; bardzo subtelnie przeprowadził artysta grę słońca na postaci starszkiej wiejskiej. Jest to jedna z najlepszych akwarel namalowanych w ostatnim czasie przez artystę.

Ze zdziwieniem patrzy się na kwiaty Ilji Ilinczyka. Skąd one się tu wzięły? jak je „jury“ mogło przepuścić? Ramy mają imponujące, więcej niż wystawowe, bo prawie muzealne, lecz to co w nich się znajduje, że użyję łagodnego określenia — jest poniżej poziomu poważnego Salonu Sztuki za jaki poznańskie Towarzystwo wszyscy uważamy. Portret dr. S. tego samego pendzla ma pewne zalety rysunkowe i niezłą modelizację bryły, lecz sam sposób podejścia do tematu, ten „namiętny“ taniec wschodni użyty jako tło do portretu — wszystko to banalne i obniżające poziom.

Batycki spędził wakacje na Huculszczyźnie. Widać jednak, że nowe i tak piękne tematy nie wpłynęły na zmianę ich malarskiego pojmowania; stosuje do nich tę samą manierę, której od szeregu lat używa.

Podążamy do trzeciej sali w poszukiwaniu za silniejszymi wzruszeniami estetycznymi... Brade — drugi debiutant w naszym Towarzystwie, jest na tym samym poziomie, co pierwszy t. j. p. Ilinczyk, a może i niższym. Z ulgą zatrzymuje się widz przed akwarelami Roguskiego i olejnymi kompozycjami Bartla; są to jedyne na wystawie nowoczesne pojęte obrazy, odznaczają się przytem silną kolorystyką i oryginalnością ujęcia. Rzeźby Wł. Marcinkowskiego świadczą o niesłabnącej żywotności nestora artystów wielkopolskich. Plakiety odznaczają się doskonałą plastyką i silną charakterystyką typów (portret art. rzeźbiarza Brzegi i p. Langeo) — duże walory rzeźbiarskie posiada również biust brązowy biskupa Bandurskiego.

J. M.

POZNAŃ OTRZYMA DZIEŁA STANISŁAWA NOAKOWSKIEGO

Dnia 2 b. m., w dwuletnią rocznicę śmierci Stanisława Noakowskiego, zapytaliśmy na tem miejscu o losy bogatej Jego spuścizny rysunków i akwarel. W związku z tem, komunikują nam, że pertraktację pomiędzy dyrektorem Funduszu Kultury Narodowej, a spadkobiercami prof. Noakowskiego w tych dniach zostały ukończone. Specjalna komisja wybierze z pośród 2251 przedłożonych rysunków, szkiców i akwarel 1500 sztuk, które zostaną nabyte na rzecz Funduszu Kultury. Zadaniem Komisji, jest dokonanie wyboru z myślą, ażeby tak uzyskana kolekcja mogła być, bez szkody dla całości, rozdzielona między wszystkie punkty uniwersyteckie polskie. W ten sposób i Poznań wejdzie w posiadanie kilkuset kapitalnych kompozycji, jednego z największych artystów współczesnych.

Z całego, tak bardzo różnorodnego dorobku, będzie nadto wydzielona kolekcja rysunków i szkiców, mająca znaczenie monograficzne i ta pozostanie w Warszawie. Tak samo wyłączony z podziału między poszczególne miasta będzie cykl pedagogiczny, t. j. rysunki sporządzone przez Noakowskiego jako ilustracje do znakomych wykładów z historii sztuki. W ten sposób, losy przebogatej spuścizny zostały zapewnione i to w sposób nadspodziewanie pomyślny.

Warszawa.

Dr. L. Niemojewski

OBRAZY BIBLIJOFILÓW

Poznańskie Tow. Biblijofilów odbyło w środę zebranie w salach Drukarni Rolniczej przy ul. Sew. Mielżyńskiego pod przewodnictwem prezesa dra Mravincisa. Dyr. Jan Kuglin przedstawił szereg wydanych ostatniemi czasy w Poznaniu druków prywatnych, oraz innych wydawnictw, nad którymi rozwinęła się dyskusja.

Do wydawnictw tych w najbliższym czasie przyjdzie obszerniej powrócić, gdyż są bardzo interesujące i umacniają stanowisko Poznania jako ośrodka pięknej książki, zajęte niedawno stosunkowo, a już dzisiaj nader poważnie. (1 n)

NAUKA

Uczony finlandzki w Wilnie. Z Wilna piszą nam: Na zaproszenie Instytutu Naukowo-Badawczego Europy Wschodniej bawił tutaj profesor uniwersytetu w Helsingforsie, prof. J. J. Mikkoła. Wygłosił on w języku polskim odczyt p. t.: „Europa północno-wschodnia w dobie przedświatowskiej“. Wydział humanistyczny Uniwersytetu im. Stefana Batorego nadał prof. J. Mikkołi doktorat filozofii honoris causa. Na promocji wygłosił prof. Mikkoła referat, w którym nawiązał do małżeństwa Katarzyny Jagiellonki z księciem finlandzkim Janem, z dynastji Wazów, których ślub odbył się w Wilnie. (nw)

Wileńskie Tow. Lekarskie odbyło posiedzenie z referatem doc. dr. T. Wąsowskiego n. t.: „Rola systemu nacynioruchowego w powstaniu odruchu cieplnego błędnika“ i dr. Małafiejewa n. t.: „Wskazania do amputacji w ropnych sprawach kończyn“. (nw)

RUCH REGIONALISTYCZNY

Najnowszy „Mestwin“. Z Torunia pisze nam nasz korespondent: W 16 świeżo wydanym numerze „Mestwina“ p. T. Pietrykowski na podstawie artykułu pochodzącego ze zbiorowego dzieła „Unser Vaterland in Bildern deutscher Grösse, deutscher Sitte und deutscher Natur“ z połowy ubiegłego stulecia przedstawia niemiecką charakterystykę Pomorza i Polski z szczególniejszym uwzględnieniem polskiej gościnności i zwyczajów z życia towarzyskiego, kulig, święcone i t. p. Ks. dr. Wł. Lega kreśli interesujący opis Grudziądza z połowy wieku XIX oparty na „starych notatkach“ z przed lat ośmdziesiąt. P. J. Staszewski w dwu artykułach, skreślonych na podstawie źródeł archiwalnych przedstawia nieudane „próby organizacji wojсковej województwa malborskiego“, jakie w roku 1807 z rozkazu Dąbrowskiego podejmował niejaki Onufry Lipiński, właściciel dóbr Krajanki pod Chojnicami, oraz zaczątki pomorskiej gwardji narodowej. Wśród stałego działu „Kroniki Pomorskiej“ zasługują na uwagę artykuły Z. Sz. o działalności Towarzystwa Biblijofilów im. J. Lelewela w Toruniu. (A. M.)

POLONICA WŁOSKIE

Fragment „Popiołów“. Ukazała się pierwsza jaskółka całkowitego przekładu „Popiołów“, dokonanego przez panią C. Agosti i p. C. Garosci. W piśmie „L'Italia letteraria“ z 19-go października wyszedł fragment opisujący oblężenie Mantui. Widać z niego, że przekład ten jest wyjątkowo staranny i wierny. Nie tylko ze względu na swoją wartość artystyczną, ale również ze względu na wiele epizodów, opartych o tło włoskie „Popioły“ z pewnością wzbudzą zainteresowanie wśród włoskich czytelników. Oczekiwaliśmy z niecierpliwością pierwszych recenzji. (P)

SZKOLNICTWO

O nauczaniu matematyki pisze w „Przyjacieli Szkoły“ p. Gugulski. Autor stwierdza, że brak jest u nas zbiorowego zainteresowania się matematyką mimo wzmoczonego pędu do wiedzy technicznej. Źródłem tego są częściowo zle programy, przeladowane kwestjami nader subtelnymi i trudnymi. Ostatni zjazd matematyków domagał się dlatego gruntownej rewizji programów. Lekcje matematyki muszą być urozmaicone rozrywkami w rodzaju tych, które podał inż. Jeleński w „Lilavati“ i „Śladami Pitagorasa“. Nic gorszego nad suche, stereotypowe, anemiczne godziny matematyki. (St. N.)

TEATR

Z teatru w Toruniu. Nasz korespondent (A. M.) donosi nam: Po „Hamlecie“, (w interpretacji dyr. Bandy) który od inauguracji sezonu cieszy się trwałym powodzeniem, oraz po „Maman do wzięcia“ i „Widku i Wacku“ teatr toruński wystawił z wielkim nakładem pracy i kosztów Kalmanską „Księżnę Chicago“ z pp. Salomeą Rutkowską i reżyserem operetki W. Zdzitowieckim w rolach głównych. W bieżącym tygodniu wchodzi na afisz komedia Wroczyńskiego „Aby żyć“, w dniach najbliższych ukaże się „Tamten“ Zapolskiej. Atrakcją dla dzieci stanowią południowe „Bajki“, które już za pierwszej dyrekcji p. Bandy miały wyrobioną markę.

Dwa światy jako tło — Śląsk i Mongolia — Gaetan i Beatrycze — Dramat w rodzinie książęcej — Przeciw kolonizacji niemieckim — „Zapomniany bohater śląski“ — Św. Jadwiga — Mądrzy zbójcy — Wiernie według źródeł — Prawda wskrzeszona w opowieści.

Najnowsza powieść Zofji Kossak-Szczuckiej jest niewątpliwie krokiem wwyż od „Złotej wolności“. Jakby dla wynagrodzenia braków konstrukcyjnych epopeji arjańskiej, „Legnickiemu polu“ dała autorka schemat niezawodny, który w klasycznej swej postaci tworzy rusztowanie historycznych powieści Sienkiewicza. Tam to zawsze walczą ze sobą dwa odrębne światy, będące tłem wątku miłosnego snutego przez przedstawicieli obu grup walczących. Zwycięza stałe ten świat, który musi mieć sympatje czytelnika, a wątek miłosny znajduje swój szczęśliwy koniec.

Szczucka, przyjmując powyższy schemat wprowadza jednak pewne modyfikacje. Te odrębne światy to Śląsk polski i państwo mongolskie w XIII w., jednak para miłosna choć rozdzielona, nie pochodzi z dwu wrogich grup, gdyż tworzą ją obcy obu światom Włosi, dziwnym losem tam zagłani: Gaetano, Wenecjanin poszukujący po całym świecie swojej umiłowanej jako tłumacz języków wschodnich i Beatrycze, mniszka posłana aż do trzebnickiego klasztoru. Świat mongolski traktuje autorka raczej opisowo; szczegółowo zajmując się Śląskiem, gdzie węzeł dramatyczny akcji tworzą starcia Polaków z napływającymi na Śląsk Niemcami, najtragiczniej reprezentowane w tonie rodziny książęcej przez braci Henryka Pobożnego i Konrada. Wszystkie wątki urywa kataklizm, klęska pod Legnicą, w której ginie romantyczny Gaetano, a książę Henryk Pobożny. Mimo tej klęski fizycznej triumfuje duch chrześcijański w nawróceniu Gaetana, który zamiast pewnego już teraz za protekcją Mongołów porwania ukochanej mniszki, idzie zginąć pod Legnicą, a także sympatyczny sercu polskiego czytelnika motyw obrony Śląska przed zalewem niemieckim. Henryka bowiem w obliczu pewnej klęski i śmierci zdany na własne tylko siły, opuszczony przez samolubny zachód, zrozumiał słuszność idei pogrzebionego przez siebie Konrada.

Zaletom konstrukcji „Legnickiego pola“ sekunduje styl, w miarę archaizowany, niechybnie pod czujnym okiem językoznawców. Wyjątkową dbałość o język powieści zdradza już sam tytuł powieści, wskrzeszający starą, źródłami przekazaną nazwę Legnica w miejsce Lignicy, wywodzącej się wórnice z niemieckiej Liegnitz. Historyka jednak ujmuje przedewszystkiem opanowanie przez autorkę opisywanej epoki, przebijająca z kart powieści nie tylko znajomość najnowszej literatury przedmiotu, ale również — jeśli chodzi o partję śląską — szczegółowe studjum źródeł.

Prawdziwym sukcesem powieściopisarskim jest wydobyte na powierzchnię literatury postaci Konrada, starszego syna Henryka Brodatego, odsuniętego od tronu na rzecz młodszego Henryka Pobożnego. Konrad — jak mówi źródło — „Niemców nienawidził, zebrał Polaków z różnych dzielnic i postanowił wypędzić brata i tych niewiele Niemców, którzy wówczas byli na Śląsku“. Pokonany w krwawej bitwie, w której zginęła „niezliczona liczba“ Polaków, schronił się do puszczy, gdzie z powodu upadku z konia zmarł. Pochowano go w klasztorze w Trzebnicy. Asumpt do wygrzebania tej postaci dał autorce zapewne szkic prof. Wacława Sobieskiego „Zapomniany bohater śląski“, zakończony życzeniem, aby ta postać jakiego wiejsza natchnęła do pieśni.

Na uboczu trochę stoi Henryk Brodaty, dość blade scharakteryzowany; więcej uwagi poświęca autorka niektórym rysom jego polityki, specjalnie dążeniu do korony, zdradzając znajomość rewelacyjnej pracy Łodyńskiego „Polityka Henryka Brodatego“, a conajmniej „Dziejów Polski średniowiecznej“ Grodeckiego i Zachorowskiego, gdzie uwzględniono wyniki Łodyńskiego. Obok tego podkreślona jest gospodarność Brodatego, starającego się podnieść poziom cywilizacyjny Śląska z pomocą kolonistów niemieckich. Obejmując powieścią lata 1234—1241, wspomina Szczucka tylko najbardziej ogólnikowo zachodzące w tym czasie nieporozumienia Brodatego z Kościołem i skupianie w jego rękę, walką

czy układem, ziem innych Piastów. Unikając w ten sposób przerostu szczegółów nie związanych z głównym motywem akcji tem silniej skupia na niej uwagę czytelnika.

Skupia ją także z dużą maestrią na trzech głównych postaciach „śląskiego świata“ powieści. Szczególną plastycznością i drobiazgowym opracowaniem wyróżnia się postać św. Jadwigi. Nic dziwnego, Czerpie Szczucka pełną ręką z owianego swoistym czarem źródła „Vita sanctae Hedvigis“, spisanej w samym końcu XIII. wieku. Wyżyskuje szczerze obrazowość źródła, użytkując opowiadania o umartwieżeniach księżnej, o miłosiernych czynkach, o jej zdolności prorokowania, ubiera nawet świątobliwą panią w szatę z szarego sukna, której skromność wielbi nieznanzy żywociarz. Nie tak ułatwionem było zadanie autorki w u wypukleniu postaci Konrada; skąpy przekaz źródłowy wytyka tylko linję zasadniczą dając pole do popisu wyobraźni pisarskiej. Puszczając jej wodze autorka, zmieniając nawet dla celów artystycznych wiadomość o jego śmierci; przyjmuje zamiast śmierci z powodu upadku z konia i pogrzebu w Trzebnicy, bardziej nastrojowe utonięcie w bagnie. Henryka Pobożnego widzi autorka przez pryzmat jego bohaterstwa śmierci, wyidealizowuje go na „krzyżowca z krwi i kości“, marzącego o „królestwie Parakleta“, propagatora idealnej rzekomo kultury zachodu, niewidzącego, że rzekomo doskonali Franki, Normany, Niemce, to — jak mówi Konrad — „rabuśniki są, zbroje... ino, że chytne, mądrolgowe“. Zgodnie z historią podkreśla węzły serdeczne łączące go z matką.

Obok tych pierwszoplanowych postaci śląskich z rodziny książęcej, wyraziście zarysowuje się Anna, żona Henryka Pobożnego, królowna czeska, którą wbrew panegirycznej „Vita Anae ducissae Silesiae“ przedstawiła autorka jako zawistną bigotkę. Wielka ilość postaci drugorzędnych i tylko stażowych to przeważnie osoby autentyczne. Wyjątkowo autorka postać zmyśloną ubiera w imię i kolorty epoki, albo też postaci autentycznej daje inne nazwisko, np. autentycznego legata Wilhelma, niegdyś biskupa Modeny, obrzuciła Wilhelmem del Monte i nadała mu arcybiskupstwo medjołańskie. Wiele osób bierze Szczucka z niewyczerpanej „Vita Sanctae Hedvigis“, jak Kachnę Prusaczkę, Piotra z Sokolnicy, kapelana Marcina (znanego i z wielu dokumentów), pierwszą opatkę trzebnicką Petrusę i innych. Po trefniasu nadwornego Kwiatka, sięgnęła do „Księgi klasztoru henrykowskiego“, gdzie występuje chłop „Quetik“ (Kwiatek), który swoją ociężałością i cudacznością, księcia Henryka i jego rodzinę często pobudzał do wielkiego śmiechu“. Także w „Regestach śląskich“ Grünhagena odnaleźć można znajomych z powieści rycerzy: Dzierzka syna Przybysława, Mojka syna Mojka i innych. Nieraz, wprowadzając osobistość zmyśloną, zdradza autorka jej imieniem obeznanie z literaturą historyczną. Tak np. osadzonych przez Szczucką we Wrocławiu genueńczyka Antonia de Puteo i florenczyka Guida Riccio odnajdujemy w „Kulturze włoskiej w Polsce“ prof. Ptasznika, jako osiadłych w Krakowie, przyczem Puteo jest właśnie wenecjaninem. Z opisu bitwy legnickiej i innych pomniejszych ustępów powieści przegląda wyraźnie „Historia“ Długosza. Rzadko przeinaczenia przekazu źródeł są trochę kapryśne, np. uhonorowanie Poppa d' Osternau późniejszego mistrza krzyżackiego, który walczył pod Legnicą, godnością mistrza Templarjuszów.

W obranym przez siebie odcinku akcji idzie autorka wiernie za źródłami, zmieniając tylko mało znaczące szczegóły, gdy tego wymaga „linja“ powieści (np. śmierci Konrada). Czywiście trudno w krótkich szpaltach dokładnie zobrazować stosunek powieściopisarki do prawdy dziejowej wskrzeszanej przez nią w literaturze epoki; nie dotknęłam nawet precyzyjnie odmalowanego „świata mongolskiego“ powieści. O tem może innym razem.

Poznań.

Dr. Marja Wojciechowska

Tajemnica zniknięcia gen. Kutiepowa wyjaśniona

Dnia 26 stycznia r. b. w biały dzień w śródmieściu został porwany rosyjski generał, Kutiepow. Prasa całego świata pisała przez dłuższy czas o tym wypadku. Robiono najrozmaitsze domysły. Jednak poszukiwania tak władz francuskich, jak i osób prywatnych nie dały do ostatniej chwili żadnych wyników. Obecnie paryskie dzienniki zamieściły rewelację jednego z uczestników tego porwania b. bolszewickiego czekiisty Fehnera, który zerwał z bolszewikami i odmówił powrotu do Moskwy.

Kutiepow zmarł we Francji nazywając się porwanym — opowiada Fehner. Wszystkie ślady w Normandji i inne pogłoski, to bzdury. Zwłoki wysłano przez Gdańsk do Moskwy i tam zniszczono w obecności Jagody i innych dygnitarzy G. P. U. Kutiepow był otoczony zdracjami. W dniu porwania szedł on na spotkanie z osobnikiem, który rzekomo przyjechał z Moskwy i przywiózł mu informację o czerwonej armji. Nazwiska ludzi, którzy brali bezpośredni udział w porwaniu Kutiepowa, mają być wkrótce ogłoszone.

Plan porwania Kutiepowa został opracowany w berlińskiej ekspozyturze G. P. U. Moskwa dowiedziała się o wszystkim już po dokonaniu porwania. G. P. U. nie zamierzało zabijać gen. Kutiepowa. Planowano tylko wywieźć go z Paryża, przesłuchać i potem zobaczyć co można z nim zrobić. Żadnego gwałtu na osobie Kutiepowa w chwili porwania nie dokonano. Do samochodu szedł on dobrowolnie. Generał podtrzymał tylko pod rękę, ażeby pomógł mu wejść do zakrytego auta. — Podtrzymał go właśnie Fehner. Tampon z narkotykami przyłożył do twarzy innej czekiisty. Śmierć Kutiepowa z powodu nadmiernej dawki chloroformu była dla czekiistów niespodzianką i bardzo skomplikowała sprawę. W porwaniu nikt z agentów paryskiej filji G. P. U. udziału nie brał. „Operacji” dokonali agenci z Rosji, którzy przyjechali do Paryża przez Berlin.

Zwłoki Kutiepowa spalono w moskiewskim krematorium. Przy tej ceremonji spisano protokół ze szczegółowym opisem ciała i jego oznak.

Nowe zdobycze medycyny

Wiedeńska „Neue Freie Presse” donosi, że na posiedzeniu Tow. Lekarskiego w Marburgu zdał dr. W. Pfannenstiel sprawę o swoich pracach nad osobieniem zarazka, który, jak się zdaje, wywołuje zapalenie ślepej kiszki. Zarazek ów, uzyskany ze ślepej kiszki człowieka, a wstrzyknięty królikom, wywoływał u tych zwierząt objawy zapalenia ślepej kiszki i w następstwie śmierć. Dr. Pfannenstiel próbował leczyć zakażone króliki surowicą, sporządzoną z owych zarazków i uzyskał dobre rezultaty o tyle, że przebieg zapalenia chorej kiszki u zwierząt miał przebieg nader łagodny, i nie powodował śmierci.

Surowica wyżej wymieniona będzie stosowana także u ludzi, chorych na zapalenie ślepej kiszki. Dr. Pfannenstiel spodziewa się, że stosowanie surowicy zmniejszy niebezpieczeństwo, powstałe skutkiem spóźnionej operacji.

Wynalazek niedalekiej przyszłości

Wynalazki poczynione w ostatnich czasach przewyższyły po większej części w swej doniosłości i znaczeniu wynalazki ubiegłych stuleci. Widzimy jak z dnia na dzień zwiększa się tempo ludzkich wycieczek w tym kierunku. Jakich zaś jeszcze ludzkość oczekuje i pożąda wynalazków? Uczony amerykański R. W. Babson zainteresował się tą kwestją i sporządził spis wynalazków, które, że tak powiemy, stoją u progu teraźniejszości, oczekując na wejście w życie.

Oto stoi automobil, różniący się zasadniczo od używanego dzisiaj samochodu. Jego motor to rodzaj turbinowej maszyny rotacyjnej, która działa w ten sposób, że auto z równą łatwością może pędzić przed siebie jak i w tył. Dzisiejszy motor gazolinowy zamieniony zostanie przez silnik Diesla, zezwalający na użytkowanie nieoczyszczonych olejów. Jednym z najważniejszych wynalazków dla lotnictwa to światło, pokonywujące mgłę. Pierwszy krok na tej drodze już został uczyniony przez wynalezienie t. zw. lampy neonowej. Jako nowe gigantyczne źródło siły postuży słońce i ciepłota ziemi.

Genjusz ludzki potrafi użytkować bezpośrednio ciepło słoneczne, jak również bezużytecznie przepadającą siłę przyplw wu i odpływu morskigo. Wreszcie drogą głębokich wierceń, a także wprost z wulkanów i gorących naturalnych źródeł, będziemy mogli czerpać wysoką temperaturę i przetworzymy ją w niewyczerpany rezerwuuar energii. Z miast zniknie zupełnie ogień. Przyjdzie czas, gdy człowiek rozniecający ogień w swym domu będzie uważany za przestępcę. Prąd elektryczny zastąpi kosztowny ciepłok, dobywany z węgla czy drzewa. Centralne ogrzewanie będzie dostarczało całym miastom ciepła, jak obecny system wodociągowy dostarcza im wody. Przy dzisiejszym oświetleniu elektrycznym traci się 95 proc. na bezużytecznie przepadające ciepło i tylko pozostałe 5 proc. zużytej siły elektrycznej przetwarza się w właściwe światło. Wynajdziemy

„zimne” światło takie, jakie mają robaczki świętojańskie, wówczas światło będzie nas kosztowało 1/40 tego, co kosztuje obecnie.

Wynalazkiem posiadającym specjalny urok będzie „mówiąca książka”. Zarzucimy dzisiejszy sposób fabrykacji papieru z celulozy drzewnej. Trzebień na ten cel lasów, które na wzrost swój potrzebują dziesiątek lat, uważane będzie za rabunek; wynajdziemy natomiast inny taki materiał, sporządzony z trawy i słomy. Dzisiaj posiadamy już nietłukące się szkło, niedaleki więc jest moment, gdy stanie się ono nietłukącym ale i elastycznym.

Spis R. W. Babsona nie kończy się na wymienionych wyżej i oczekiwanych w najkrótszym czasie wynalazkach, zawiera on jeszcze wiele innych, które zasadniczo zmieniają w rozmaitych kierunkach nasze życie. S. F.

Bezwiednie żonaty

W Madrycie wydarzyła się pewnemu młodzieńcowi z towarzystwa, bardzo niemiła historia. Któregoś dnia udał się on na urząd stanu cywilnego, aby dać na zapowiedzi. Urzędnik zbadał jego papiery, wyjął grubą księgę, otworzył odnośną stronicę, czytał, zdumiał; czytał raz jeszcze, potrasnął głową zgorzszony i przystąpił z poważną miną do klienta: — Pan zdaje sobie sprawę z tego — odezwał się surowo — że pan żąda rzeczy niedozwolonej?

Młody człowiek patrzył na urzędnika osłupiałym wzrokiem, wreszcie spytał nieśmiało: — ale dla czego niedozwolonej?

Zupełnie proste, bo pan już jest żonaty! Pan wziął ślub, jak tu stoi czarne na białym, ósmego stycznia ubiegłego roku z panią K.!

— Wypraszam sobie podobne żarty! — krzyknął młodzieniec oburzony. — Pan jest obowiązany traktować mnie poważnie!

— Bardzo proszę, tak poważnie i urzędowo jak pan tego wymaga, — odparł wściekły urzędnik. — W tej chwili zrobię na pana donos o zamierzona bigamię.

Skargę wniesiono i młodzieniec musiał się bronić przed niesłusznym zarzutem. Z czystym sumieniem mógł przysiąc, że nieznia pani K. i że nie zawierał małżeństwa ani z nią, ani z inną kobietą. Świadczenie poparł jego zeznania, wobec czego został oskarżony zwolniony.

Ale na tem nie koniec przykrych dla młodzieńca historii. Ojciec narzeczony wypowiedział mu dom i zakazał spotykać się z umiłowaną. Faktorem jest, że w księgach stanu cywilnego zapisany jest jako żonaty. Sprawa ta ciężka będzie na nim tak długo, dopóki się nie postara o jej wyjaśnienie.

Wobec czego wniósł młodzieniec skargę przeciwko nieznanemu, który nadużył jego nazwiska. Po krótkich poszukiwaniach odnaleziono winnego. Był nim jeden z przyjacielów nieszczęsnego młodzieńca, pewien pan N. Otóż ów pan N. był od lat żonaty, z czem nie zdradzał się zupełnie, zwłaszcza przed młodemi damami. Przed dwoma laty poznał pannę K. — Ona uważała go za równie pięknego, jak on ją, zakochali się więc w sobie itd. A ponieważ narzeczony odwiekał z zamierzonym ślubem, urządził ojciec panny straszną awanturę i groził mu strasznie, o ile nadal będzie zwlekał. Udręczony zbereźnik bładził godzinami bezradny po mieście. Wreszcie wpadł pod wieczer na pomysł, który miał go wyratować z „biedy”. Odwiedził swego przyjaciela i wyludził od niego pod jakimś pozorem papiery osobiste. Przy pomocy tych właśnie papierów wziął ślub z panną K.

Oszusta zamknięto za kratkami, gdzie ma dużo czasu do rozmyślań nad swą karygodną i występłą lekkomyślnością. (wl)

Sobowtór

Prezydent Ameryki ma sobowtóra w osobie Roberta Maynarda, dyrektora pewnej firmy bostońskiej. Maynard jest do tego stopnia podobny do prezydenta, że kto nie zna prezydenta dobrze, nie rozróżniłby jednego od drugiego. Zdarzyło się to już niejednokrotnie. Działo się również ostatnio w Białym Domu, dokąd pojechał Maynard z wizytą. Kłaniano mu się stale na wszystkich korytarzach — kłaniano z pełną rewerencją. Omyłkę ułatwiał mrok, panujący w sieniach.

O swym sobowtórze dowiedział się i sam prezydent. Zaprosił go do siebie bezwzględnie i przekonał si ęsam o prawdziwości twierdzeń swych poddanych. Wszystkowiedzący reporterzy amerykańscy donoszą, że prezydent zawarł z Maynardem umowę. Podobno spytał go, czy nie chciałby w jego zastępstwie ścisnąć dłoni trzem tysiącom gości, którzy codziennie odwiedzają go w Białym Domu. Byłoby to z niezmiernym pożytkiem dla spraw rządowych a Maynard przysłużyłby się w ten sposób niezmiernie Stanom Zjednoczonym. Witanie poddanych obywateli zajmuje prezydentowi przynajmniej dwie godziny dziennie. W ten sposób traci rządzący wiele drogiego czasu.

Maynard, jak twierdzą reporterzy, podziękował pięknie. Dyrektor — powiedział — nie może sobie pozwolić na podobne żarty. Ale to rozgłasza Białe Dom prawdopodobnie w tym celu, aby nie wzbudzać podejrzeń w gościach prezydenta. Prawdopodobnie jest pan Hoover, któremu obecnie ścisnąją dłoń tylko jego sobowtorem. A może ten trick odniesie pożądaną skuteczną i liczbą pragnących uściskać dłoń prezydenta obecnie poważnie się zmniejszy. (wi)

Spór o dzwon

W parafji Knaered, w Szwecji, znajduje się dzwon, który stał się przyczyną przewlekłych konferencji dyplomatycznych.

Pięćset lat temu, baron Kurck, rycerz szwedzki ofiarował swej rodzinnej wiosce Ulvsby (w Finlandji), należącej wówczas do Szwecji, wielki dzwon, na którym wyryto odpowiedni napis pamiątkowy. W dwieście lat później Szwecja (i Finlandja) musiała płacić wielkie długie wojenne i wszystkie dzwony w kraju przetopiono na monety. Parafja Ulvsby przesłała również swój ukochany dzwon poprzez Bałtyk, lecz w tym czasie długi już zostały spłacone i dzwon ocalał.

Od tej chwili dzwon pozostał w Knaered, w prowincji Smaadland, i przez trzy lata był w zapomnieniu. Dopiero parę miesięcy temu pewien dziennikarz prowincjonalny przypomniał jego finlandzkie pochodzenie. Wywołało to szereg konferencji dyplomatycznych, jak również obfitą korespondencję wyższych dostojników kościelnych szwedzkich i finlandzkich. Szwedzkie Państwowe Muzeum Historyczne opowiedziało się po stronie Finlandji, natomiast Smaalandzcy, zwani Szkotami Szwecji, nie chcieli słyszeć o oddaniu dzwonu.

Kiedy jednak mieszkańcy Ulvsby przyrzekli ofiarować parafji Knaered nowy dzwon z napisami, głoszącymi o tranzakcji, nadto 5000 koron dla biednych mieszkańców wwiolski, — większość rady gminnej ustąpiła, pomimo silnej opozycji. Stary dzwon nwraca zatem do swej parafji i będzie dzwonił nad szczytkami swego ofiarodawcy, średniowiecznego rycerza Kurcka.

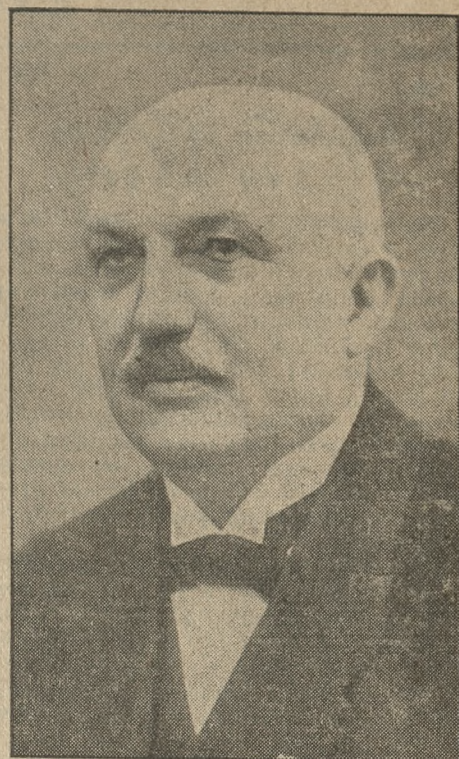
Największy zbiór dzienników

znajduje się w Międzynarodowym muzeum dzienników w Akwizgranie. Muzeum zostało założone w roku 1886 przez O. Forckenbecka. Znajduje się tu zgóra 15000 egzemplarzy wszystkich wychodzących hna świecie dzienników, a pozatem liczne „białe krukli”, np. egzemplarz pisma spirytystycznego, drukowany białą farbą na czarnym papierze, lub też pismo socjalistyczne z roku 1849 drukowane w całości na czerwonym papierze. W zbiorach akwizgrańskiego muzeum reprezentowan esą pisma we wszystkich językach świata aż do chińskiego i eskimoskiego włącznie. Muzeum posiada nawet bardzo rzadkie okazy dzienników z zakresu średniowiecza, pisanych ręcznie na grubym, słoniowym papierze, i zachowanych w dobrym jeszcze stanie.

Teatr Wielki wznawia „Zamarłe oczy”

Jutro w sobotę wraca na afisz Teatru Wielkiego po przerwie dłuższej jedna z najwięcej lubianych oper: d'Alberta „Zamarłe oczy”, grana już na naszej scenie z wybitnym powodzeniem. Wysoce interesująca i barwna akcja tej opery, jej muzyka wysoce melodyjna o charakterystycznych cechach nowoczesnych, składają się na całość muzyczno-dramatyczną prawdziwie efektowną, wywierającą zawsze silne wrażenie. Przedstawienia „Zamarłych oczu” na naszej scenie należały do rzędu najwartościowszych ze względu na świetną obsadę partji głównych, które i teraz pozostały w rękach tych samych wybitnych artystów: p. Fedyczkowskiej-Zmigrodowej (Myrtle) i p. Karpackiego (Arceusz). Również w dalszych partjach wystąpią najlepsze siły naszego zespołu, tak, że i tym razem wznowienie „Zamarłych oczu” stać będzie na wysokim poziomie artystycznym, tem więcej, że kierownictwo muzyczne pięknego dzieła obejmuje osobiście dyr. Wojciechowski a reżyserję prowadził p. Karol Urbanowicz.

Ś. p. Józef Klemczak

W poniedziałek 20. bm. zmarł w sile wieku burmistrz m. Krotoszyna śp. Józef Klemczak. Jest to cios bolesny dla rodziny i dla miasta, którego śp. Zmarły przez lat 12 był troskliwym i sumiennym zarządcą, jak również dla organizacji burmistrzów naszego województwa, która obok śp. burm. Scholla i śp. burm. Neumanna traci w tak krótkim czasie już trzeciego swego członka.

Śp. Józef Klemczak urodził się 1876 r. w Niem. Wilkowie w powiecie leszczyńskim. Po ukończeniu nauki szkolnej wstąpił na naukę do biura prawniczego adw. Plucińskiego w Lesznie, obierając sobie zawód urzędnika adwokackiego. W r. 1899 przeniósł się do Krotoszyna i tutaj od razu bierze czynny udział w życiu społecznym, zyskując coraz większe zaufanie swych współobywateli. Liczne organizacje z czasem szacowały go godnością prezesa, m. in. Tow. Gimn. „Sokół”, a w Tow. Wyborczem swego czasu był sekretarzem. Jego działalność społeczno-polityczna była niemiłe widziana przez władze zaborcze, które go też trzykrotnie ścigały karami sądowymi.

Po zruczeniu kajdan niewoli zaś najpierw Powiatowa Rada Ludowa powołała śp. Józefa Klemczaka na stanowisko burmistrza Krotoszyna, a w r. 1920 i rada miejska wybrała go jednogłośnie na ten urząd, na którym już pozostał aż do zgonu. I jako burmistrz zasiadał śp. Józef Klemczak w licznych organizacjach i instytucjach społecznych, wojewódzkich, komunalnych itd. Miasto Krotoszyn zawdzięcza niejedno zabiegliwej pracy zmarłego burmistrza, któremu zgon przedwczesny niestety nie pozwolił przeprowadzić wszystkich zamierzeń, jakie miał na myśli dla dobra miasta.

Śp. Józef Klemczak osierocił żonę Kazimierę z Robińskich i dwoje dzieci, córkę Janinę zamężną za dr. Bulsiewiczem z Dobrzyca i syna Zdzisława, którzy zgon Jego oplakują. Niech mu ziemia nasza, której zawsze dobrym był synem, będzie lekka.

Znoszenie ofiar straszliwej katastrofy kopalnianej w Alsdorf w Niemczech, w której zginęło około 250 górników. Katastrofy tego rodzaju powtarzają się w tej okolicy dość często, poprzednia z r. 1908 w Radbod pochłonęła 360 ofiar.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Obciążenia społeczne od 15,2 do 26,8 proc.

Na tak zwane ciężary społeczne w głównej mierze składa się ograniczenie czasu pracy i ubezpieczenia społeczne. Poza temi dwoma wielkimi działami ciężarów społecznych istnieje szereg przepisów, dotyczących specjalnych kategorii pracowników, jak np. przepisy o pracy młodocianych i kobiet, o obowiązku zatrudnienia inwalidów wojennych itp., które nie dając się ująć w jednolitej ocenie, wywierają często poważny wpływ na koszty produkcji w poszczególnych działach wytwórczości.

Dyskusja na temat stopnia obciążenia produkcji przez t. zw. ciężary społeczne nie może osiągnąć swego celu, t. j. wykazać stosunku tych ciężarów społecznych do naszych możliwości i do naszych potrzeb, dokąd nie zostaną określone możliwie ściśle poszczególne składowe części.

Tylko niezbyt dokładnej znajomości istotnego stanu rzeczy przypisać należy głośną w swoim czasie polemikę między prasą gospodarczą i prasą sanacyjno-lewicową na temat różnicy znaczenia ubezpieczeń dla życia gospodarczego Polski i zagranicy. W polemice tej operowała lewica danymi nieścisłymi, starając się wmówić w sposób demagogiczny, że poziom naszych ubezpieczeń jest równy tego rodzaju instytucjom zagranicznym i że cały „huczek” dokoła tej kwestji to wynik „zakusów reakcji”, a nie troską o gospodarstwo narodowe podyktowane wystąpieniem przeciwko wyjątkom systemu etatystycznego.

Dobrze się więc stało, że poznański związek pracodawców opracował zestawienia (których pierwszą partję podajemy prawostronnie, a drugą podamy jutro), ilustrujące ustawowe obciążenie wynagrodzenia tygodniowego, pobieranego przez typowych pracowników, mianowicie: czeladnika w przemyśle metalowym, zwyczajnego robotnika powyżej 21 lat życia i wreszcie dorosłej robotnicy. Nadto związek pracodawców obliczył obciążenie opłatami socjalnymi rocznego wynagrodzenia pracowników umysłowych.

Dla pracowników fizycznych przyjęto, jako najczęściej spotykane wynagrodzenie, płacę przewidzianą w powszechnie obowiązującej taryfie; dla pracowników umysłowych zaś płacę przewidzianą w taryfie orientacyjnej dla młodszych sił biurowych i handlowych oraz sił o przeciętnych kwalifikacjach zawodowych, jako najliczniej zastąpionych w przedsiębiorstwach prywatnych.

Co wynika z owych zestawień? Rzeczydziwne! Mianowicie: okazuje się, że same składki ubezpieczeniowe wynoszą w stosunku do taryfowego wynagrodzenia pracownika fizycznego 12,6 proc. do 15,3 proc., z czego przypada na pracodawcę 8,2 proc. do 9,7 proc., a na pracobiorcę 4,4 proc. do 5,6 proc. Jeśli zaś do składek ubezpieczeniowych doliczyć koszty urlopu wypoczynkowego, to ogólna suma ciężarów społecznych, w stosunku do tej samej robocizny wyniesie 15,2 proc. do 20,1 proc., z czego znowu przypadnie na pracodawcę 10,8 proc. do 14,5 proc., a na pracobiorcę 4,4 proc. do 5,6 proc.

W stosunku zaś do rocznego wynagrodzenia pracowników umysłowych, same składki ubezpieczeniowe wynoszą od 18 do 18,5 proc., z czego przypada na pracodawcę 10,1 proc. do 11,1 proc., a na pracobiorcę 6,8 proc. do 7,4 proc. Po doliczeniu kosztów urlopu wypoczynkowego ogólne obciążenie wynagrodzenia pracownika umysłowego kosztami socjalnymi wyniesie 25,3 proc. do 26,8 proc., z czego przypadnie na pracodawcę 18,5 proc. do 19,4 proc., a na pracobiorcę 6,8 do 7,4 proc.

Jakże pouczające są te cyfry. Okazuje się, że ciężary społeczne wahają się przeciętnie od 15,2 proc. do 26,8 proc. pracy! Czyż trzeba argumentu bardziej przekonującego dla postulatów racjonalizacji ubezpieczeń społecznych w Polsce?

*) Zestawienie cyfrowe podamy jutro. (red.)

Krótkie informacje gospodarcze

Do portu gdyńskiego przybyła próbną partją bawelny amerykańskiej dla przemysłu łódzkiego. Transport ten jest pierwszą próbą bezpośredniego importowania surowca ze Stanów Zjednoczonych.

Ciężary społeczne

obliczone na podstawie taryfowych plac pracowników fizycznych i umysłowych

A) Rzemieślnik 4 lata po wyuczeniu.

Zarobek godzinny = 1,17 zł
Zarobek tygodniowy (godzinny × 46) = 53,82 zł
Zarobek roczny (tygodniowy × 52) = 2 798,64 zł

I. Składki ubezpieczeniowe.

Rodzaj ubezpieczenia	Suma składki przypadająca na zarobek tygodn.					
	razem		z tego przypada na			
	w zł	w 0/00	w zł	w 0/00	w zł	w 0/00
1. Kasa Chorych	4,16	7,7	2,50	4,6	1,66	3,1
2. Znaczkę inwalidzką	0,90	1,6	0,45	0,8	0,45	0,8
3. Fundusz bezrobocia	0,97	1,8	0,73	1,3	0,24	0,5
4. Ubezpieczenie wypadkowe (średnio)	0,81	1,5	0,81	1,5	—	—
Ogółem ubezpieczenia:	6,84	12,6	4,49	8,2	2,35	4,4
II. Koszty urlopu.						
Tygodn. wart. pieniężna urlopu						
a) przy 8 dniach urlopu	1,40	2,6	1,40	2,6	—	—
b) przy 15 dniach urlopu	2,61	4,8	2,61	4,8	—	—
Ogółem ciężary socj. minimalnie:	8,24	15,2	5,89	10,8	2,35	4,4
Ogółem ciężary socj. maksymalnie:	9,45	17,4	7,10	13,0	2,35	4,4

B) Robotnik zwyczajny pełnoletni.

Zarobek godzinny = 0,84 zł
Zarobek tygodniowy (godzinny × 46) = 38,64 zł
Zarobek roczny (tygodniowy × 52) = 2 009,28 zł

I. Składki ubezpieczeniowe.

Rodzaj ubezpieczenia	Suma składki przypadająca na zarobek tygodn.					
	razem		z tego przypada na			
	w zł	w 0/00	w zł	w 0/00	w zł	w 0/00
1. Kasa Chorych	3,18	3,2	1,91	4,9	1,27	3,3
2. Znaczkę inwalidzką	0,90	2,3	0,45	1,2	0,45	1,1
3. Fundusz bezrobocia	0,70	1,8	0,53	1,3	0,17	0,5
4. Ubezpieczenie wypadkowe (średnio)	0,58	1,5	0,58	1,5	—	—
Ogółem ubezpieczenia:	5,36	13,8	3,47	8,9	1,89	4,9
II. Koszty urlopu.						
Tygodn. wart. pieniężna urlopu						
a) przy 8 dniach urlopu	1,00	2,6	1,00	2,6	—	—
b) przy 15 dniach urlopu	1,87	4,8	1,87	4,8	—	—
Ogółem ciężary socj. minimalnie:	6,36	16,4	4,47	11,5	1,89	4,9
Ogółem ciężary socj. maksymalnie:	7,23	18,6	5,34	13,7	1,89	4,9

C) Robotnica zwyczajna pełnoletnia.

Zarobek godzinny = 0,56 zł
Zarobek tygodniowy (godzinny × 46) = 25,76 zł
Zarobek roczny (tygodniowy × 52) = 1 339,52 zł

I. Składki ubezpieczeniowe.

Rodzaj ubezpieczenia	Suma składki przypadająca na zarob. tygodniowy					
	razem:		z tego przypada na			
	w zł	w 0/00	w zł	w 0/00	w zł	w 0/00
1. Kasa Chorych	2,20	8,5	1,32	5,1	0,88	3,4
2. Znaczkę inwalidzką	0,40	3,5	0,45	1,7	0,45	1,8
3. Fundusz bezrobocia	0,46	1,8	0,33	1,4	0,13	0,4
4. Ubezpieczenie wypadkowe (średnio)	0,39	1,5	0,39	1,5	—	—
Ogółem ubezpieczenia:	3,95	15,3	2,49	9,7	1,46	5,6
II. Koszty urlopu.						
Tygodniowa wartość pieniężna urlopu						
a) przy 8 dniach urlopu	0,67	2,6	0,67	2,6	—	—
b) przy 15 dniach urlopu	1,25	4,8	1,25	4,8	—	—
Ogółem ciężarów socjalnych minimalnie	4,62	17,9	3,16	12,3	1,46	5,6
Ogółem ciężarów socjaln. maksymalnie	5,20	20,1	3,74	14,5	1,46	5,6

KRONIKA GOSPODARCZA

Z rynków nabiału

W ciągu ub. tygodnia sprawozdawczego (od 16 — 22. 10. 30.) zaakcentowało się ożywienie na wszystkich rynkach, skutkiem czego i ceny nie pozostały na dawnym poziomie. Notowanie w Kopenhadze w związku z sprzedażami po cenie 140 — 141 sh per cwt fob, podwyższone zostało w dniu 16 bm. o 6 koron na 246 kor. per 100 kg. W dalszym ciągu zarejestrowano w Danji korzystne sprzedaże, gdyż po sh 148 — 149 per cwt fob, co utrwała przypuszczenie, że jutrzejsze notowanie rozliczeniowe w Kopenhadze podwyższy się o ca 6 — 10 koron.

Rynek niemiecki na skutek w dalszym ciągu dającego się we znaki braku krajowej produkcji, musiał pójść w ślad za ogólną tendencją rynków światowych. Notowania berlińskie podwyższono w dniu 18 bm. o 4 marki na marek niem.: 137 per 50 kg. franko stacja odbiorcza za I gatunek, 125 per 50 kg. za II gatunek, 109 per 50 kg. za III gatunek przy mocniejszej względnie mocnej tendencji. Mimo tej aktywności niemieckiej firmy importowe zwracają się raczej po masło do krajów nadbałtyckich i to z powodu stale ulepszonej i przedewszystkiem jednolitej jakości tego towaru. Przyczyną specjalnego ożywienia tego rynku jest z pewnością bliższa ratyfikacja umowy handlowej fińsko - niemieckiej, w myśl której ma wejść w życie nowe cło w wysokości 50 marek per 100 kg. Narazie brak urzędowych wiadomości jakie cło zastosowane będzie do masła polskiego — podobno mkn. 80 per 100 kg.

Rynek angielski stosownie do ogólnej sytuacji okazał dla standardowych gatunków, a nawet dla masła kolonialnego, daleko idące zainteresowanie. Masło duńskie zwiększało o 6 sh, kolonialne o 2 — 4 sh per cwt. Masło polskie natomiast obniżyło się o 2 sh, na sh 90 — 104 per cwt loco Londyn, wobec sh 90 — 106 w ub. tygodniu i sh 156 — 174 w równym okresie poprzedniego roku. Zapasy w chłodniach angielskich oblicza się na ca 600.000 ctn., składające się przeważnie z masła kolonialnego z poprzedniego sezonu. Stale nadchodzą nowe przesyłki masła tego pochodzenia wykazują poważny wzrost w porównaniu z rokiem ub. Tak z początkiem bm. jest w drodze do portów angielskich 276.000 skrzyń, wobec 165.000 skrzyń w tym samym okresie roku ub.

Znamienne są również starania innych krajów eksportowych nad polepszeniem jakości i powiększeniem produkcji. Litwa, która w r. 1929 eksportowała 55.000 beczek, zdołała wysłać w ciągu pierwszych 6 miesięcy br. 42.000 beczek, co upoważnia do przypuszczeń, że tegoroczna cyfra eksportowa wyniesie około 100.000 beczek.

Rynek krajowy bez zmian.

PODATKI I OPŁATY

(p) Stosowanie ulg celnych na smalec. Min. przemysłu i handlu opracowało szczegółowe przepisy do rozporządzenia o stosowaniu ulg celnych na smalec surowy nierafinowany do wyrobu smalcu rafinowanego. Ulgą celna będzie mogła być zastosowana tylko dla tych przetwórci, którzy wykazą się przerobem smalcu pocho-

dzenia krajowego w ilości nie mniejszej niż 10 ton miesięcznie. W stosunku do ilości przerobu smalcu krajowego, stosowana będzie również ulga celna na smalec nierafinowany zagraniczny. Na przetwórcami rozciągnięta będzie ścisła kontrola ilości i jakości wyprodukowanego smalcu. Smalec nierafinowany pochodzenia zagranicznego (w Ameryce t. zw. Prime Steam Lard) musi odpowiadać polskim przepisom weterynaryjnym i przepisom o ochronie środków spożywczych. Ze strony przemysłu wyłoniony został Związek przemysłu smalcowego, który pracując pod kontrolą władz i w kontakcie ze Związkiem przemysłu chemicznego, będzie pilnował ścisłego przestrzegania przepisów przez poszczególne wytwórnie.

Z KRAJU

(k) Bilans Banku Polskiego za drugą dekadę października br. wykazuje zapas złota 561 milj. 935 tys. zł. t. j. o 24 tys. więcej niż w poprzedniej dekadzie. Pieniądza i należności zagraniczne zaliczone do pokrycia zmniejszyły się o 10 milj. 65 tys. zł. do sumy 287 milj. 44 tys. zł., natomiast niezaliczone do pokrycia wzrosły o 2 milj. 835 tys. zł. do sumy 120 milj. 166 tys. zł. Portfel wekslowy spadł o 12 milj. 74 tys. i wynosi 708 milj. 256 tys. zł. Pożyczki zastawowe zwiększyły się o 1 milj. 266 tys. zł. do sumy 75 milj. 158 tys. zł. Inne aktywa wzrosły o 4 milj. 596 tys. zł. i wynoszą 152 milj. 835 tys. zł. W pasywach pozycja natychmiast płatnych zobowiązań wzrosła o 21 milj. 468 tys. zł. (227 milj. 375 tys. zł.) Obieg biletów bankowych spadł o 45 milj. 171 tys. zł. (1.291 milj. 327 tys. zł.) Stosunek procentowy pokrycia obiegu biletów i natychmiast płatnych zobowiązań Banku wyłącznie złotem wynosi 37 proc. (7 proc. ponad pokrycie statutowe), pokrycie kruszcowo-walutowe 55,90 proc. (15,90 proc. ponad pokrycie statutowe), wreszcie pokrycie złotem samego tylko obiegu biletów bankowych wynosi 43,52 proc.

(k) Sprawa upadłości firmy „Bracia Czechowiczka”. Między znaną firmą włościańską „Bracia Czechowiczka” a jej wierzycielami po półrocznych rokowaniach nastąpiła ugoda, na podstawie której wspomniana firma spłaci w całości swe zobowiązania.

(k) O stałą organizację udziału Polski w wystawach zagranicznych. Na ostatnim posiedzeniu Rady Państwowego Instytutu Eksportowego uchwalono zaproponować ministrowi przemysłu i handlu utworzenie stałego komitetu dla udziału Polski w wystawach zagranicznych przy Państwowym Instytucie Eksportowym, a to w związku z faktem, że obecnie dla każdej wystawy osobno się tworzy komitet, co pociąga za sobą dużą niepotrzebną stratę czasu, pracy, a nawet pieniędzy. Wypracowanie szczegółowych wniosków poruczone p. Wachowiakowi.

(k) Pertraktacje o syndykat fabrykantów kopyt. W pertraktacjach toczących się na terenie Związku przemysłu konfekcyjnego o utworzenie wspólnego biura sprzedaży fabryk kopyt, a zaawansowanych już do tego stopnia, że poważniejsi fabrykanci przedstawiający łącznie 92 proc. produkcji, podpisali przedwstępna umowę następującą: niepomyślny zwrot. Jedną z fabryk warszawskich, żądającą przyciągnięcia drobniejszych wytwórców, wyraziła ostatnio chęć utworzenia tylko ograniczonego syndykatu przez wejście w porozumienie handlowe wyłącznie z drugą fabryką warszawską z pozostawieniem na uboczu wytwórców małopolskich. Jest jednak nadzieja, że tak czy owak nastąpi niedługo pewna regulacja zbytu i sanacja stosunków w tej gałęzi.

Z ZAGRANICY

(z) Len sowiecki niszczy produkcję Czechosłowacji. Przedstawiciele Związku producentów lnu zwrócili się do min. przemysłu i handlu z wnioskiem o jaknajręchlejsze wprowadzenie systemu polewoleń przywozowych na len, gdyż dumpingowe ceny lnu usowieckiego zagrażają katastrofą produkcji krajowej i krajowym międłarniom. Związek zwrócił lśię pozatem z prośbą o udzielenie subwencji na utworzenie centralnej organizacji handlu lnem, która objęłaby całość eksportu starając się o uzyskanie opłacalnych cen. W międłarniach znajduje się obecnie przeszło 270 wagonów towaru i około 110 przedsiębiorstw będzie musiało w najbliższych dniach wstrzymać pracę i zwolnić około 2000 robotników.

Z WYDAWNICTW

(w) „Ryba” Nr. 10 miesięcznika, poświęconego zagadnieniom praktycznym rybactwa oraz propagandzie spożywczej ryb zawiera szereg ciekawych artykułów: Metody propagandy angielskiej — W. Kwieciński, Handel zagraniczny rybami — M. Wójcika, Przemysł łódzki w Holandji — F. Maýa, Chłodnia rybna w Gdyni — B. Sokołowski, Polowy morskie we wrześniu — W. Kuźmiński, Najważniejsze czynniki wpływające na zmienność połowów u naszych brzegów — K. Demla. Ponadto numer zawiera bogatą „prorokę”. Administracja miesięcznika „Ryba” — Bydgoszcz, Nowy Rynek 8. Pr numeratę kwartalną 4 zł.

Skarby dawnej muzyki w bibliotece uniwersyteckiej w Upsali

Towarzystwo Historyczno-Muzyczne w Upsali zainaugurowało serię wieczorów muzycznych, których program składa się wyłącznie z sonat, symfonii i oratorjów, pochodzących z lat 1500—1700. Nuty stanowią oryginalne rękopisy, przechowywane w bibliotece uniwersyteckiej, składając się na jedną w swoim rodzaju kolekcję. Markiz Mitjana, poseł hiszpański przy dworze szwedzkim, w wydanym przez siebie katalogu muzycznym podkreśla ten fakt, twierdząc, że odkrył tu ze zdumieniem najbardziej kompletny zbiór dzieł muzycznych włoskich, francuskich i flamandzkich, datujący się na 1500—1700 r.

Dziela te, najgłośniejszych mistrzów swego czasu, dostały się do Szwecji różnymi drogami. Najczęściej jednak stanowiły zdobycz wojenną, gdy Szwecja w walkach z Polską, Niemcami, Czechami, Austrią i Rosją wywoziła całe księgozbiory — z czego lwia część dostała się uniwersytetowi w Upsali. Z czasem zbiory muzyczne wydzielono, uporządkowano i dopełniono z nabytków i darów. Ponieważ w znacznej części obejmowały one muzykę kościelną katolicką, od czasu jak Szwecja stała się protestancką, skarby te leżały nieknięte. Wśród autorów tak cennych rękopisów znajdują się następujące nazwiska: Morales, Gombert, Milanta, Allegro Porto, Cadeac, Certon, Goudimel, Maillard, Marie, Sermisy, Förster, Wincent Albrici, Theile, Rosenmüller, Buxtehude i t. d.

Złośliwa plotka

Zarząd Stowarzyszenia Rosjan w Poznaniu w osobach pp. prezesa A. Bielajewa i sekretarza P. Burozenki prosi nas o zamieszczenie poniższej wzmianki:

„Pismo „Pajak“ (8), mając wyraźne na celu zaskodzenie w opinii publicznej p. Ksenji Grey, artystce Teatru Wielkiego, umieściło złośliwą plotkę, jakoby p. Grey była żydówką i jej prawdziwe nazwisko brzmiałoby Ryfka Finkelstejn.

„Ponieważ zarządowi wiadomym jest dokładnie, że p. Ksenja Grey (Martysz) jest jak i jej przodkowie wyznania prawosławnego, pochodzą z starej rodziny rosyjskiej i jest córką pułkownika wojsk polskich p. Bazylego Martysza (Warszawa M. S. W.), przeto zarząd Stow. Rosjan w Poznaniu protestuje przeciwko szerzeniu fałszywych pogłosek, dotyczących pochodzenia p. K. Grey“.

Z życia kolejarzy

W sprawie potrącania wkładek członkowskich z list płacy.

W związku z zarządzeniami ministra komunikacji z dn. 19. 9. 1930 r. oraz z dn. 2. 10. 1930 r. mocą których inkasowanie wkładek członkowskich na rzecz związków zawodowych pracowników kolejowych przez urzędy kolejowe przy wypłacie poborów ma być w przyszłości uzależnione od zgody Związków na stałą kontrolę ich gospodarki finansowej w sposób wskazany w osobnej instrukcji — zwołane zostały nadzwyczajne plenarne posiedzenia Zarządu Głównego Związku Zawodowego Maszynistów Kolejowych na dzień 16. 10. roku bieżącego.

Zarząd Główny, rozważywszy szczegółowo zarówno treść jak też i intencje wspomnianych zarządzeń M. K. doszedł do przekonania, iż merytoryczne zatwierdzenie tej sprawy stanowi krok o znaczeniu decydującym dla przyszłości organizacji, gdyż rozstrzyga o niezależności, samodzielności i kierunku ideowym Związku. Wobec tego Zarząd Główny, nie mogąc brać na siebie odpowiedzialności za powzięcie decyzji w tak poważnej sprawie, uważa za rzecz konieczną odwołać się do opinii ogółu członków, którzy, jako właściciele funduszu związkowego są jedynie kompetentni do rozstrzygnięcia o sposobie gospodarowania temi funduszami tudzież o sposobie kontrolowania gospodarki związkowej. Celem ustalenia opinii członków o omawianem zagadnieniu Zarząd Główny polecił Prezydium Związku:

1. zarządzić zwołanie walnych zebrań Kół w czasie od 20. 10. do 10. 11. rb. celem dania członkom możliwości wypowiedzenia opinii i zajęcia stanowiska w tej sprawie,
 2. zwołać na dzień 12. 11. rb. zjazd przewodniczących kół miejscowych do Warszawy celem powzięcia ostatecznej decyzji.
- W związku z tem Zarząd uchwalił zwrócić się do ministra komunikacji z prośbą o umożliwienie zwołania zjazdu przewodniczących przez udzielenie uczestnikom zjazdu urlopow.

SPORT

Hokej na lodzie

Na mistrzostwa świata w Krynicy nadeszło już do PZHL jako pierwsze zgłoszenie Włoch. Ponadto prawdopodobnie przybędzie do Krynicy obserwator z komitetu organizacyjnego Igrzysk Olimpijskich.

Kolarstwo

Wyścig na dystansie 75 km. na trasie Poznań, Kórnik, Środa, Koszów, Swarzędz, Poznań.

rzędz. Poznań urządza Stow. Mł. Pol. Poznań - Fara w niedzielę o godz. 13. Start i meta na szosie Swarzędzkiej, tuż za bramą warszawską. Wyścig dostępny jest tylko dla członków SMP o cenną nagrodę ofiarowaną przez byłego prezesa okręgu pozn. Stefana Spizewskiego. Wpisowe wynosi 1 zł. które przyjmuje prezes Cz. Kamiński W. Garbary 5a.

Piłka nożna

Wydział gier i dyscypliny ligi zmienił częściowo kalendarzyk rozgrywek ligowych. Wszystkie mecze wyznaczone na 16 listopada zostały przesunięte ze względu na wybory do Sejmu na 30 listopada. Poza tem mecz „LTSG“ — „Ruch“ wyznaczony został na 23 listopada (dawny termin 9 listopada), a spotkanie „LKS“ — „Legja“ na 9 listopada (dawny termin 23 listopada). Osiemnastominutową dogrywkę do meczu „Ruch“ — „Warta“ w Król. Hucie wyznaczono na 9 listopada. Spotkanie to zostało przerwane przy stanie 2:1 dla „Warty“ z powodu mroku. (PAT)

„Warta“ — „Legja“. Zawody te odbędą się w niedzielę o godz. 14.30 na boisku Cegielskiego przy ul. Górna Wilda, a nie jak początkowo przewidywano na boisku „Warty“. Spotkanie wzbudziło zainteresowanie, gdyż stanowiąc będzie pewnego rodzaju przegląd sił kandydata do ligi „Legji“, która występuje w pełnym składzie. „Warta“ gra bez swych zawodników, wyznaczonych do reprezentacji przeciw Czechosłowacji i Lotwie i będzie musiała dolożyć wszelkich starań, aby z tego spotkania wyjść zwycięsko.

Pięściarstwo

Zawody między drużynami „Herzfeld“ — Viktorius Grudziad i K. S. „M. Cegielski“, Poznań odbyły się wczoraj w Grudziadzie w sali „Tivoli“. Publiczności zebrało się około 1000 osób. Sędziował w ringu p. Koprowski Grudziad, na punkty pp. Mazur (Grudz.) i Stamm (Poznań). Ogólny wynik 10:4 dla K. S. Cegielski. Walki odbywały się 7 wagach od papierowej do średniej Wyniki techniczne według kolejności wag są następujące: Piskorski (G) — Wittke (C) wygrywa niesłusznie Piskorski (G), remis byłby sprawiedliwszy; Zieliński (G) — Misiorny (C) zwyciężył Misiorny na pkt., Szyk (G) — Buszka (C) zwyciężył Buszka na pkt., Wróblewski (G) — Czerniak (C) wygrał Czerniak na pkt., Witkowski (G) — Wojewoda I. (C) zwyciężył Wojewoda w 1 starciu przez techniczne k. o., Forlej (G) — Witczak (C) zwyciężył Witczak na pkt., Werner — Hoffmann (C) Hoffmann zwyciężył w 2 kole palec i był zmuszony walkę przerwać. Wygrywa Werner przez techn. k. o.

Dla Górczyna i Łazarza

Dalsza sprzedaż ziemniaków jadalnych zakupionych przez Poznański Okręg „Caritas“ dla obywateli miasta Poznania po 1.60 zł za ctr. odbędzie się w sobotę o godz. 13-tej na stacji Łazarz. Zwózka w dom po 1.85 zł za ctr.

Z życia towarzystw

Związek pracowników Umysłowych Z. Z. R. P. w czwartek 16 bm. odbyło się nadzwyczajne walne zebranie Pracowników Umysłowych Ziem Zach. R. P.

Obrady zagalął prezes p. Barczewski. Po zatwierdzeniu wstępnych formalności udzielił głosu p. Tadeuszowi Piotrowskiemu do referatu „O Funduszu zapomogowy“. Referent omówił w treściwych słowach zasady i cel tegoż funduszu przedstawiając jednocześnie licznym zebraniem członkom projekt regulaminu Funduszu.

Po krótkiej lecz rzeczowej dyskusji uchwalono jednogłośnie założenie tegoż Funduszu z tem, że okres założenia ustalono na dzień 1 grudnia 1930 r. Do tegoż terminu natomiast przyjmuje sekretariat wszelkie zgłoszenia członków bez względu na wiek.

Zkolei zareferował p. Piotrowski poprawki statutu, wymagane przez sąd. Poprawki te uchwalono również jednogłośnie. Poza tem zatwierdziło walne zebranie dokooptowanego przez zarząd członka Zarządu p. Józefa Rolewskiego z Poznania. Uchwalono również jednogłośnie podwyższenie składek z 1 zł. na 1.50 miesięcznie.

Sprawę „Rady Okręgowej C. O. Związków Zawod. Pracowników Umysłowych“, przedstawił p. Barczewski, informując zebranych ze Związku Prac. Umysł. Ziem Zach. R. P. do tej Rady przystąpił i że na ostatniem zebraniu Rady Okręg. wybrano prezesem p. Tadeusza Piotrowskiego. Zebrani przyjęli te wiadomości oklaskami.

Zkolei przedstawił p. Piotrowski swoje plany do ruchu zawodowego pracowników umysłowych, które spotkały się z uznaniem zebranych.

Apelem do jak najliczniejszego i jak najsilniejszego łączenia się w organizacji zawodowej zakończył p. Barczewski zebranie. Podczas zebrania rozdano nr. 5 „Głosu Prac. Umysł.“, który jest jeszcze do odebrania w sekretarjacie. Nowe zgłoszenia członków przyjmuje codziennie od 9 — 1 i od 3 — 7 sekretariat Związku przy ul. Masztalarskiej 8a. (td)

Towarzystwo Przem. Poznań — Św. Łazarz. W dniu 14 bm. odbyło się w lokalu p. Bohnowej na Łazarzu miesięczne ze-

branie Tow. Przemysłowców Poznań — Św. Łazarz.

Obrady zagalął przy udziale około 100 członków p. prezes Wiśniewski. Po odczytaniu protokołu udzielił głosu syndykowi Związku Tow. Przem. i Rzem. p. Piotrowskiemu Tadeuszowi do referatu nt. „Fundusz zapomogowy Związku Tow. Przem. i Rzem. Referent przedstawił w treściwych słowach zasady, cel oraz regulamin tegoż Funduszu.

Po ożywionej dyskusji, uchwalono jednogłośnie poprzeć dążenia Związku, przy czem prawie wszyscy obecni zapisałi się na członków Funduszu. Dalsze zgłoszenia przyjmuje p. prezes Wiśniewski u siebie.

W wolnych głosach poruszył jeden z członków sprawę zbliżających się wyborów na co odpowiedział syndyk p. Piotrowski, podkreślając, że Tow. Przem. jako organizacja apolityczna nie może na ten temat dyskutować ani też podejmować jakichkolwiek uchwał, apelując jednakże, by każdy członek wyborami się zainteresował i bezwzględnie głosował. Po wyczerpaniu porządku obrad solwował p. prezes obrady hasłem „Przemysłowi i Rzemiosłu Cześć“. (td)

Tow. Przem. Poznań - Główna. W niedzielę 19 bm. odbyło się w Główniej, w lokalu p. Smólskiego plenarne zebranie Tow. Przemysłowego.

Obrady zagalął prezes p. Małecki i po zatwierdzeniu formalności wstępnych udzielił głosu syndykowi Zw. Tow. Przem. i Rzem. p. Tadeuszowi Piotrowskiemu do referatu nt. „Fundusz Zapomogowy“. W obszernym referacie przedstawił prelegent zasady i cel oraz projekt regulaminu Funduszu, który ma powstać przy Związku.

Po obszernej dyskusji, w której zabierali głos p. in. pp. Roszak, Wittig, Hamerliński, Kasperek, p. prezes Małecki, uchwalono jednogłośnie poprzeć inicjatywę Zw., jako rzecz potrzebną i korzystną dla rzemieślników. Prowizoryczne zgłoszenie przyjmuje jeszcze prezes Tow. p. Małecki do piątku 24 bm. włącznie.

Poza tem uchwalono zł. 25 na fundusz budowy boiska Sokola.

W wolnych głosach apelował bibliotekarz do członków, by oddali wszystkie książki do biblioteki, celem przeprowadzenia nowej inwentaryzacji. Na tem solwował p. prezes zebranie hasłem „Przemysłowi i Rzemiosłu Cześć!“ (td)

Kat Tow. Rzemieślników Pol. W poniedziałek 20 bm. odbyło się miesięczne zebranie Kat Tow. Rzemieślników Pol.

Obrady zagalął prezes p. Kasztelan, witając nowego wicepatrona ks. Haendschke'go oddając jednocześnie w jego ręce przewodnictwo.

Po odczytaniu protokołu wygłosił syndyk Związku Tow. Przem. i Rzem. p. Tadeusz Piotrowski referat n. t. „Fundusz Zapomogowy Związku Tow. Przem. i Rzemieślniczych“. W jednych słowach przedstawił prelegent zasady, cel i regulamin nowopowstałego „Funduszu“.

Po obszernej dyskusji, w której przemawiali m. in. ks. wicepatron, pp. prezes Kasztelan, Bociński, Kostka, Malinowski, Romański, Kretschner, A. Minicki, Majchrzak, a w końcu referent, uchwalono jednogłośnie poprzeć inicjatywę Związku jako rzecz doniosłą i korzystną dla rzemieślni. Wszyscy obecni zgłosili swe przystąpienie do tegoż „Funduszu Zapomogowego“. Dalsze zgłoszenia przyjmują jeszcze tylko do piątku 24 bm. włącznie pp. Kasztelan, Plac Bernardyński 2, Mokarski — Grobla 6 i Kusztelski — Wielkie Garbary 50.

Osobno uczczono przez powstanie pamięć zmarłego członka śp. Kapeli. Na tem solwował ks. wice - patron obrady, pochwaleniem Pana Boga. (td)

Tow. Przemysłowców w Swarzędzu. W niedzielę 12 bm. odbyło się w Swarzędzu na sali Strzelnicy plenarne zebranie Tow. Przemysłowców w Swarzędzu. Obrady zagalął prezes p. A. Napieralski.

Po przyjęciu protokołu z ostatniego zebrania nastąpił referat syndyka p. Tadeusza Piotrowskiego z Poznania n. t. „Fundusz Zapomogowy“, powstający przy Zw. Tow. Przem. i Rzem. W treściwych słowach wyjaśnił referent zasady oraz cel tworzonego „Funduszu Zapomogowego“, omawiając pokolei każdy artykuł regulaminu tegoż „Funduszu“.

Poruszone w dyskusji niejasności wyjaśnił referent i projekt uzyskał pełne zaufanie wszystkich zebranych. Delegatów na walny zjazd do Poznania upoważniono a nawet wezwano do jak najdalszego poparcia projektu. Nakoniec poruszone szereg drobniejszych spraw, poczem solwował przewodniczący obrady hasłem: „Przemysłowi i Rzemiosłu Cześć!“ (td)

Ze Związku Towarzystw Powstańców i Wojaków D. O. K. VII. w Gnieźnie. Dnia 12 bm. odbył się w Gnieźnie apel III. Okręgu Powstańców i Wojaków, który zgromadził przeszło 200 członków w tem 80 młodzieży przedpoborowej zorganizowanej przy poszczególnych placówkach. Reprezentowane były wszystkie towarzystwa Powstańców i Wojaków należące do III. Okręgu, a mianowicie: z Gniezna, Witkowska, Powidza, Czarniejewa, Niechanowa, Klecka, Zdziechowcy, Miesleszyna, Kowalewa i Kiszkowa.

O godz. 9 wmaszerowano przy dźwiękach własnej orkiestry do kościoła OO. Franciszkanów. Po nabożeństwie odbył się na rynku apel.

Defilada towarzystw przed przestawicielami wojska i miasta odbyła się przy ul. Chrobrego, o godz. 11 spożyto obiad

żołnierski w hali gimnastycznej 69 p. p., poczem część członków wyruszyła na strzelnicę garnizonową do strzelania o nagrody wędrownie. (br)

RADJO

Programy radiofoniczne:

Sobota, dnia 25 października 1930 r.

Poznań (335 m) godz. 7.00 gimnastyka poranna; godz. 7.15 gazeta poranna; godz. 10.30 transmisja z Warszawy; godz. 13.05 koncert gramofonowy; godz. 14.00 komunikaty PAT, notowania giełdy pien.; godzina 17.25 odczyt z cyklu o dziennikarstwie; godz. 17.45 audycja dla dzieci i młodzieży. Słuchowisko dla młodzieży (z Wilna) „Zbyszko i Danusia“. Fragment z Krzyżaków — Sienkiewicza. — Koncert dla młodzieży; godz. 19.00 audycja wokalna. Wykonawcy: Gabryela Krygier-Bernacka (sopran), Kazimierz Kielczewski (tenor); prof. Marjan Sauer (akomp.); godzina 19.40 „Z socjologii tłumy“ c. d. (wygłosił ks. dr. Mirek, doc. U. P.); godz. 19.55 „Nazwiska żydowskie na gruncie polskim“ (wygl. dr. Adam Tomaszewski); godz. 20.30 recital śpiewaczy Marji Labia z Warszawy; godz. 21.00 koncert muzyki lekkiej (transmisja z Warszawy); godz. 22.00 sygnał czasu, komunikaty PAT, sport i polityczne; godz. 22.15 gawęda reporterska (wygl. red. Kazimierz Piekarczyk); godz. 22.30 muzyka taneczna z kawiarni „Esplanada“.

Katowice (409 m) godz. 12.10 koncert gramofonowy; godz. 16.10 koncert gramofonowy; godz. 16.45 skrzynka pocztowa dla dzieci; godz. 17.45 transmisja słuchowiska z Wilna; godz. 18.15 koncert dla młodzieży (P. R. Warszawa); godz. 19.15 dr. Wilkosz prof. U. J.: „Co to są przeskody atmosferyczne i skąd pochodzą“; godzina 20.00 program Warszawy; godzina 23.00 muzyka taneczna (P. R. Warszawa).

Warszawa (1412 m) godz. 12.10 muzyka gramofonowa; godz. 14.30 przegląd wydanictw periodycznych — prof. H. Mościcki; godz. 16.30 muzyka gramofonowa; godz. 17.15 „Co się stało z Madonną Busowską“ — p. Jan Pietrzycki (transmisja z Krakowa); godz. 17.45 słuchowisko dla młodzieży (z Wilna) „Zbyszko i Danusia“ (fragment z „Krzyżaków“); godz. 18.15 koncert dla młodzieży; godz. 19.10 Centr. Tow. Ogr. i Kółek Rolniczych do swych członków i ogółu rolników; godz. 19.50 płyty gramofonowe; godz. 20.30 recital śpiewaczy Marji Labji; godz. 21.15 muzyka lekka; godzina 22.00 feljeton „Hiszpańska miłość“ — dr. St. Essmanowski; godz. 22.15 płyty gramofonowe; godz. 23.00 muzyka taneczna z Hotelu Polonii.

Niedziela, dnia 26 października 1930 r.

Poznań (335 m) godz. 8.45 koncert poranny w wyk. orkiestry klubu mandolinistów „Sempre vivo“ pod batutą p. Feliksa Kapaly; godz. 9.30 gazeta poranna; godz. 10.15 uroczystość Chrystusa Króla. Nabożeństwo z Katedry poznańskiej; konsekracja biskupa śląskiego ks. Stanisława Adamskiego; chór katedralny śpiewa pod dyr. ks. dr. Gieburowskiego; godz. 12.05 odczyt rolniczy p. t. „O rozwój eksportu rolnego w zachodniej Polsce“ (wygl. p. inż. Jerzy Radomski); godz. 12.25 odczyt rolniczy p. t. „Hodowla i tucz świń“ (wygl. dyr. Krańnicki); godz. 12.45 wykład dla gospodyń p. t. „Kobieta jako matka i wychowawczyni“ (wygl. dr. Marja Bednarkowa); godz. 13.10 kilka słów o racjonalnym tużeniu i chowie trzody chlewnej (wygl. p. F. Juszcak); godz. 16.30 audycja dla dzieci w wyk. p. Wandy Trojanowskiej, art. T. N.; godz. 17.00 uroczysta akademja z okazji „VII Dnia Katolickiego“ (transmisja z Auli U. P.); godz. 19.15 koncert ludowy. Wykonawcy: Chór „Echo“ pod batutą F. Nowowiejskiego; godz. 20.00 słuchowisko p. t. „Cudowny wynalazek“ — pióra p. Haliny Hohendingerówny. (Transmisja z Wilna); godz. 20.30 koncert wieczorny. (Transmisja z Warszawy); godzina 22.00 sygnał czasu — komunikaty sportowe i polityczne; godz. 22.15 muzyka taneczna z kawiarni „Wielkopolanka“.

Katowice (409 m) godz. 10.15 nabożeństwo w kościele pod wezwaniem Najświętszej Marji Panny w Wielkich Piekarach na Śląsku; godz. 11.45 uroczystość poświęcenia Domu Katolickiego w Krakowie; godzina 13.00 poranek symfoniczny z Filharmonji Warszawskiej. W programie utworu L. van Beethovena; godz. 15.20 muzyka i program dla dzieci (Wilno); godz. 16.20 koncert gramofonowy; godz. 16.55 koncert gramofonowy; g. 17.40 koncert z Warszawy; godz. 19.00 „Bery i bojki śląskie“ — Karlik z Kocynra — (prof. St. Ligoń); godzina 19.25 feljeton (P. R. Warszawa); godz. 20.00 słuchowisko (P. R. Wilno); godzina 20.30 transmisja z Warszawy; godz. 23.00 muzyka taneczna (P. R. Warszawa).

Warszawa (1412 m) godz. 10.15 transmisja nabożeństwa z Katedry poznańskiej; godz. 12.10 poranek z Filharmonji Warszawskiej; godz. 14.00 pogadanka dla gospodyń wiejskich — wygl. p. M. Karzewska; godz. 14.20 muzyka z Wilna; godzina 15.20 muzyka z Wilna; godz. 15.40 program dla dzieci z Wilna. „Dzieci miasta — dzieciom wsi“; godz. 16.20 muzyka gramofonowa; godz. 16.40 „Dziesięć dni dyktatury“ (z dziejów 1846 r.) — wygl. prof. H. Mościcki; godz. 16.55 muzyka gramofonowa; godzina 17.40 koncert orkiestry Policji Państwowej. Muzyka popularna; godz. 19.40 muzyka gramofonowa; godz. 20.30 koncert popularny; godz. 22.15 recital fortepianowy p. Zofji Naimskiej; godz. 23.00 muzyka taneczna.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Tow. Młodzieży Misyjnej** pod wezw. błog. Jana Bosko. Zebranie plenarne odbędzie się w sobotę, dnia 25 bm. o godz. 20 w ognisku ks. ks. Salezjanów. Interesujący referat p. t. „Idea misyjna wśród młodzieży” wygłosi kol. prezes Cz. Lewandowski.

— **Tow. Scen-Humor „Mignon”**. Obchód rocznicy w sobotę, 25 bm. o godz. 19,30 w sali p. Kasperkowej przy ul. Kraszewskiego 16. Urozmaicony program, dwie komedje („Słowik” i „Barnaba”). Po przedstawieniu zabawa taneczna.

— **Tow. Kształcącej się Młodzieży Poznań-Wilda**. Zebranie walne odbędzie się w niedzielę, 26 bm. o godz. 15 na salce parafjalnej

— **Tow. Kształcącej się Młodzieży pod wezwaniem św. Antoniego Poznań-Wilda**. Roczne walne zebranie i wybór nowego zarządu odbędzie się w dniu 26 bm. o godzinie 16 na salce parafjalnej. O godz. 8 rano msza św. z wspólną komunją św.

— **Związek Wermistrzów Polskich** urządza wycieczkę celem zwiedzenia no-

wej elektrowni miejskiej w niedzielę, dn. 26 bm. o godz. 10. Zbiórka w lokalu zebrania o godz. 9,30 rano przy ulicy Wronieckiej 13.

— **Tow. Cechowej Czeladzi Stolarskiej**. Plenarne zebranie odbędzie się w niedzielę, dnia 26 bm. o godz. 11 w sali Domu Rzemieślniczego. Zapisy na kurs rysunkowy przyjmuje T. Szan, W. Garbary 14.

— **Kat. Koło Abstynentów „Wyzwolenie” Poznań-Sródmieście**. Zebranie plenarne odbędzie się w niedzielę, 26 bm. o godz. 17,30 w salce księgarni św. Wojciecha, Al. Marcinkowskiego 22. I p.

— **Tow. Powstańców i Wojaków — Poznań-Dębiec**. Zebranie plenarne odbędzie się w niedzielę, 26 bm. o godz. 12 w lokalu p. Grzesiaka przy ul. Wspólnej 15.

— **Sodalioja Marjańska Młodzieży i**

Uczniów Kupieckich. W niedzielę, 26-go bm. o godz. 10 odbędzie się msza św. w kaplicy sodalicyjnej przy ul. Dominikańskiej nr. 8. I p. Po mszy św. rozdanie biletów na akademję naukową.

— **Wydział uczennic Cechu kraw. damskiego**. Zebranie odbędzie się w niedzielę, 26 bm. w Domu Rzemieślniczym przy ul. Fr. Ratajczaka o godz. 10. Wejście od strony plantów.

Ofiary na Pomnik Najśw. Serca Pana Jezusa w Poznaniu

do kasy komitetu wpłacono do dnia 20. 10. 1930. 628 I 4 P

107	K. Ruczkowski, Jarocin 25,—	Br. Gruszczyński, Krzesiny 5,—	Dr. Wł. Dalbor, Poznań 20,—
	W. Roloff, Gniezno 10,—	W. Otoki, Luboń 5,—	M. Maćkowiakówna, Poznań 5,—
	N. Ostojki, Menzenin 5,—	H. Gawec, Zabikowo 5,—	St. Olszewska, Poznań 10,—
	J. Wymysłowski, Gniezno 5,—	St. Morawski, Puszczykówko 5,—	K. Sobocińska, Poznań, z prośbą o zdrowie i błog. dla rodz. 5,—
	A. Konieczna, Gniezno 10,—	S. Matecka, Bydgoszcz 10,—	A. Jasionowski, Poznań 10,—
	A. Kowalska, Gniezno 10,—	Gazeta Bydgoska — Guzik 5,—	„Plastique” Poznań — V rata 10,—
	St. Olszak, Kcynia 5,—	Dyskant, Wojnowo 5,—	E. Swinarscy, Toruń 10,—
	J. Góralowa, Puszczykowo 5,—	A. Przybyszewski — Nowy Tomysł 10,—	L. Chudyszewicz, Matwy 5,—
	M. Fundament, Poznań 5,—	R. Kuzimski, Łąkora 2,—	Ad. Majewscy — Międzychód, z prośbą o błog. dla całego domu 5,—
	Wł. Kordylewski, Poznań 20,—	J. Meyertowa, Nowe Pom. 10,—	St. Kandulski, Leszno 2,50
	N. N., Poznań 2,—	J. Szumińska, Gollina 11,—	W. Włoszkiewicz, Kościan 100,—
	Szpital św. Anny, Poznań 5,—	T. Bryś, Bielsko 3,—	Fr. Lesiński, Krotczyn 100,—
	W. Cierplik, Kepno 5,—	J. Piwoński, Janikowo 5,—	Małe Seminarjum Misyjne, Bruczków 275,—
	M. Jasicki, Kepno 10,—	M. Schmidt, Poznań 50,—	Wł. Droiński, Bruczków 50,—
	J. Zielińska, Kościan 10,—	Cz. Michalski, Poznań 3,—	K. Dropiński, Bruczków 10,—
	X. W. Porankiewicz, Drob-nin 5,—	W. Kolska, Poznań 3,—	Razem zł 535,—
	J. Duda, Kościan 5,—	G. Madrowski, Poznań 10,—	Apt. M. Becker, Leszno 20,—
	P. Nizielski, Kostrzyn 10,—	Al. Ledworowski, Poznań 10,—	W. Bestyńska, Poznań 10,—
	P. Rakowski, Kostrzyn 5,—	Z. Baczyńska, Poznań 5,—	Z. Rzymkowski, Bydgoszcz 20,—
	Z. Weber, Czarnków 10,—	St. Nowakowski, Smigiel 2,50	A. Braune, Poznań 5,—
	W. Sucharski, Sieraków 10,—	B. Bielecki, Zegrowo 2,—	Wł. Sowiński, Poznań 5,—
	J. Majchrzycki, Mogilno 20,—	Biuo Parafjalne, Siem. zebra. na weselu G. W. Z. 34,62	J. Kozłowska, Poznań 5,—
	Apt. K. Rożnowicz, Odolanów 20,—	„ w biurze par. 9,05	A. Węclawska, Poznań 5,—
	T. Malon, Opalenica 30,—	Razem zł 44,27	Rodzina Anson, Poznań 5,—
	Cz. Wojciechowska, Opalenica 10,—	Fr. Cichy, Szewce 5,—	Fr. Wagner, Poznań 3,—
	Fr. Pigla, Sliwno 5,—	Wł. Dankowski, Poznań 10,—	Ł. Neybarowa, Poznań 5,—
	X. Skrzypiński, Wyrzysk 20,—	A. Zaleski, Poznań 5,—	W. Sopolński, Zabikowo 5,—
	St. Król, Mokronos 5,—	Fr. Jarmurkiewicz, Poznań 5,—	X. Prob. Bombicki, Golejewko 6,—
	K. Lipowiczowa, Rawicz 20,—	Dr. A. Kobyliński, Brusy 10,—	J. Dolata, Sławno 3,—
	Fr. Nowacki, Rawicz 10,—	X. Kolański, Górka Duchowna 25,—	W. Cichocki, Zólcza 5,—
	Mjr. L. Laroniczak, Toruń 20,—	Cz. Bakowski, Poznań 3,—	
	Dr. Owczarczak, Kowalewo 10,—	Cz. Przewoźny, Poznań 1,—	
	W. Stawicki, Nowomiasto 5,—		
	Z. Chudzińska, Pakość 5,—		
	N. N., Poznań 10,—		

Na sezon zimowy

nadeszły w wielkim wyborze **pończochy damskie wełniane, sportowe, męskie, pończoszki dla młodzieży oraz trykotaje. — Wielki wybór rękawiczek!**

„W I W A”
Specjalny magazyn pończoch i trykotaje
Plac Wolności 14.

Mydło Mixa
najlepsze — najtańsze

Dnia 22 b. m. zasnął w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, nasz najdroższy pradziadek, dziadek i ojciec, ś. p.

Jan Owsiany
były właściciel folwarku Świncu przeżywszy lat 87. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę w Środzie o godz. 4 po poł. W ciężkim smutku pogrążona rodzina.

dw 1894
Osobnych uwiadomień nie wysyła się.

W czwartek, dnia 23 października 1930 r. zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., nasz najdroższy mąż, ojciec i brat, ś. p.

Radca Józef Chełmicki
emerytowany sędzia Sądu Powiatowego w Odolanowie przeżywszy lat 72. Eksportacja zwłok z domu żałoby w Odolanowie do kościoła parafjalnego odbędzie się w niedzielę, 26 października o godz. 4 po połud. Pogrzeb nazajutrz o godz. 10 rano.

W ciężkim smutku pogrążeni
żona, dzieci, rodzeństwo i rodzina.

Odolanów. Osobnych zawiadomień nie wysyła się. zw 26 208

Dnia 23 października 1930 r., zginął śmiercią lotnika w Warszawie, ś. p.

ppor. pilot Jerzy Karnicki
Rycerz K! Helionja

W Zmarłym straciliśmy najlepszego i najdroższego Przyjaciela.

Konwent K! Helionja.
dw 1900

W czwartek, dnia 23 października 1930 r. zasnęła w Bogu, opatrzona św. Sakramentami, ś. p.

Stanisława z Plucińskich
Bolesławowa Trampczyńska

w 87 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 26 października o godzinie 4 po południu z domu żałoby w Lesznie, ul. Wolności 17.

W ciężkim smutku pogrążone
córki, synowa i wnuki.

dw 1893

Szkoło Porcelana Fajans Lamoy Garnki i słoje kamienne poleca

A. Koszewski
Poznań, Stary Rynek nr. 61.
P. w 6001-42 151

Dnia 23 października 1930 r. zmarł po ciężkich cierpieniach, opatrzony św. Sakramentami, ś. p.

Ryszard Pawłowicz
przeżywszy lat 56, o czem uwiadamia w ciężkim smutku pogrążona **żona z dziećmi i rodzina.**

Pogrzeb odbędzie się 26 b. m. o godzinie 3,30 z domu żałoby.
Wągrowiec, Bydgoszcz, Rogoźno. dw 4802

W środę, 22 października 1930 r., o godz. 24-tej, zasnęła w Bogu, opatrzona Sakramentami św., nasza najdroższa siostra, szwagierka i ciocia, ś. p.

z Wrotkowskich Marja Cieślikowa
w 74 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w sobotę, 25 b. m., o godz. 15-ej z kaplicy św. Józefa na cmentarz św. Marciński przy ul. Bukowskiej Msza św. żałobna tego samego dnia o godz. 7-ej w kościele św. Marcina.

W smutku pogrążeni
siostra i rodzina.

Poznań, dnia 24. X. 1930 r. Osobnych zawiadomień nie wysyła się. dw 1896
Zakład Pogrzebowy „Bracia Nowak” pl. Nowomiejski 10 tel. 1046

Apel do P. P. Kupeów i właśc. Drukarń
Nie kupujcie tandety żydowskiej.
Nasze bloczki kalendarzowe

„Ratuszowe”
w 3 wielkościach są tanim wyrobem polskich rąk.

Do nabycia hurtownie:
Repres. K. Antkowskiej
Poznań, Kopernika 2.
Hurtownia Fr. Szymański, Poznań, Pocztowa 31.

Fabrykat Drukarń Centralnej w Śreńcie.

Kartofle
adatte, dobre, ba e, Juvel Richtera przy zamówieniu najmiej 40 ctr dostarczam do domu po cenie 1,50 zł za 50 kg.

Małeństwo Czerle
poczta Kostrzyn tel. nr. 2
zw 26 191

Dnia 21 b. m. zmarła żona członka Cechu naszego, s. p.

Filipina Jerzykowska

Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 25. 10. 30. o godzinie 15.30 z domu żałoby ul. Żupańskiego 4. O liczny udział członków w pogrzebie prosi
Cech Mistrzów Garncarskich w Poznaniu.
rw 12 7

Wróciłam

Dr. med. I. Dworczykówna

specjalista chorób uszu, gardła i nosa

Poznań, ul. Zielona 2 Telefon 52-07
11-1, 5-7 z wyjątkiem soboty po południu.
zw 26 204

Wróciłem

Dr. Bochyński

specjalista chorób skóry i dróg moczowych

Poznań, pl. Wolności 18 Telefon 31-32
dw 1987

KAMIENICE

Kamienica 130 000, wpłaty 70 000 Kamienica 75 000, wpłaty 40 000
" 115 000, " 60 000 " 150 000, " 75 000
" 55 000, " 30 000 D.mek z ogrodem 35 000. " 200 000
sprzeda AGRARJUSZ - Poznań, Nowy Rynek 14/15
Pw 4082/57.438

Farbowanie

włosów, brwi i rzęs. Trwała elektr. ondulacja, manicure, masaże głowy i twarzy i wszelkie inne zabiegi w wykonaniu starannem. Ceny przystępne.

Salon de Coiffure

N. Muszyński
(dla Pań i Panów)
ul. 27 Grudnia 4 i 3 Maja nr. 3.
Pw 40-4-48.149

Karpie

jednoroczny szlachetny zarybek, do natychmiastowej dostawy, ma do oddania zw 26205

Młyn Urbanowo

p. Chodzież.

OBIADY

treść we w bardzo przystępnej cenie wydaje

Nowy Rynek 14-15
parter, lewo.

MOULIN-ROUGE

ul. Kantaka 8/9

Telefon 33-69

Codziennie „FIVE O'CLOCK TEA“

o godz. 5-tej po poł., natomiast wieczorem początek punkt. o godz. 8,30
Salonowi tancerze do dyspozycji.
Pw 5619-40.178

KALAMAJSKI

mocno obniżył ceny!

TANIE TRYKOTAZE:

- Koszulki damskie igliczkowe, białe . . . 2⁴⁵
- Pantalony na gumie, kolorowe, trwałe . . 3³⁵
- Kombinacje damskie trykotowe, kolorowe 5⁹⁰
- Pantalony jedwabne podszewkowane . . . 6⁷⁰
- Kaftany damskie zimowe, trykotowe . . . 5⁹⁵
- Kaftany męskie zimowe, trykotowe . . . 6³⁰
- Koszule damskie zimowe, trykotowe . . . 8⁸⁰
- Koszule męskie zimowe, trykotowe . . . 8⁵⁰
- Kalesony męskie zimowe, trykotowe . . . 6⁷⁰

Trykoty szwajcarsk., „Bellisana“ zniżone do 25%
Pw 407 48.136/127

Materiały znane na całym świecie!
Skład Fabryczny
Poznań. Pl. Św. Trzyski 1

GUSTAW MOLENDASZYN
Pw 5990-43.57

Mieszkanie w Warszawie

3 pokojowe komfortowo wykończone mieszkanie spółdzielcze w centrum Warszawy odstąpię na własność. Karowa 5, m. 10, tel 764-81.
zw 2 7

Dyrekcja Kasy Chorych miasta Poznania

zawiadamia osoby zainteresowane, że Biura Oddziału II. Jeżyce z ul. Patr. Jackowskiego

przeniesione zostaną

z dniem 1. XI. 30. r. czasowo do Centrali, ul. Pocztowa 25.
Pw 4149/0

Szczyt doskonałości

w sposobie fabrykacji.

Najprzedniejsze surowce udoskonalenie smaku, doświadczenia długich lat zrodziły te trzy doskonałe gatunki niezrównanej czekolady

Jagółka Kolibri Pałacowa

śmietankowa

gorzka

orzechowa-mleczna

Trzy gatunki

dla wybrednych smakoszy

w bardzo nobliwym i praktycznym opakowaniu kartonowym,

nadające się na podarki.

Gustaw Weese, **Toruń.** Fabryka czekolady.

dw 1805

BACZNOŚĆ!!!

Niebywała okazja na wyprawę!

Tylko jeszcze kilka dni

Wielka wyprzedaż Serwisów obiadowych

Ceny zniżone!

Przy gotówce 15% opustu.

Podarki ślubne

Kryształy krajowe i belgijskie

Szko stołowe — kompletne garnitury

Fajans — Porcelana

Sprzęty kuchenne

Platery — Sztućce — Żyrandole — Lampy

Figurki artystyczne — Łóżka metalowe

poleca po zniżonej cenie

„SERWIS“ - W. Zietek

Poznań, ul. 27 Grudnia 2.

Na raty bez wpłaty za bonem „Kredyt“ lub „Szatniówka“.

Obsługa fachowa.
Pw 4087-48.152

Owsa nominaln.

kupimy każdą ilość „Extra“ Krotoszyn.
dw 184

Parkietówki

potrzebne od 1. 11. 30
Oferty Kurjer Pozn.
pod aw 1-99

Więcej przyjemności i lepsze zdrowie przez

KAWĘ HAG

Więcej przyjemności — gdyż kawa Hag jest najlepszą prawdziwą kawą ziarnistą o nieprześcignionym smaku i aromacie. Stale dobre zdrowie — gdyż kawa Hag nie zawiera kofeiny i jest całkowicie nieszkodliwa. **Kawa Hag chroni serce i nerwy!**

Kino dźwiękowe „APOLLO“

Dziś premiera potężnego arcydzieła filmowego, które we wszystkich stolicach świata wzbudziło zachwyt i entuzjazm milionów ludzi:

WIELKI GABBO

Część tego filmu stanowi galowe przedstawienie rewii amerykańskiej, której, bogactwo programu, niewidziany dotąd przepych dekoracji i kostjumów czyni z obrazu „Wielki Gabbo“ poprostu epokę w dziejach kinematografii.

Przed każdym seansem tego fenomenalnego „przeboju“ wyświetlany będzie fragment rewelacyjnego „dźwiękowca“ pod tytułem:

Koniec Świata

Monumentalnego filmu genialnego reżysera **ABLA GANCE'A.**

W kinie „METROPOLIS“ w sobotę, 25 b. m. premiera dramatu „Na strunach miłości“ oraz rewija z **Melą Grabowską** na czele z całkowitą zmianą programu. Pw 6098-57,438

PRZEDSTAWICIELA

z branży wódczanej, dobrze zaprowadzonego u klientów, rzutkiego i dzielnego sprzedawcę na stałą posadę **poszukujemy.** Reflektujemy tylko na siłę pierwszorzędą. Gwarancja konieczna. Wyczerpujące oferty z podaniem dotychczasowej działalności prosimy składać do „PAR“, Al. Marcinkowskiego 11, pod nr. 43,81

Rutynowany bankowiec na stanowisko członka Zarządu zaraz potrzebny. Fachowość pracy w Spółdzielniach Kredytowych pożądana. Zgłoszenia skierować: **Bank Ludowy w Strzałkowie. Wł. Ziarniak, prezes.** dw 18 95

Pracownicy gastronomiczni

Po zamknięciu ogrodów wielu pomocników gastronomicznych znalazło się w Poznaniu bez zatrudnienia. Wyczerpujący skromne oszczędności z lata (sezonu), znaleźli się w skrajnej nędzy. Nie otrzymują znikąd wsparcia, a wielu z nich, to ojcowie licznych rodzin. Zarząd tutejszego Związku na Poznańskie i Pomorze pracowników zawodu gastronomicznego poleca zupełnie bezpłatnie sumienne i zaopiniowane siły fachowe. Kto potrzebuje uczyć ludzi do pracy, niech zwróci się do sekretariatu, ul. Strzelecka 33, przy pl. św. Krzyskim, tel. 27-45. zw 26187

Bilz Sanatorium
Dresden-Radebeul
2 lekarzy - Broszury bezpłatnie
Choroby kobiece, nerwów, serca i przemiany materji.

3. F. 1/30. WYWOŁANIE. Właściciele majątności Szymanowa dobra, Helena Wanda Broel Platerowa w Górze per Manieczki, oraz syn jej, Cezary Roderyg Krystjan, zastąpiony przez matkę Helenę Wandę Broel Platerowa, wnieśli o wywołanie zaginionego listu hipotecznego z dnia 8 grudnia 1918 r. na hipotekę, wpisaną w księdze wieczystej Szymanowo dobra, w dziale III, pod L. 28, w kwocie 30 000 marek z 6 proc. odsetkami na rzecz Zofji Donglasowej. Posiadacz dokumentu wzywa się do zgłoszenia swych praw oraz do przedłożenia dokumentu najpóźniej w terminie wywoławczym, wyznaczonym przed Sądem Powiatowym w Śremie na dzień 2 czerwca 1931 r., godz. 12 w pokoju 16, w przeciwnym bowiem razie dokument zostanie pozbawiony mocy prawnej. Śrem, dnia 6 czerwca 1930 r. **Sąd Powiatowy.** nw 4631

Na wniosek kupca **Mieczysława Lehmana z Poznania**, ul. Gwarna 11, udziela się odroczenia wypłat na przeciąg 3 miesięcy i to od 18 października 1930 r. do 18 stycznia 1931. Nadzorcą sądowym mianuje się **Władysława Ossowskiego z Poznania**, Wierzbicice 18. Poznań, dnia 18 października 1930 r. **Sąd Powiatowy 2-a.** nw 4148

PRZETARG OFERTOWY

Zakładu Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych w Poznaniu, ul. Sew. Mielżyńskiego 2 ogłasza niniejszem publiczny przetarg na wykonanie prac stolarskich, zduńskich, kowalskich i ślusarskich oraz instalacji elektrycznej przy budowie domów robotniczych w Gdyni, ul. Świętojańska, oraz przy budowie domów urzędniczych w Gdyni przy Alei Kasyna.

Wadium w wysokości poniżej podanej odnośnie do poszczególnych robót i obiektów należy składać w Kasie Zakładu Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych w Poznaniu w gotówce lub w inny sposób, podany w warunkach przy kosztorysie ślepym, a kwit dołączyć do oferty.
Wysokość wadium dot. budowy domów:
A. robotniczych przy ul. Świętojańskiej w Gdyni wynosi przy pracach:
1) stolarskich 7 000.— zł. — 3) kowalskich i ślusarsk. 2 000 zł
2) zduńskich 7 000.— zł. — 4) instalacji elektr. 2 500 zł
B. urzędniczych przy Alei Kasyna w Gdyni wynosi przy pracach:
1) stolarskich 7 000.— zł. — 3) kowalskich i ślusarsk. 3 000 zł
2) zduńskich 3 000.— zł. — 4) instalacji elektr. 1 500 zł
Oferty należy składać w zapieczętowanych kopertach z napisem: „Oferta na prace... przy budowie domów... w Gdyni“, do dnia 4. 11. 1930 roku, godziny 13 tej w Z. U. P. U. w Poznaniu, ul. Sew. Mielżyńskiego 2, pokój 8, gdzie otrzymać można podkładki ofertowe za opłatą 2.— zł.—10.— zł i gdzie nastąpi otwarcie ofert w obecności przybyłych oferentów. — Rysunki przedkłada oraz wszelkich wyjaśnień udziela oprócz Z. U. P. U. w Poznaniu, kierownik budowy p. inż. W. Tomaszewski w Gdyni, ul. Abrahama, Dom Warszawskiego Towarzystwa Ubezpieczeń, w godzinach od 9—11, telefon 11-51 oraz biuro projektów Stowarzyszenia Budowlano-Mieszkańczego Z. U. S. w Warszawie, ul. Marszałkowska 11-13, telefon 806-95.
Zakład Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych w Poznaniu zastrzega sobie prawo wyboru oferentów, nieuwzględnienia żadnej oferty lub też wyłączenie pewnych pozycji kosztorysowych o charakterze specjalnym. Pw 6 005-43.79
Oferty można składać li tylko na drukach dostarczonych przez Zakład.

Zakład Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych w Poznaniu
(—) Wilczyński (—) Lgocki
Komisarz Rządowy. p. o. Dyrektora Zakładu.

Przetarg przymusowy.

W poniedziałek, dnia 27 października 1930 r. sprzedam publicznie w firmie Ferdinand Prowe G. m. b. H. w Gdańsku, an der neuen Mottlau 3/4 (gdzieindziej zajęte), najwięcej dającym za gotówkę **ca 800 chomont (towar tranzytowy).** Kabitzke, nadkomornik sądowy, Gdańsk, Sandgrube 6-8, telefon 21509.

PRZETARG PRZYMUSOWY

W sobotę, dnia 25 b. m., o godz. 10 przed poł., sprzedam najwięcej dającym za gotówkę przy ul. Dąbrowskiego 83/85, w firmie Kaczmarek **autobus.** nw 4608
Dawid, kom. sąd. Poznań, Śniadeckich 26.

PRZETARG PRZYMUSOWY

W sobotę, dnia 25 b. m., o godz. 11.30, sprzedam najwięcej dającym za gotówkę przy ul. Woźnej 13: **biurka, regały, krzesła, fotele, taburety, koszyki do papieru, zegar ścienny, 3 maszyny do pisania i garnitur klubowy w skórze.** nw 4607
Dawid, kom. sąd. Poznań, Śniadeckich 26.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-lamowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (naprzykład: z 18924, n 2735, d 1790 i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo.
Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

1 SPRZEDAŻE

Radjo
5 lamp. najnowocześniejsze, okazynie sprzedam. Skład bielizny, Pocztowa 16. zdw 33 568

Maszyny
krawiecka „Pfaff“ szewcka „Mansfeld“ sprzedam. Pejka, Pocztowa 16. zdw 33 569

Axentowicza
dwa ładne obrazy korzystnie sprzedam. Adres Kurjer zdw 33 571

8 1/2 — 23 — 39 zł
pierwsze serwis kawowy, porcelana — drugie 1/2 tuzina nakryć „Alpaka“ — trzecie komplet. serwis stołowy, porcelana — oto najlepszy dowód, że najkorzystniej i najtaniej kupuje się porcelane, alpage, szkło, szczególnie szklanki w Hurtowni Porcelany, Wroniecka 24, podwórze. zdw 33 497

Okna
baskwilowe, sztuka 30. Naramowicka 15 a. Szlag. rw 12 082

Parcelę
koło Szlagu bardzo korzystnie sprzedam Agrarjusz Nowy Rynek 14/15. Pw 6 078 57.434

Gospodarstwa 78
za 23 000 przy wpłacie 12 000 sprzedam Agrarjusz, Poznań, Nowy Rynek 14/15. Pw 6 031-57.431

Gospodarstwo
52 morgi przy Poznaniu przy wpłacie 30 000 zł sprzedam Agrarjusz, Poznań, Nowy Rynek 14/15. Pw 6 079 57.430

Młyn 15 tonn
sprzedam lub zamienię na gospodarstwo 50 do 80 morg resztę pozostawiam na hipotekę. Agrarjusz, Poznań, Nowy Rynek 14/15. Pw 6 080 57.429

Ogród
Puszczkówekko blisko dworca. lasu sprzedam tanio. Adres wskaże Kurjer rw 12 071

Urządzenie
składowe tanio sprzedam. Jadłojadnia, Górna Wilda 15. rw 12 072

Gościniec
z sałką, składem kolonialnym, jedyny we wsi kościelnej, do tego około 12 morg spiesznie do sprzedania. Zgłoszenia Kurjer zdw 33 625

Meble
po znaczenie niższych cenach poleca K. Bakoś, ul. Wielka 12. rw 12 075

Z powodu
wyjazdu 2 piętrowa kamienica z oficyną na sprzedaż w Lesznie. Kościńska 32 wiadomość u właściciela. zdw 33 614

Naręczonym
zareczynowo pierścionki, słubne obrączki, zegarki reczne. ceny 16—100 zł. Dla napraw własna pracownia, polecam Chwiłkowski, św. Marcin 40. zdw 33 608

Kolonjalke
towarem, mieszkaniem 3 pokojowym, najruchliwszej ulicy miasta 5 500 mieszkańców z powodu wyjazdu za 4 000 sprzedam Strabel, Poznań, Wierzbicice 43. zdw 33 599

Sprzedam
wóz dwukółowy, steroskop, basen żelazny, ul. Oferty Kurjer zdw 33 301

Dom
z ogrodem w Poznaniu sprzedam przy wpłacie 13 000 zł. Piaszczyński, Seweryna Mielżyńskiego 3, III. piętro. nw 4 601

Gramofony, płyty Bruździński i Ska. Wielka 18, III.
zdw 33 590

Bandonjum
zagraniczne, piękne tony, wielka ilość nut, sprzedam. Górna Wilda 79, III. prawo. zdw 33 591

Sypialnia
dawniej 1 400 zł, teraz 1 100 zł. Stolarska Szyperka 3, zdw 33 526

Domek murowany
z ogródkiem i chlewami w Jaraczewie pow. Jarocin za 2.300 sprzedam. Oferty Kurjer zdw 32 533 4

Parcelację
ziemi pod budowę częściowo sprzedam. Górczyński, Swarzędz Wrzesińska 10, tel. 76. zdw 32 118

Kalendarze
Marjańskie tanio. — Hurtownia zabawek, Wodna 8. zdw 31 888

Szlifiarka
elektryczna, marki Petrawic, z kablem na sprzedaż. — Baczek, Piotra Wawrzyńskiego 3. zdw 33 024

Drut kolezasty
ocynkowany, używany tanio. — „Przewodnik“, św. Marcin 30. Pw 56 47-42,65

Rzeźnictwo
w dużej wiosce kościelnej, szkoła, poczta z całkowitem urządzeniem, 28 kilometrów od Poznania za 3.000 złotych sprzedam. Kubiak, ul. Górczyńska 31 a. zdw 33 370

2 platformy
lekkie sprzedam Kucharski, Focha 71. zdw 33 369

Parcela
przy Górnej Wildzie około 1.000 m kw. do sprzedania. Benda, Plac Działowy 9. zdw 33 362

Płaszcz damskie
Każda Pani oszczędzi dużo pieniędzy kupując płaszcz damski wprost w fabryce konfekcji damskiej W. Kowalski i Ska. Poznań, Wielkie Garbary 22. Pw 5 930-57.413

Książki
powieściowe tanio sprzedam Reja, suter, prawo. zdw 32 789

Parcela
najpiękniejsza przy Alei Wielkopolskiej sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 33 302

Antyki
wielki wybór inne używane rzeczy. Pocztowa 22, skład Pw 5 955-57.394

Sprzedam
mniejszy zakład przemysłowy z towarem lub bez. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 33 078

Trąbka B
korzystnie na sprzedaż. Baczek, Piotra Wawrzyńskiego 3. zdw 33 023

Rower
wyścigowy sprzedam. Gen. Umińskiego 11, skład kolonialny. zdw 33 350

Maszyny
do wyrabiania siatki drucianej sprzedam. Oferty Kurjer zdw 33 551

Samochód
ciezarowy 2 tonn, marki Ford w dobrym stanie gotowy do jazdy korzystnie sprzedam. Franciszek Nessel, Oborniki, telefon 32 zdw 33 348

Drogerja
na sprzedaż Oferty Kurjer zdw 33 347

Piec
ładny w dobrym stanie sprzedam Lachman, Wielkie Garbary 8. zdw 33 323

Jamniczki
rasowe sprzedam. Chelmońskiego 4, III. prawo. zdw 33 378

Kafle
piecowe i dachówki używane — sprzedam tanio Sirzalowa 2. zdw 33 334

Lipskie
sealowe futra damskie, najnowsze fasony sprzedaje tylko w cenie do 220 zł. Salon M6d, Dąbrowskiego 41a, parter. zdw 33 553-a

Parcela
za wpłatą 400 zł do sprzedania. Białkowski, Wroniecka 18. rw 12 077-8

Futra
skórki, blamy, ceny hurtowe. — Hankiewicza, Wielka 9. (wchód Szewska). zdw 32 348/9

Skład
mieszkanie wynajme. Mielcarz, Piaski, koło Gostynia. zdw 33 402

Sprzedam
szafa, łóżko, stół i dwie konsole razem za 100 zł. Poznańskie 8/10, II. lewo. zdw 33 440

Składy
z mieszkaniem mamy i takowych szukamy. Agrapol, Poznań, Dąbrowskiego 2. zdw 33 439

Majutki, młyny
gospodarstwa wiejsze, mniejsze mamy do sprzedania także do wdzierżawienia. Agrapol, Poznań, Dąbrowskiego 2. zdw 33 438

Urządzenie fryzjerskie
z powodu wyjazdu tanio sprzedam. Oferty Kurjer zdw 33 431

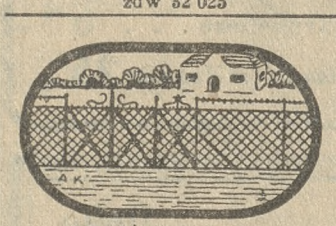
Dom
II. piętrowy sprzedam. Poznańska 15, Agenci wykluczeni. zdw 33 417

Wózek
dziecięcy dobrze utrzymany na sprzedaż. Grunwaldzka 23, II. lewo. jw 4 918

Gospodarstwo
przy Poznaniu 63 morgi, zabudowaniem, 20 000, wpłaty 8 000. Malecki, Poznań, Rybaki 20a. zdw 33 481

Dony
trzy, kolonialka, gościniec, rzeźnictwo, ogród 200 drzew owocowych, 6 morgi ziemi, kościelna wieś, stacja w miejscu, cena 15 tys., wpłaty 8 000 złotych, spieszne zgłoszenia „Pawilon“, Poznań, Marszałka Focha 15. zdw 33 483

Saksofon Alt
nitkowy, mało używany jak nowy korzystnie na sprzedaż. Baczek, Piotra Wawrzyńskiego 3. zdw 32 025

Piotry druciane
szczytowo udoskonalone, pierwszorzędny materiał, bezkonkurencyjnie tanio tylko w „Drurowni — Poznań“ (założ. 1906 r.), ul. Św. Marcina 45 a. Pw 5 633-41.95

Talerze
restauracyjne porcelana Ćmielów większą ilość do oddania. Jano, Fredry 6, restauracja tel. 1851. Pw 5805 42.68

Buurko
sprzedam 100 zł. Oferty Kurjer zdw 33 473

Piec
przenośny sprzedam. Fietz, Półwiejska 2. zdw 33 467

Antyki
rozmaite meble, salony, świeczniki, zegary na sprzedaż. Skarbo-wa 4, ptr. lewo. zdw 33 499

Skład
kolonialny z mieszkaniem, magiel sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 33 510

Piec
kapielowy (gaz), Żydowska 30. zdw 36 649

Skład
kolonialno - delikatesowy, ładny z obszernym mieszkaniem, korzystnie sprzedam (Lazarz). Adres wskaże Kurjer zdw 33 518

Jadalnię
kompletną, bogato rzeźbioną za 120 zł. Stolarska, Szyperka 3. zdw 33 519

Skład
próżny przy ruchliwej ulicy, nadający się na każde przedsiębiorstwo. sprzedam. Zgłoszenia G. Wilda 36, skład papieru. zdw 33 539

Skład
cygar i papieru przy ruchliwej ulicy sprzedam. Górna Wilda 36. zdw 33 538

Skład
z mieszkaniem 1 500, 1/2 roku dzierżawy odda Szczepański, Kantaka 5, I. zdw 33 522

Karakulowy
płaszcz eleg. sprzedam zaraz. — Skryta 7, III. p. prosto. zdw 33 551

Gospodarstwo
ca. 90 morg. przednia ziemia na sprzedaż lub zamiana na mniejsze. Oferty: Agentura Kurjera Poznań, Rogoźno. nw 4 599

Koń
na biegunach, duży, bardzo ładny sprzedam. Wyspiańskiego 35, mieszkanie 42. zdw 33 558

Pianino
Carl Ecke sprzedam korzystnie. Prof. Poradowski, Golebia 1, mieszkanie organisty. zdw 33 561

5 KUPNA

Zaraz
kupię lub zadzierżawię dobrze prosperujący skład czekolady i cukierków lub obejmę linny foliwrze zaprowadzony skład lub fię. do dyspozycji 12 000. Oferty Kurjer zdw 32 811

Poszukuję
gospodarstwa z zabudowaniem. Woda i las w pobliżu pożądan. Łaskawe oferty z dokładnym opisem i podaniem ceny należy skierować pod zdw 33 293 do Kurjera Poznańskiego

Kupię
plac pod budowę w Gdyni lub z małym zabudowaniem proszę przesłać ceny m2. Kurjer Poznański zdw 33 419

Kupię
duży używany magiel w dobrym stanie. Oferty Kurjer zdw 31 416

Srebro
srebro, brylanty kupuje. Szulc, plac Wolności 5. Pw 5 934-42.210

Plac
budowlany niedaleko tramwaju. Oferty zdw 33 357

Kupię aparat kinematograficzny w dobrym stanie. Szymkowiak, Wolsztyn
zdw 33 352

Samochód
karetkę Tatra Chevrolet lub Ford nowoczesny używany lecz w dobrym stanie kupię. Zgłoszenia Kolo Łódzkie, Okólna 19. — Moszków. zdw 33 326

Wille
mniejsza kurpie. — Kurjer zdw 33 114

Aparat
fotograficzny okazymie kupię. Zgłoszenia Kurjer zdw 33 333

Łóżka
żelazne, lustra, szafy kuchenne, stoły, krzesła, regały do akt, etażerki do książek, maszyny do szycia kupi i płaci dobre ceny. Poznański Dom Komisowy, ul. Dominikańska 3, tel. 21-26. Pw 5 994/5-43.634

Jadalnie
sypialnie, biblioteki, kluby w skórze i gobelinie, burka damskie, meskie i amerykańskie kupię. Poznański Dom Komisowy, ul. Dominikańska 3, tel. 21-26. Pw 5 993/6-43.678

Strzelbę
bezkurkowa z ektoram kupię. Zgłoszenia pisemnie: Matejki 61 II. ptr. na prawo. zdw 33 436

Większe
partie win owocowych kupuję za gotówkę. Oferty skierować do ekspedycji Kurjera Poznańskiego dw 1 888

Maszynę
do szycia kupię. Oferty Kurjer zdw 33 463

Kupię
dom w Poznaniu, zalicze prócz gotówki dom handlowy 14% renty. Bydgoszcz centrum, komorne 9 600. Oferty Kurjer zdw 33 453

Kamienice
w Poznaniu komfortowa, do 120 tys., wpłaty 60 000 złotych wprost od właściciela spiesznie kupię. Oferty Kurjer zdw 33 482

Westfalke
używana kupię. Oferty Kurjer zdw 33 557

Maszynę
do szycia (damska) dobrze utrzymaną kupię z rak przywrotnych. Kaczor, Poznań, ul. Gen. Prądzyńskiego 40. Pw 6 073 57.426

6 KAMIENICE

Kamienicę
III. piętrowa w Poznaniu dająca 36 000, z widokami znacznego powiększenia dochodowości, od staję za wpłaty 100 tys. gotówki lub majątkiem ziemskim. — Oferty Kurjer zdw 33 385

Administrację
jeszcze kilku domów przyjmie magister ekonomii. Zgłoszenia Kurjer zdw 33 409

Dom
Bydgoszcz, centrum handlowe, komorne 9 500 za 65 000 sprzedam, biore wille lub mały dom Poznaniu w zaliczce. Oferty Kurjer zdw 33 452

7 PIENIĄDZ

20—30 tys.
na I. hipotekę realności w pobliżu Poznania, pierwszorzędny obiekt, poszukuje. Oferty Kurjer zdw 33 374

Poszukuję
na I. hipotekę 12 tys. zł. procent według umowy na gospodarstwo 46 morgowe do tego młyn parowy. Łosiak, Mickiewicza 13. zdw 33 346

30.000
kto posiada, może nabyć skład z towarami centrum Poznania — wartości 50 000 zł. Dzierżawa 300 zł miesięcznie. Oferty Kurjer zdw 33 343

10.000
na I. hipotekę gospodarstwa 60 morgowego poszukuje. Oferty Kurjer zdw 33 407

55.000 zł
pożyczki na I. hipotekę wysoko wartościowej realności natychmiast poszukuje. Zgłoszenia Kurjer zdw 33 432

10.000 zł
w zastaw brylantów. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 33 430

1 000 zł
posiadam, proszę o propozycje. Kurjer zdw 33 456

5 000
pożyczki oddam posadę zbożowa młynie Kurjer Poznański zdw 33 575

Wspólnika
handlowca z kaucją jako kierownika hurtowni kolonialnej poszukuje. Oferty Kurjer zdw 33 528

10 — 20 tysięcy
poszukuje kierownika lub wspólnika do tartaku. Oferty Kurjer Poznański zdw 33 572

5 000 zł
pożyczki na I. hipotekę młyna parowego poszukuje Oferty Kurjer Poznański zdw 33 573

8 DO WYNAJĘCIA

2 pokoje
kuchnia obszerne, ciepłe stalemu lokatorowi od 1.11. czynsz miesięczny. Puszczykowo Gorz. dowska. zdw 32 774

Mieszkanie
2 pokoje z kuchnią ewentl. 3 pokoje z przedpokojem, używaniem łazienki, elektryczność centralne ogrzewanie, gaz, za czynszem miesięcznym do wynajęcia od 1.11. Wyspiańskiego 12. I. prawo. zdw 33 300

Ładne
4 pokoje kuchnia blisko Poznania dogodna komunikacja od gospodarza. Adres Kurjer zdw 33 309

2
pokoje kuchnia front. w centrum 1800. 1/2 roku dzierżawa, wskaże Szczepański, Kantaka 5. I. zdw 33 263

Mieszkanie
2 pokoje i kuchnia zaraz do wynajęcia za czynsz zgóry. L. Nowicki, Winiary, Św. Leonarda 19 zdw 33 376

4 pokojowe
mieszkanie, piękne komfortowe, willa, ogród 300 zł miesięcznie, pożądane 2 lata zgóry. Zgłoszenia Kurjer zdw 33 344

Wydzierżawie
2 pokoje z kuchnią tania Józefiak, Debiec Szosa Okrzejna, przy ul. Świerczewskiej. zdw 33 323

Mieszkanie
3 pokojowe wygodne, eleganckie za zgodą gospodarza do oddania. Adres Kurjer zdw 33 404

Mieszkanie
pokój kuchnia mieszcząc dzierżawa, gospodarz, Bartmiński, Poznań, Warszawska 3. zdw 33 464

Właściciel
wydzierżawi 3 pokoje kuchnie, śródmieście. Kurjer zdw 33 454

4
umeblowane pokoje kuchnia, przedpokój, łazienka, weranda, elektryczność, wynajm. 250 zł miesięcznie, willa Debiec, Zgłoszenia Kurjer zdw 33 469

Mieszkania
2 i 3 pokoje kuchnia z komfortem (Lazarz) korzystnie wynajm. „Pawilon”, Marszałka Pocha 15. zdw 33 454

Pokój
od gospodarza za czynszem zgóry. Adres Kurjer zdw 33 506

1 pokój
i kuchnia zaraz do objęcia. — Adres wskaże Kurjer zdw 33 525

Czteropokojowe
mieszkanie wskaże „Informator” Ratajczaka 15. zdw 33 531

Mieszkanie
2 pokoje kuchnia 2 lata zgóry wskaże Kurjer zdw 33 576

Mieszkanie
jednopokojowe w Głównej wynajm. Skołuda, Przemysłowa 3 zdw 33 584

Mieszkanie
5 pokojowe, komfort za dzierżawę, odda Czarnecki, Ratajczaka 13. zdw 33 586

Mieszkanie
3 pokoiki kuchnia zaraz wolne Rataje 7 zdw 33 585

Mieszkanie
pokój i kuchnia czynsz zgóry do wynajęcia. Oferty Kurjer zdw 33 527

3 pokoje
komfort za roczną dzierżawę oddam. Zgłoszenia Kurjer rw 12 073

Dwa
pokoje kuchnia korzystnie odda Matejski, Plac Sapieżyński 7. I. zdw 33 610

Dwa
pokoje kuchnia, stacja od Poznania 650, rok dzierżawa. Adres Kurjer zdw 33 615

Mieszkania
3 pokoje z kuchnią wprost od gospodarza, czynsz za dwa lata zgóry. Zgłoszenia do Kurjera zdw 33 495

9 SZUKA MIESZK.

Mieszkania
3—5 pokojowe poszukuje Kurjer zdw 33 113

3
pokoi kuchni okolica Garbary Chwałiszewo Wodna Wielka wprost od gospodarza poszukuje czynsz 1—1/2 roku zgóry. Oferty Kurjer zdw 33 392

Poszukuję
2 pokoi i kuchni wprost od gospodarza za rocznym czynszem ewentl. remont. Zgłoszenia pod Filia „Dzien. Byd.” Bydgoszcz. zdw 33 455

Oficer
poszukuje trzypokojowego mieszkania na prowincji 30 klm. od Poznania, kolej. Oferty Kurjer zdw 33 470

Administracji
nieruchomości Poznaniu poszukuje bankowiec za wolne dwupokojowe mieszkanie Zgłoszenia Kurjer zdw 33 520

Pokoju
z kuchnią poszukuje. Czynsz rok zgóry. Oferty Kurjer zdw 33 589

11 POKOJE UMEBL.

Pokój
słoneczny dla dwójki osób. Poznańska 27, dom tylny. I. prawo zdw 32 912

Dla 2 panów
pokój umeblowany blisko poczty i dworca zaraz wolny. Gąsiorowskich 10. drugie lewo zdw 32 956

Pokój
umeblowany panience lub panu wynajm. od 1. listopada Adres wskaże Kurjer zdw 33 209

Pokój
dwuosobowy frontowy, utrzymaniem zaraz lub 1.11. Aleje Marcinkowskie 2 a. II. zdw 32 744

Śródmieście
pokój dwuosobowy używane kuchni wynajm. należytość rok zgóry wtem 6 tygodni ładny pokój Zakopane Oferty Kurjer zdw 33 377

Pokój
umeblowany, słoneczny odnajm. dla pana lub dwóm panom od 1. listopada. Łakowa 19 III. prawo zdw 33 340

Ciepły
cichy pokój dla pani, fortepian. Matejki 60, wysoki parter lewo. Umowa: godziny obiadowe. zdw 33 331

Pokój
frontowy, słoneczny z elektr. wynajm. panu. Oczalca 2. II. ptr. prawo. zdw 33 332

Pokój
duży, słoneczny, elektryczność, front. Raczynskich 2. II. przy Placu Bernardyńskim. zdw 33 327

Centrum
pokój 2—3 panienkom kształcącym. Kantaka 5. ocród. II. lewo zdw 33 390

Panienkę
wspólnie z utrzymaniem 80 zł lub bez. Zupańskiego 13. Sprychalska. zdw 33 388

Panią
na wspólny pokój utrzymaniem, bez. przyjmie samotna pani zaraz, później. Adres Kurjer zdw 33 403

Elegancki
Długa 3. II lewo. zdw 33 412

Pokój
ładnie umeblowany, czysty, do wynajęcia. Stürmer, Szwajcarka 12 a. III. p. zdw 33 441

Pokój
1. 11. Za Bramka 13. I. prawo. obok Województwa. zdw 33 428

Pokój
od 1. 11. wynajm. Fabryczna 1. I. prawo. zdw 33 426

Klatki schodowej
pokój komfortowy centralne ogrzewanie, utrzymaniem lub bez obejrzeć 8—2 Masztalarska 7 a. I. zdw 33 421

Pokój
dwóm panom — paniom. Undrzych Wielkie Garbary 34. zdw 33 418

2 pokoje
dla 1—2 osób wynajm. Sobie-rajska, Wierzbicice 41, wysoki parter, lewo. zdw 33 466

Pokój
ładny, czysty bez pościeli polidnem panu. Dabrowskiego 33. I. lewo. jw 4 719

Pokój
umeblowany, Dabrowskiego 41. IV. jw 4 722

Pokój
bez pościeli na 2 panów lub pan. Demarczyk, Śniadeckich 11. I. Lazarz. zdw 33 459

Krawcowa
poszukuje pokoju z maszyną na Lazarzu. Oferty Kurjer zdw 33 462

Duży
słoneczny frontowy pokój do wynajęcia. Działyńskich 2. III. prawo. zdw 33 460

Pokój
1—2 osobowy Kokotowa, Grochowe Łąki 3. zdw 33 457

Panów
na pokój przyjme. Wrocławska 38. III. zdw 33 479

Pokoik
ewentl. utrzymaniem. Poplińskich 12a. II. prawo. zdw 33 477

Pokój
2 osoby, Romana Szymańskiego 9. I. front, lewo. zdw 33 490

2
pokoje łączne, elez. dla solidnych 1—2 wyższych urzędników. Łakowa 9, parter, lewo. zdw 33 494

Pokój
dwóm panom. Poznańska 57. II. prawo. zdw 33 493

Pokój
umeblowany zaraz wynajm. — Bukowska. 23. I. piętro, lewo. zdw 33 508

Pokój
dla panienki. Rybaki 16, podwórze, parter, prawo. zdw 33 507

Pokój
ładnie umeblowany wolny. Matejki 5. III. prawo, front. zdw 33 514

Niekrepujący
pokój od 1. Jankowski, Strzelecka 31. zdw 33 512

Pokój
wynajm. elektryczność. Małeckiego 19. I. lewo. zdw 33 521

Pokój
eleg. umebl. niekrepujące wejście oddam zaraz. 3. Maja 6. I. piętro, lewo. zdw 33 983

Pokoje
dla małżeństwa, panów, pan. poleca „Informator”. Ratajczaka 15. zdw 33 530

Pokój
niekrepujący. Spokojna 27. I. zdw 33 544

Dwóch
panów przyjmie. Strzałowa 7. front. III. lewo. zdw 33 548

Pokój
umeblowany, słoneczny do wynajęcia zaraz. Bukowska 9. I. piętro, lewo, front. zdw 33 547

Panienka
na wspólny. Rzeczypospolitej 2. Chudzińska. zdw 33 543

Wspólny
panom wynajm. Luch. Traugutta 7. IV. p. zdw 33 562

Pokój
wspólny panu, własną pościelą. Wrocławską 17. II. lewo, front. zdw 33 564

Pokój
dobrze umeblowany, spokojny, elektryczność, łazienka, wynajm. Franc. Ratajczaka 11a, 5 wejście, III. piętro, lewo. zdw 33 563

Ładny
pokój z fortepianem śródmieściu solidnemu panu wynajm. Adres wskaże Kurjer zdw 33 578

Pokój
panom lub paniom. Za Bramką 15. I. lewo. rw 12 080

Pokój
frontowy panu wynajm. 65. — ul. Wielka. Adres wskaże Kurjer Stary Rynek rw 12 081

Pokój
niekrepujący Wielka 2. I. rw 12 083

Niekrepujący
frontowy, słoneczny. Patrona Jackowskiego 35 II. prawo. zdw 33 607

Sołacz
małżeństwu z kuchnią. Adres Kurjer zdw 33 613

Pokój
z telefonem solidnemu panu oddam. Ul. Działyńskich 9. III. pr Pw 6 035 43.150

12 SZUKA POKOJU

Krawcowa
poszukuje skromnego pokoju. — Oferty Kurjer zdw 33 890

Pokoju
umeblowanego słonecznego z kuchnią od pierwszego do połowy listopada na Lazarzu lub okolicy poszukuje urzędnik. Zgłoszenia warunków Kurjer zdw 33 139

Kupiec
poszukuje pokoju 1. 11. meblami lub bez, czysty spokojny, niekrepujący światło elektryczne, możliwe centr. ogrzewanie. Oferty dokładne z ceną Kurjer zdw 33 363

Jednoosobowego
pokoju niekrepującego poszukuje na Jezycach. Warunki Kurjer zdw 33 366

Trzy
studentki poszukują od 1. 11. pokoju w pobliżu Uniwersytetu. — Kurjer zdw 33 391

Panienka
poszukuje pokoju. Oferty Kurjer zdw 33 398

Urzędnicza
szuka pokoju, cena oferty Kurjer zdw 33 446

Szukam
zaraz pokoju z centralnym ogrzewaniem i elektr. Oferty z warunkami do Kurjera Poznańskiego zdw 33 442

Pokoju
umeblowanego poszukuje kawałeczek Wąły Leszczyńskiego. — Zgłoszenia Kurjer zdw 33 416

Pan
poszukuje pokoju. Oferty Kurjer zdw 33 453

Poszukuję
pokoju czystego, elektryczność. Cena, oferty Kurjer zdw 33 472

Pokoju
umeblowanego na biuro, telefon śródmieście, okolica poszukuje. Oferty Kurjer zdw 33 503

Pokój
dla 2 panów w śródmieściu potrzebny 1. XI. możliwe z osobną wejściem Zgłoszenia Kurjer zdw 33 621

Malżeństwo
z 2 dziećmi poszukuje od 1. 11. skromnego pokoju możliwie w centrum z urządzeniem kuchni bez pościeli. Zgłoszenia do Kurjera z podaniem ceny zdw 33 620

Z klatki schodowej
pokój lub dwa, próżne lub skromnie umeblowane poszukiwane. Zgłoszenia Kurjer zdw 33 604

1—2 pokoi
ładnie umeblowanych centrum, nie wyżej II. piętra możliwe centralne ogrzewanie, elektryczność, łazienka, telefon z używaną kuchnią bez utrzymania, szuka bezdzietne małżeństwo. Szczegółowe oferty z ceną upraszam Kurjer dw 1 898

13 LOKALE

Lokal
do wynajęcia wprost od gospodarza Piekary 13b. zdw 33 254

Lokal
handlowy przyległy dwa pokoje okolica Starego Rynku, urządzenie składowe, telefon, przyjmie wspólnika propozycje Kurjer zdw 33 371

Pokój
na biuro do wynajęcia Kantaka 5. II. ptr lewo zdw 33 325

Warsztat
duży do wynajęcia. Nowak, Kopernika 4. zdw 33 408

Składnicę
wynajm. Fietz Półwiejska 2. zdw 33 468

Dwa
biurowe pokoje śródmieściu odstąpię. Oferty Kurjer zdw 33 532

Ubikacje
parterowe suche ca 60 mkw na Lazarzu na warsztat lub składnie zaraz do wynajęcia Złotostonia Marz Pocha 78 u gospodarza lub telefon 1806. rw 12 034

2
ubikacje na cichy przemysł do wynajęcia Złotostonia gospodarz Wierzbicice 2 zdw 33 619

Remiza
maszynowa, murwana, nadająca się na każdy warsztat lub garaż zaraz do wynajęcia Także wilec, ke bardzo czujna na podwórzu sprzedam. Zgłoszenia Kurjer zdw 33 606

14 DZIERŻAWY

Piekarnia
z składem i mieszkaniem w Poznaniu bez odstępnego zaraz do wydzierżawienia. Ul. Kanakowa 3. parter lewo. zdw 33 379

Resztówka
550 mdrz bogaty inwentarz, 10 stogów zboża wydzierżawi objęcie 46 000. Agrapol Poznań, Dąbrowskiego 2. zdw 33 437

16 OSOBISTE

Mulinko
zlituj się, podaj adres, nie pograżaj mnie w niepewności o Ciebie. zdw 33 397

P. Mary St.
zdziwiona chorobliwie wyjazd — Dystygowana zdw 33 321

Panią
która 23 października o godz. 8.25 wysiadła w Obornikach, proszę usilnie o łaskawe podanie swego adresu, zainteresowany pasażer III. klasy jadący do Wiardunek do Kurejra zdw 33 383

Ostrzegam
publicznie, iż żona moja Wiktoria Jakubowska z domu Paupa z majątku mego jest wyłączone. Zarazem za długi żony i synów nie odpowiadam St. Jakubowski, Wielka Staroleka. zdw 33 336

20 zł
odebrałam i przebaczam, lecz sprawa dla mnie nie zrozumiała. W. K. zdw 33 445

Ostrzegam
przed kupnem mebli, jak mieszkanie od meza mego Andrzeja Warciarka, gdyż sa wyłączna moja własność Marja Warciarek. Kościelna 22. zdw 33 425

Nieprzyjemne
słowa przeciw panu Maczkowi-kowi Franciszkowi, cofam. — Marja Śniegocka, Zielona 3. zdw 33 478

21 ZGUBY

Unieważniam
książeczke wojskowa na nazwisko Artur Abraham. zdw 32 882

22 ROZMAITE

Wełniane pończochy skarpetki korzystnie
hurtowo detalicznie poleca hurtownia pończochowa „Julpol”. Pocztaowa 11. (narożnik Rzeczypospolitej). Pw 5813-42.4

Bezpłatnie
wysyłamy cennik artykułów pozycyicznych i rozrywkowych. — 50% zarobku dla odsprzedawców „Dobrobyt” Toruń, Franciszkańska 11 zdw 175

25 MUZYKA

Wiolonczelę
mistrzowska sprzedam. Matejski, Cieszkowskiego 8, zdw 33 208

Za
lekcje gry pianinie dam pokój. Oferty Kurjer zdw 33 937

Udzielam
lekcji gry na skrzypcach. Śniadeckich 30, parter, prawo, zdw 33 448

26 ROZRYWKA

Casino
Szampańska komedia tryskająca humorem i werwą! Moc pikantnej! Tancerz mojej żony, imponująca obsada rol. Willi Fritsch, Wiktor Varkonyi, Maria Corda, Lívio Pavanello, Junkerman. Pw 6 072-57-415

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych

Pielęgniarka
doświadczona z dłuższą praktyką i bardzo dobrymi świadectwami szuka pracy przy starszej osobie lub dziecku. Zgłoszenia Kurjer zdw 32 895

Panna
wiejska, lat 19, zdrowa, czysta, i sumienna, poszukuje posady jako pokojowa ewentualnie z gotowaniem zaraz lub później. Zgłoszenia Kurjer zdw 33 223

Elew bankowy
z wykształceniem gimnazjalnym, słu uczyliwych rodziców, przymie zaraz posadę także na prowincji. Oferty Kurjer zdw 32 782

Panienska
poszukuje posady jako uczennica z utrzymaniem, branza i miejscowosc obojetna Laskawe oferty prosze do Kurjera zdw 33 027

Inwalida
poszukuje jakiegokolwiek bądż pracy za utrzymanie. Oferty Kurjer zdw 33 039

Aptekarz aprobowany
z dłuższą praktyką poszukuje posady lub zastępstwa ewentualnie z rządu aptekę referencje poważne. Oferty Kurjer Poznański zdw 33 068

Dziewczyna
szuka posady może pomóc w ekspedycji, zna język niemiecki. Oferty Kurjer zdw 33 063

Panienska
pracowita i uczciwa, poszukuje posady do składu kolonialnego zarazem do prac domowych. Miejscowosc obojetna. Oferty Kurjer zdw 33 554

Poszukuje
posady portiera w hotelu lub restauracji, także może być kasjerem z kaucją do 1.000 zł. Oferty Kurjer zdw 32 976

100 zł
wynagrodzenia za wskazanie posady szofera. Oferty Kurjer zdw 33 536

Gospodni kucharka
poszukuje posady, miejscowosc obojetna. Oferty Kurjer zdw 33 541

Pokojowa
poszukuje posady, miejscowosc obojetna. Oferty Kurjer bdw 33 540

Dziewczyna
poszukuje posady z własną posciela od 1.11. Oferty Kurjer zdw 33 546

Panienska
poszukuje posady do biura, dobry charakter pisma, umiejąca pisać na maszynie. Oferty Kurjer zdw 33 545

Maszynistka
i stenotypistka biegle, poszukuje posady za skromnym wynagrodzeniem. Zgłoszenia Kurjer zdw 33 552

DZISIAJ W KINIE

Apollo: „Wielki Gabbo”.
Aurora: „Iim postrach pręji”.
Colosseum: „Dom strachów przy Placu Waszyngtona nr. 13”.
Casino: „Pancerz mojej żony”.
Corso: „Złote piekło”.
Edison: „U progu szubienicy”.
Harfa: „Perły i kobiety” oraz występy Carmo.
Kapitol: „Ognia!!!”.
Meiropolis: „Mężczyzno, nie grzesz”.
Odeon: „Grzechy rozwódki”.
Orzel: „Krwawy porachunek”.
Renaissance: „Żeński batalion śmierci”.
Stylone: „Zbrukana lilja”.
Słońce: „W cieniu piramid”.
Wilsona: „Miłość kozaka”.

Panienska
lat 22, poszukuje posady jako ekspedjentka najchętniej na prowincji. Zgłoszenia Kurjer zdw 33 049

Służąca
z gotowaniem i prasowaniem sztywnej bielizny, poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 33 559

Ekspedjentka
z brzozy rzeźniczej, poszukuje posady zaraz lub od 1.11. Oferty Kurjer zdw 33 567

Posługaczka
poszukuje posady. Oferty do Kurjera zdw 33 566

Szofer
ogrodnik bartnik dzielny w swym zawodzie, z dobrými poleceniami, w niewypowiedzianej posiadzie szuka posady od 1 stycznia 1931. Zgłoszenia skierować do Kurjera pod zdw 33 580

Zbożowiec
poznaczyk, w średnim wieku, energiczny, z długoletnią praktyką i dużymi stosunkami w brzozy zbożowej poszukuje zaraz samodzielnego stanowiska w poważnej firmie zbożowej. Zgłoszenia pod adresem Kurjer Poznański pod zdw 33 582

Panienska
poszukuje jakiegokolwiek posady Oferty Kurjer zdw 33 587

Ekspedjentka
kilkuletnia praktyka restauracyjna, szuka posady w restauracji, cukierni lub składzie wyrobów tytoniowych. Oferty Kurjer zdw 33 436

Krawiec
z kilkuletnią praktyką, znający również krój, poszukuje posady. Władza płynnie niemieckim i polskim językiem, ewentualnie przyjmie posady jako krawiec, kupiec. Miejscowosc obojetna. Oferty Kurjer Stary Rynek rw 12 074

Wychowawczyni
wyjeździe, zajmie się sumiennie dziećmi. Świadectwa, referencje dobre. Oferty Kurjer Poznański zdw 33 595

Poszukuje
posady. Oferty Kurjer zdw 33 592

Panienska
inteligentna z dobrej rodziny — znająca robotki ręczne poszukuje posady do dzieci. Laskawe zgłoszenia uprasza się do Kurjera zdw 33 116

Ekspedjent
blawatnik i konfekcjoner poszukuje posady. Zgłoszenia prosze skierować do Kurjera Poznańskiego zdw 33 155

Panienska
pisząca na maszynie, poszukuje posady do biura jako początkująca. Oferty Kurjer zdw 33 189

Książkowy
korespondent, 5 lat praktyki, szuka posady. Laskawe oferty Kurjer zdw 33 267

Krawcowa
szuka posady poza domem. Oferty Kurjer zdw 33 185

Bilansista rewizor
rutynowany korespondent polskoniemiecki poszukuje posady — względnie dziennej pracy. Kurjer zdw 32 999

Panienska
poszukuje posady do dzieci od 1 listopada z utrzymaniem z dobrými świadectwami, miejscowosc obojetna Oferty prosze do Kurjera Poznańskiego zdw 33 038

Poszukuje
posady do wszystkiego, znam wiejskie gospodarstwo, chętnie na majątek. Oferty Kurjer zdw 33 364

Fryzjerka
manicurzystka poszukuje posady zaraz lub później. Oferty Kurjer zdw 33 363

Służąca
do wszelkiej pracy domowej poszukuje posady zaraz lub 1 listopada. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 33 360

Gospodni - kucharka
poszukuje posady od 1. z dobrými świadectwami. Oferty Kurjer zdw 33 359

Stenotypistka
również pisząca biegle na maszynie, poszukuje posady od 1 listopada. Zgłoszenia Kurjer zdw 33 358

Koncesjonariusz wódek, win
w powiecie poznańskim szuka zastępcy. Oferty Kurjer zdw 33 356

Szofer
stangret szuka posady w majątku zaraz lub później. Oferty do Kurjera zdw 33 342

Kucharka - służąca
lat 30, zna się na wykintnej kuchni i zaprawach szuka posady zaraz lub później. Oferty Kurjer zdw 33 330

Osoba
w średnim wieku, zdrowa, szna, przyjmie posadę do oprzetu i hodowli trzody. Zgłoszenia Kurjer zdw 33 535

Krawcowa
szuka pracy w dom. Zgłoszenia do Kurjera zdw 33 329

Panna
inteligentna poszukuje posady do dzieci lub prac pokojowych w lepszym domu Oferty Kurjer zdw 33 322

Panienska
inteligentna z bardzo dobrem gotowaniem, prasowaniem i sztywnym przyjmie posadę w lepszym religijnym domu dla dalszego praktykowania od 1 listopada. Oferty Kurjer zdw 33 318

Szyje
elegancko, szybko, tanio. 4w. Marcin 43. Time. zdw 33 316

Poszukuje
posady woźnego lub robotnika, złoże 300 zł kaucji Oferty Kurjer zdw 33 382

Poszukuje
posady. Oferty Kurjer zdw 33 381

Posługaczka
poszukuje posady Oferty Kurjer zdw 33 389

KLISZKI

WZORY OGŁOSZEN

„REKLAMA”

Drukarni Polskiej, S.A.

POZNAŃ, ALEJE MARCINKOWSKIEGO 17

Inteligentna
panienka zajmie się dziećmi szkolnymi, jako przychodnia znajomość języków, robotki i szycia Oferty Kurjer zdw 33 405

Garderobianka
poszukuje posady od 1.11. Oferty Kurjer zdw 33 401

Pokojowa
hotelowa poszukuje posady zaraz lub od 1 listopada. Oferty Kurjer zdw 33 399

Kucharka
z bardzo dobrem gotowaniem szuka posady zaraz lub 1. Oferty Kurjer zdw 33 449

Krawcowa
działa poza dom Oferty Kurjer zdw 33 443

Podróżujący
poszukuje posady Kurjer zdw 33 423

Książkowy
z ukończoną szkołą handlową i służbą wojskową piszący na maszynie poszukuje posady w biurze lub przedsiębiorstwie handlowym za niskim wynagrodzeniem Fabjan Zytkowski, Zemsko, poczta Jezioraki, powiat grodzicki, zdw 33 427

Młoda
dziewczyna poszukuje posady do dzieci lub pomocy pani domu, 1. listopada. Oferty Kurjer zdw 33 420

Służąca
umiejąca gotować poszukuje posady do samotnego państwa. — Kurjer zdw 33 419

Uczciwa
i pracowita dziewczyna poszukuje posady do wszystkiego. Oferty do Kurjera zdw 33 465

Służąca
uczciwa, pracowita, prowadząca samodzielnie gospodarstwo, poszukuje posady zaraz lub od 1 listopada. Oferty Kurjer zdw 33 480

Posługaczka
czysta, sumienna i pracowita, szuka posady. Oferty Kurjer zdw 33 516

Szofer
słusarz obeznany z naprawą wszelkich samochodów oraz maszyn rolniczych, poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 33 537

Syn
uczciwych rodziców poszukuje posady jako uczeń cukierniczy z całym utrzymaniem. Laskawe zgłoszenia do Oredownika Wielkopolskiego zd 33 511

Tapicer
starszy bez pracy wykonuje nowe przerabia używane garnitury klubowe, kanapy, leżanki w domu, poza domem Laskawe oferty Oredownik zd 33 386

Bilansista rewizor
rutynowany korespondent polskoniemiecki poszukuje posady względnie dziennej pracy Kurjer zdw 32 364

Panienska
uczciwa zamierzając do kupiectwa poszukuje posady z całym utrzymaniem Oferty Kurjer zdw 33 150

Małopolanka
inteligentna poszukuje jakiegokolwiek zajęcia zna prace domowe. Oferty Kurjer zdw 33 102

Osoba
z porządnej rodziny z dobrem gotowaniem i prasowaniem sztywnej bielizny szuka miejsca zaraz Oferty Kurjer zdw 33 072

Monter samodzielny
na centralne ogrzewanie kanalizacje, wodociągi Oferty Kurjer zdw 33 071

Ogrodnik - szofer
kawaler po wojskowskiej szuka posady przy willi majątku lub w ogrodzie handlowym zaraz lub później, włada językiem polskim, niemieckim Oferty Kurjer zdw 33 054

Dziewczyna
do wszystkiego z dobrými świadectwami czysta i sumienna poszukuje posady Oferty Kurjer zdw 33 041

Młodszy
emerytowany policjant szuka posady. Oferty Kurjer zdw 33 095

KLISZKI

WZORY OGŁOSZEN

„REKLAMA”

Drukarni Polskiej, S.A.

POZNAŃ, ALEJE MARCINKOWSKIEGO 17

Panienska
skromna, uczciwa, zamierzając do kupiectwa szuka posady gdziekolwiek za małym wynagrodzeniem Oferty Kurjer zdw 33 119

Kaucji 500 zł
złoże za posadę inkasenta portiera lub zwykłej roboty Oferty Kurjer zdw 33 439

Uczciwego
pracownika nadającego się na woźnicę lub do pracy przy koiach polece Zgłoszenia Libelta 12. II piętro, prawo, tel. 36-63 zdw 32 454

Początkująca
biuralistka poszukuje posady za skromnym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer zdw 33 291

Posługi
lub prania poszukuje Oferty Kurjer zdw 33 295

Posługaczka
pracowita poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 33 304

Służąca
do wszelkiej prac domowych poszukuje posady od 1. XI. Oferty Kurjer zdw 33 306

Sierota
Małopolanka poszukuje posady do wszystkiego od 1. XI. Zgłoszenia Kurjer zdw 33 312

Panienska
lat 16 poszukuje posady do dzieci jako przychodnia. Oferty Kurjer zdw 33 122

Ekspedjent - magazynier
branży papierniczo - drukarskiej młodszym wieku, obeznany z rynkiem krajowym i zagranicznym, orientujący się szybko, biegle w przeprowadzaniu kalkulacji poszukuje posady ewentualnie przyjmie przedstawicielstwo. Laskawe oferty Kurjer zdw 33 137

Kotlarz spawacz
bardzo dobrze obeznany w obydwóch zawodach, z wieloletnią praktyką, poszukuje posady Laskawe oferty Kurjer zdw 32 695

Pracza
poszukuje prania, bardzo ładnie piore. Zgłoszenia do Kurjera zdw 33 098

Osoba
inteligentna poszukuje posady z gotowaniem i do wszelkiej prac domowych od 1.11. Laskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 33 105

28 WOLNE MIEJSCA

Niemieckiej
korespondentki samodzielnej na popołudniu godzinie potrzebuję Oferty życiorys, wymagania do Kurjera zdw 33 349

Biuralistę
młodszego, bieglego w sprawach procesowych poszukuje się. Oferty Kurjer zdw 33 345

Gospodni
starsza polecona potrzebna samotnego doktora. Oferty Kurjer zdw 33 338

Młynarz
maszynista potrzebny zaraz. — Zgłoszenia „Oaza”. Dąbrowskiego 53/55. Jw 4 720

Aptekarską
siłę pomocniczą do taksowania, pisania rachunków laboratorium poszukuje Apteka pod Lwem, Bydgoszcz-Okole. zdw 33 451

Dziewczyna
pracowita czysta i uczciwa, z własną posciela potrzebna zaraz. Szymanowska, Winiary, ul. Winiarska 82. zdw 33 493

Kasjer
lub szofer z kaucją 1500—2000 zł potrzebny zaraz. W. Kruza, Dąbrowskiego 90. zdw 33 496

Panie
które wprawnie szydełkują mogą się zgłosić. Szymanowska, Poczta 4. III., od godz. 2—5. zdw 33 509

Fryzjer
na wypomóżkę potrzebny zaraz. Wielkie Garbary 46, zdw 33 515

Posługaczka
młoda na cały dzień potrzebna. Kraszewskiego 3. II., prawo. zdw 33 533

Młynarz
z pożyczką 2—3000 zł zaraz do mlyna potrzebny. Oferty Kurjer zdw 33 574

Gospodni i pokojowa
od 1.11 r. b. potrzebna na majątek blisko Poznania Doświadczona młoda gospodni na samodzielne stanowisko do samotnego pana również od tego czasu potrzebna pokojowa. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 33 583

Fryzjerka
kursistka w praktyce potrzebna. Matejki 7. zdw 33 529

Uczciwa
dziewczyna zaraz potrzebna 2 osób praniem, prasowaniem sztywnej bielizny, dobrými świadectwami. Adres wskaże Kurjer rw 12 076

Fryzjerka
potrzebna. Gdzie? wskaże Kurjer zdw 33 609

Biurowej
początkującej poszukuje. Zgłoszenia od 9—10 Skarbowa 17, parter, prawo zdw 33 598

Potrzebna
służąca do wszelkiej pracy domowej, Michalak Wierzbicice 41 b. zdw 33 600

Wakuje
posada dla zdolnego młodszego i samotnego elektromontera. Zgłoszenia z dołączeniem własnoręcznie napisanym życiorysem i odpisanymi świadectwami, których się nie zwraca oraz żądanych poborów skierować do Elektrowni Miejskiej Trzemeszno Wlkp. dw 1 884

Podróżujący
rozmaitych artykułów znajduje zyskowny uboczny zarobek Zgłoszenia listownie: Gospodarczy Zakład Kredytowy, Lwó w Wajowa 11 a Pw 5419 72 140

Pomocnik
do składu bławatów konfekcji męskiej i damskiej potrzebny zaraz Józef Głozyski, Środa Poznańska nw 4 571

Lakiernik
znający nowoczesne lakirowanie „Duco” aparatami natryskowymi potrzebny. Oferty Kurjer Poznański zdw 33 076

Humor zagraniczny

KUPIJMY CZEKOLADKI

w firmie **Patyk**

ALFIE MARCINKOWSKIEGO 6

Jeżeli nie powtórzysz nigdy już tego brzydkiego słowa, dam ci 50 groszy.
Dobrze! Ale zaznaczam, że znam drugie, które warto jest conajmniej 2 złote! (Ric et Rac, Paryż). S. F.

Przedpłata na listopad 1930, za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilustr. „Ilustracja Poznańska” i „Nowiny Sportowe” w Poznaniu w eksped. zł 4,00, w agencjach w mieście zł. 4,50 z odnośnikiem do domu w Poznaniu zł 4,70, z odnośnikiem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4,94, kwartalnie zł 11,80, pod opaską w Polsce zł 9,00, pod opaską w innych krajach zł 11,00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.
W wydaniach wielkoformatowych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami, materiał poświęcony danej uroczystości.
Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 4072, 2305, w niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.

Ogłoszenia na stronie 6-lamowej 30 gr, na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 75 gr, na stronie czwartej 120 gr, na stronie drugiej 150 gr, przed wiadomościami potoczными 240 gr od 1-lamowego młm. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 90% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18,30, w nagłych wypadkach do godz. 22 a stróża do wydania wieczornego do godz. 10, w dni przedświąt, do godz. 9 przedpołudniem. Drobne ogłoszenia: słowo napisowe (tłuste) 30 gr, każde dalsze słowo 20 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania wydawnictwo nie odpowiada.